

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

**RAPORT ROCZNY
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2007 ROKU**

Warszawa, marzec 2008 r.

**ROCZNE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2007 ROKU**

Warszawa, marzec 2008 r.

Spis treści do półrocznego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE

Nota	Strona
Rachunek zysków i strat	4
Bilans	5
Zestawienie zmian w kapitale własnym	6
Rachunek przepływów pieniężnych	7
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.	8
2. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego	10
3. Zarządzanie ryzykiem finansowym	21
4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonywane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości	58
5. Porównywalność danych w uprzednio prezentowanych sprawozdaniach finansowych Banku oraz skutki i wpływ zastosowania MSSF zatwierdzonych przez UE	59
6. Wynik z tytułu odsetek	72
7. Wynik z tytułu opłat i prowizji	73
8. Przychody z tytułu dywidend	73
9. Wynik na działalności handlowej	73
10. Pozostałe przychody operacyjne	74
11. Pozostałe koszty operacyjne	74
12. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych	74
13. Ogólne koszty administracyjne	75
14. Świadczenia pracownicze	75
15. Obciążenia podatkowe	76
16. Zysk przypadający na jedną akcję	76
17. Kasa, środki w Banku Centralnym	76
18. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	77
19. Inne lokaty na rynku pieniężnym	77
20. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione	77
21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	77
22. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	78
23. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	81
24. Wartości niematerialne	81
25. Rzeczowe aktywa trwale	82
26. Inne aktywa	84
27. Zobowiązania wobec innych banków	84
28. Zobowiązania wobec klientów	84
29. Rezerwy	84

30. Odroczony podatek dochodowy	86
31. Pozostałe zobowiązania	87
32. Aktywa i zobowiązania warunkowe	88
33. Kapitał podstawowy	89
34. Kapitał z aktualizacji wyceny	90
35. Zyski zatrzymane	91
36. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	91
37. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowych	92
38. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	93
39. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	95
40. Transakcje z podmiotami powiązanymi	99
41. Przejęcie i zbycie	100
42. Dywidenda przypadająca na jedną akcję	100
43. Zdarzenia po dniu bilansowym	100

Rachunek zysków i strat

	Nota	12 miesięcy zakończonych	
		31-12-2007	31-12-2006
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	6	445 988	363 769
Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	6	-247 584	-191 950
Wynik z tytułu odsetek		198 404	171 819
Przychody z tytułu opłat i prowizji	7	63 932	64 776
Koszty z tytułu opłat i prowizji	7	-9 579	-9 862
Wynik z tytułu opłat i prowizji		54 353	54 914
Przychody z tytułu dywidend	8	14 643	6 999
Wynik na działalności handlowej	9	7 784	8 042
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	22	1 433	1 557
Wynik z pozycji wymiany		19 673	27 950
Pozostałe przychody operacyjne	10	15 860	17 372
Pozostałe koszty operacyjne	11	-4 912	-9 554
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych	12	8 898	-3 791
Ogólne koszty administracyjne	13,14	-235 260	-213 664
Wynik na działalności operacyjnej		80 876	61 644
Zysk brutto		80 876	61 644
Obciążenia podatkowe	15	-10 117	-9 778
- część bieżąca		-15 522	-4 667
- część odroczone		5 405	-5 111
Zysk netto		70 759	51 866
Zysk na akcję Banku w trakcie okresu (w zł)			
– podstawowy	16	4,95	3,93
– rozwodniony		4,95	3,93

Noty przedstawione na stronach od 8 do 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Bilans

AKTYWA	Nota	31-12-2007	31-12-2006
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	139 234	198 588
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	18	642 997	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	19	93 510	93 516
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	20	329 205	225 756
Pochodne instrumenty finansowe	37	4 030	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	6 002 402	5 711 724
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	22	1 618 232	1 104 106
– dostępne do sprzedaży		1 011 818	507 990
– utrzymywane do terminu zapadalności		606 414	596 116
Aktywa zastawione	20	-	34 314
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	23	-	3 933
Inwestycje w jednostkach zależnych		21 940	21 940
Wartości niematerialne	24	95 043	67 074
Rzeczowe aktywa trwale	25	96 054	99 382
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	30	16 296	8 750
Inne aktywa	26	22 520	14 666
Aktywa razem		9 081 463	8 067 874
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		132	157
Zobowiązania wobec innych banków	27	661 641	636 939
Pochodne instrumenty finansowe	37	5 538	530
Zobowiązania wobec klientów	28	7 383 856	6 658 682
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych		215	267
Rezerwy	29	14 310	25 044
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		73	2 465
Pozostałe zobowiązania	31	117 843	75 939
Zobowiązania razem		8 183 608	7 400 023
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	33	525 869	355 781
Kapitał z aktualizacji wyceny	34	-12 475	-3 348
Zyski zatrzymane	35	384 461	315 418
Kapitał własny razem		897 855	667 851
Kapitał własny i zobowiązania razem		9 081 463	8 067 874

Noty przedstawione na stronach od 8 do 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Zestawienie zmian w kapitale własnym

	Kapitał podstawowy (nota 33)		Kapitał z aktualizacji wyceny (nota 34)	Zyski zatrzymane (nota 35)			Razem kapitał własny
	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		Pozostały kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	
Stan na 01-01-2006	210 972	144 809	-5 026	277 937	48 302	-62 687	614 307
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży (nota 34)	-	-	2 072	-	-	-	2 072
Podatek odroczony z tytułu wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży (nota 34)	-	-	-394	-	-	-	-394
Zyski i straty odnoszone na kapitał własny	-	-	1 678	-	-	-	1 678
- wynik netto	-	-	-	-	-	51 866	23 393
Suma zysków i strat ujętych w okresie sprawozdawczym	-	-	1 678	-	-	51 866	53 544
Podział wyniku	-	-	-	32 119	-	-32 119	-
Stan na 31-12-2006	210 972	144 809	-3 348	310 056	48 302	-42 940	667 851
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży (nota 34)	-	-	-11 268	-	-	-	-11 268
Podatek odroczony z tytułu wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży (nota 34)	-	-	2 141	-	-	-	2 141
Zyski i straty odnoszone na kapitał własny	-	-	-9 127	-	-	-	-9 127
- wynik netto	-	-	-	-	-	70 759	70 759
Suma zysków i strat ujętych w okresie sprawozdawczym	-	-	-9 127	-	-	70 759	61 632
Emisja akcji serii N (nota 33)	18 530	151 946	-	-	-	-	170 476
Koszty emisji akcji (nota 33)	-	-388	-	-	-	-	-388
Podział wyniku w tym:	-	-	-	31 346	-	-33 062	-1 716
Przeniesienie na pozostałe kapitały	-	-	-	31 346	-	-31 346	-
Dywidenda	-	-	-	-	-	-1 716	-1 716
Stan na 31-12-2007	229 502	296 367	-12 475	341 402	48 302	-5 243	897 855

Noty przedstawione na stronach od 8 do 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Rachunek przepływów pieniężnych

metoda pośrednia

PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

	31-12-2007	31-12-2006
Zysk brutto	80 876	61 644
Korekty razem:	-466 781	455 262
Amortyzacja	21 906	22 802
Dywidendy otrzymane	-14 643	-6 999
Zysk z tytułu działalności inwestycyjnej	-1 683	326
Zapłacony podatek dochodowy	-17 913	-15 033
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu i aktywów zastawionych	-69 135	-260 070
Zmiana stanu innych lokat na rynku pieniężnym	6	1 479
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych	9 710	5 125
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	-344 403	117 233
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	-290 678	-42 625
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	-533 062	47 383
Zmiana stanu innych aktywów	-10 153	-4 963
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	24 677	-300 572
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	725 174	924 416
Zmiany stanu rezerw	-10 734	-8 161
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-52	-172
Zmiana stanu innych zobowiązań	44 202	-24 907
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-385 905	516 906

PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

Wpływy	22 847	12 223
Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych	3 064	490
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	77	372
Zbycie aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	5 063	-
Zbycie aktywów trwałych przejętych do zbycia	-	4 362
Dywidendy otrzymane	14 643	6 999
Wydatki	-47 308	-34 555
Nabycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych	-	-1 247
Nabycie wartości niematerialnych	-34 777	-21 415
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-12 531	-11 893
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-24 461	-22 332

PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

Wpływy	170 088	-
Wpływy z emisji akcji	170 088	-
Wydatki	-1 874	-126
Dywidendy wypłacone	-1 716	-
Inne wydatki finansowe	-158	-126
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	168 214	-126

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM

	-242 152	494 448
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	-242 152	494 448
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-1 882	-636
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU	679 595	185 147
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU (nota 36)	437 443	679 595

Noty przedstawione na stronach od 8 do 100 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.

1.1. Bank Ochrony Środowiska BOŚ S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A. (zwany dalej Bankiem lub BOŚ S.A.) jest spółką akcyjną z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II nr 12. Bank został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy w dniu 4 czerwca 2001 roku pod numerem KRS 0000015525.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) działalność Banku została zaklasyfikowana jako PKD 6512 A.

Nacelną misją Banku jest wspieranie – poprzez świadczenie wyspecjalizowanych usług bankowych – działań służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony Środowiska, a także rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią.

Misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska naturalnego, a zwłaszcza:

- ochrona powietrza, wody, powierzchni ziemi, lasów i zasobów naturalnych,
- przedsięwzięć związanych ze składowaniem i gospodarczym wykorzystaniem produktów odpadowych,
- rozwoju produkcji i usług służących ochronie środowiska oraz inicjatyw podejmowanych na rzecz ekologii.

Misją Banku jest również oferowanie produktów oraz rozwój przedsiębiorstwa Banku w sferze powszechnej działalności bankowej, a w szczególności:

- świadczenie usług na rzecz międzynarodowych przedsiębiorstw,
- świadczenie usług na rzecz gmin, małych i średnich przedsiębiorstw,
- świadczenie usług na rzecz osób fizycznych.

Misja rynkowa Banku w horyzoncie kilkuletnim jest uchwalana przez Radę Nadzorczą, wraz z wieloletnim programem rozwoju Banku.

Według statutu przedmiotem działalności Banku jest gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów, dokonywanie rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych usług bankowych oraz świadczenie finansowych usług konsultacyjno-doradczych.

Do zakresu działania Banku należy:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- pełnienie funkcji banku depozytariusza.

Do zakresu działania Banku należy ponadto:

- obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
- dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- nabywanie i zbywanie nieruchomości,
- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych, w szczególności w zakresie związanym z ekologią,
- świadczenie usług faktoringowych,
- prowadzenie działalności akwizycyjnej na rzecz otwartych funduszy emerytalnych,
- pośredniczenie w prowadzeniu przez fundusze inwestycyjne zapisów na jednostki uczestnictwa, a także pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu przez fundusze inwestycyjne jednostek uczestnictwa,
- świadczenie usług pośrednictwa na rzecz domów maklerskich,
- świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- prowadzenie czynności windykacyjnych na zlecenie banków oraz podmiotów, z którymi Bank zawarł umowy o wspólnym finansowaniu lub umowy o realizację działań w ramach programów operacyjnych.

Od dnia 24 stycznia 1997 roku decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), akcje Banku zostały dopuszczone do obrotu na GPW w Warszawie i zakwalifikowane do działu finanse - sektor bankowy.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd BOŚ S.A. w dniu 28 marca 2008 roku.

Bank jako jednostka dominująca w grupie kapitałowej sporządziła również pod datą 28 marca 2008 roku skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE. W celu zrozumienia sytuacji finansowej i wyników działalności Banku jako jednostki dominującej jednostkowe sprawozdanie finansowe należy czytać w powiązaniu ze sprawozdaniem skonsolidowanym. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało opublikowane i jest ogólnie dostępne w siedzibie Banku oraz Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). W skład Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. wchodzi jedna spółka zależna - Dom Maklerski BOŚ S.A. konsolidowana metodą pełną.

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym udziały w jednostce zależnej są wyceniane według kosztu nabycia zgodnie z MSR 27 i prezentowane jako inwestycje w jednostkach zależnych.

1.2. Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.

a) Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2007 roku przedstawiał się następująco:

Jerzy Witold Pietrewicz	- Prezes
Piotr Adam Wiesiołek	- Wiceprezes I Zastępca Prezesa Zarządu
Stanisław Kostrzewski	- Wiceprezes
Marcin Ziemowit Romanowski	- Wiceprezes

W dniu 24 stycznia 2008 roku na ręce Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku wpłynęło oświadczenie złożone przez Pana Piotra Wiesiołka – Wiceprezesa – Pierwszego Zastępcy Prezesa Zarządu BOŚ S.A. o rezygnacji z pełnienia funkcji Członka Zarządu. Powodem rezygnacji była propozycja objęcia stanowiska w organach statutowych innego podmiotu prawnego, a rezygnacja złożona została pod warunkiem i ze skutkiem na dzień powołania na stanowisko w tym podmiocie prawnym.

Z dniem 6 marca 2008 roku, na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powołał Pana Piotra Wiesiołka na członka Zarządu Narodowego Banku Polskiego i stanowisko Wiceprezesa Narodowego Banku Polskiego - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP. Z uwagi na powyższe z dniem 6 marca 2008 roku, zgodnie z uprzednim oświadczeniem,

nastąpiło wygaśnięcie mandatu Pana Piotra Wiesiołka jako Wiceprezesa - Pierwszego Zastępcy Prezesa Zarządu BOŚ S.A.

b) W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2007 roku wchodzi:

Andrzej Maria Herman	- Przewodniczący
Janina Józwiak	- Wiceprzewodnicząca
Ryszard Stanisław Bartkowiak	- Sekretarz
Marta Zofia Czyż	- Członek
Andrzej Grzegorz Matysiak	- Członek
Lech Kazimierz Płotkowski	- Członek
Agnieszka Halina Zawartko	- Członek

Skład Rady Nadzorczej Banku VII kadencji został powołany przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. w dniu 28 czerwca 2007 roku.

Rada Nadzorcza Banku na dzień 31.12.2006 roku przedstawiała się następująco:

Andrzej Maria Herman	- Przewodniczący
Janina Józwiak	- Wiceprzewodnicząca
Wiesław Siwczak	- Sekretarz
Ryszard Stanisław Bartkowiak	- Członek
Kazimierz Stanisław Kujda	- Członek
Agnieszka Halina Zawartko	- Członek
Andrzej Grzegorz Matysiak	- Członek

2. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego

2.1. Podstawa sporządzenia

Roczne sprawozdanie finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. (Bank, BOŚ S.A.) zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską (MSSF zatwierdzonymi przez UE). Na dzień 31 grudnia 2007 roku różnice między powyższymi zasadami a Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej ogłoszonymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) nie mają wpływu na Bank.

Sprawozdania finansowe Banku do 31 grudnia 2006 roku były przygotowane według polskich zasad rachunkowości (PZR) w oparciu o ustawę o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku z późniejszymi zmianami (Ustawa - tekst jednolity- Dz. U. z 2002 roku Nr 76 póź. 694). Ustawa w niektórych obszarach różni się od MSSF zatwierdzonych przez UE. Dane porównawcze zostały odpowiednio przekształcone na MSSF zatwierdzone przez UE, z uwzględnieniem wyjątków przewidzianych w MSSF i wymienionych dalej w niniejszej notcie.

Przekształcenia oraz pełny opis efektu przejścia Banku z Ustawy na MSSF zatwierdzone przez UE na kapitały własne, bilans, rachunek zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych zawarte zostały w notcie 5.

Roczne sprawozdanie finansowe BOŚ S.A. sporządzone zostało według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży i papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz wszystkich kontraktów pochodnych wykazywanych w wartości godziwej. Stosowane przez Bank zasady rachunkowości zostały szczegółowo opisane w pkt. 2.2-2.23 niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie finansowe sporządzone na dzień i za okres obrotowy zakończony 31 grudnia 2007 roku zostało przygotowane z uwzględnieniem przepisów MSSF 1 – „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”, jako że jest to sprawozdanie za pierwszy rok obrotowy, za który Bank sporządza

jednostkowe sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE, tj. rok kończący się 31 grudnia 2007 roku. Datą przejścia na MSSF zatwierdzone przez UE jest dzień 1 stycznia 2006 roku.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE wymaga użycia określanych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Bank zasad rachunkowości. Zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w nocie 4.

W sprawozdaniu za 2007 rok przedstawiono przekształcone dane porównawcze na koniec okresów sprawozdawczych 2006 roku, uwzględniając zmiany prezentacyjne wynikające z zastosowania w 2007 roku MSSF zatwierdzonych przez UE. Bank skorzystał z następujących zwolnień obligatoryjnych z retrospektywnego zastosowania standardów:

a) Szacunki - dane szacunkowe zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE na 1 stycznia 2006 roku powinny być zgodne z danymi szacunkowymi na tę samą datę zgodnie z PZR chyba, że istnieje dowód, że te dane szacunkowe były błędne. Prezentowane przez Bank dane szacunkowe zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE na 1 stycznia 2006 roku są zgodne z danymi szacunkowymi na tę samą datę zgodnie z PZR.

b) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana - wyjątek ten nie ma zastosowania do Banku.

c) Usuwanie z bilansu aktywów finansowych i zobowiązań finansowych - wyjątek ten nie ma zastosowania do Banku.

d) Rachunkowość zabezpieczeń - Bank nie prowadzi rachunkowości zabezpieczeń.

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały wcześniej ujawnione:

Zmiana MSR 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych, data zastosowania 1 stycznia 2009 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

Zmiana MSR 23 – Koszty finansowania zewnętrznego, data zastosowania 1 lipca 2009 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

Zmiana MSR 27 – Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe, data zastosowania 1 stycznia 2009 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

Zmiana MSR 32 i zmiana MSR 1 - Instrumenty finansowe – prezentacja, data zastosowania 1 stycznia 2009 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

Zmiana MSSF 2 - Płatności oparte na akcjach, data zastosowania 1 stycznia 2009 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

Zmiana MSSF 3 – Połączenia jednostek gospodarczych, data zastosowania 1 lipca 2009 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

MSSF 8 Segmenty Operacyjne, data zastosowania 1 stycznia 2009 r.

KIMSF 11, MSSF 2 – Grupowe oraz Jednostkowe Opcje na Udziały, data zastosowania 1 marca 2007 r.

KIMSF 12 - Porozumienia o świadczeniu usług publicznych, data zastosowania 1 stycznia 2008 r.

KIMSF 13 - Programy Lojalnościowe, data zastosowania 1 lipca 2008 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

KIMSF 14, MSR 19 - Ograniczenia w rozpoznawaniu aktywów programów określonych świadczeń pracowniczych, wymogi minimalnego finansowania i ich interakcje, data zastosowania 1 stycznia 2008 r. (w trakcie zatwierdzania przez UE).

Bank uważa, że zastosowanie niniejszych standardów i interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

2.2. Sprawozdawczość według segmentów

Bank charakteryzuje segment jako grupę aktywów i działalności zaangażowanych w dostarczanie produktów i usług, które podlegają ryzykom i zwrotom z poniesionych nakładów inwestycyjnych innym niż te, którym podlegają pozostałe segmenty. BOŚ S.A. wyodrębnia następujące segmenty:

- segment klientów korporacyjnych,
- segment klientów detalicznych,
- segment funduszy ekologicznych,
- segment finansów publicznych,
- segment działalności na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych,

BOŚ S.A. swoją działalność prowadzi wyłącznie na terenie Polski i biorąc pod uwagę położenie geograficzne placówek żadne znaczące różnice w ryzyku nie zostały zidentyfikowane. Z tego powodu Bank nie dokonuje wydzielenia segmentów według podziału geograficznego.

2.3. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

(a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Roczne sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji.

(b) Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat. Różnice kursowe z tytułu instrumentów kapitałowych zaklasyfikowanych do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w kapitale z aktualizacji wyceny.

Aktywa, kapitały własne i zobowiązania bilansowe wyrażone w walutach obcych przeliczane są na złote według kursu średniego ustalanego przez Prezesa NBP, obowiązującego na dzień sprawozdawczy.

2.4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według kosztu zamortyzowanego przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego (np. opcje wcześniejszej spłaty), nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

2.5. Zyski i straty przy początkowym ujęciu

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi

transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Transakcje, w przypadku których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane rynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Bank zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z odpowiedniego modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia nie jest natychmiastowo ujmowana w rachunku zysków i strat.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest do tego momentu wyceniany w wartości godziwej skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.6. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną udzielone są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i ujmowane w chwili ujęcia należności jako korekta efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód po zakończeniu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część o tej samej efektywnej stopie procentowej, co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są wykazywane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu.

2.7. Aktywa i zobowiązania finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; pożyczki i należności; inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności; oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji inwestycji decyduje Zarząd w momencie wykazania ich po raz pierwszy.

(a) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje w Banku wyłącznie aktywa finansowe przeznaczone do obrotu. Bank nie posiada aktywów finansowych przeznaczonych w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny w wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Zyski i straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat odnoszone są na wynik działalności handlowej, natomiast przychody i koszty z tytułu odsetek, amortyzacji dyskonta i premii na wynik z tytułu odsetek. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub stanowi instrument pochodny o ile nie został on przeznaczony jako instrument zabezpieczający. Na żadną z dat bilansowych BOŚ S.A. nie posiadał instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w momencie ich początkowego ujęcia.

(b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku inne niż:

- (i) należności przeznaczone do sprzedaży w krótkim terminie (klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu),
- (ii) zaklasyfikowane przy początkowym ujęciu jako instrumenty dostępne do sprzedaży,

(iii) instrumenty, w których Bank nie odzyska zasadniczo całości zainwestowanej kwoty w sposób inny niż z powodu ryzyka kredytowego.

Przychody i koszty z tytułu odsetek ujmuje się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania umów metodą efektywnej stopy procentowej.

(c) Utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności. Gdyby BOŚ S.A. dokonał sprzedaży istotnej części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności klasyfikacja całej kategorii zostałaby zmieniona na aktywa dostępne do sprzedaży. Przychody i koszty z tytułu odsetek, premii i dyskonta ujmowane są w rachunku zysków i strat i odnoszone na wynik z tytułu odsetek.

(d) Dostępne do sprzedaży

Inwestycje dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Bank zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, aby poprawić płynność lub w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na kapitał własny do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych z bilansu lub utraty jego wartości – wówczas łączna kwota zysków i strat ujmowanych dotychczas w kapitale własnym wykazywana jest w rachunku zysków i strat w pozycji wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych. Natomiast dyskonto, premie i odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat i wykazywane w pozycji wynik z tytułu odsetek. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycji przychody z tytułu dywidend w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Bank podejmie zobowiązanie do zakupu lub sprzedaży danego składnika aktywów. Ujmowanie transakcji na dzień jej przeprowadzenia jest ograniczone do standaryzowanej transakcji kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych. Pożyczki i należności wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Aktywa finansowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, które początkowo wykazywane są według wartości godziwej. Aktywa finansowe wyłącza się z bilansu, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i BOŚ S.A. dokonał przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na dzień bilansowy następnie wykazywane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej.

W portfelu aktywów dostępnych do sprzedaży Bank posiada obligacje komunalne i korporacyjne i wyemitowane przez banki, dla których brak jest aktywnego rynku. Z uwagi na powyższe wartość godziwa tych papierów jest oparta na modelu wyceny wypracowanym przez Bank uwzględniającym zmiany stóp rynkowych.

Wszystkie obligacje są obligacjami zmiennokuponowymi, tj. oprocentowanie kuponów jest oparte o stopy rynkowe (głównie średnie ważone stopy rentowności 52-tygodniowych bonów skarbowych ustalone z dwóch lub czterech przetargów przed rozpoczęciem każdego okresu odsetkowego lub WIBOR 1R, 3M i 6M oraz EURIBOR 3M powiększonych o marżę za ryzyko).

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nienotowanych papierów wartościowych), Bank ustala wartość godziwą, stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie cen uzyskanych w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych jak również odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

(e) Zobowiązania finansowe

Jednostka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

2.8. Utrata wartości aktywów finansowych

(a) Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („przesłanki do rozpoznania utraty wartości”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Obiektywną przesłanką utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych mogą być uzyskane informacje o:

- (i) znaczących trudnościach finansowych emitenta lub dłużnika
- (ii) naruszeniach umowy, np. niespłacenie lub opóźniona spłata odsetek lub części kapitałowej zobowiązania
- (iii) zmianie przez Bank warunków umowy kredytowej spowodowanej ekonomicznymi lub prawnymi aspektami trudności finansowych dłużnika, która w innych okolicznościach nie byłaby brana pod uwagę
- (iv) prawdopodobieństwie bankructwa lub innej reorganizacji finansowej dłużnika
- (v) zaniku aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi lub
- (vi) dających się zaobserwować danych wskazujących na wymierne zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących grupy aktywów finansowych od czasu pierwotnego ich ujęcia, nawet, jeżeli zmniejszenia tego nie można jeszcze przypisać do poszczególnych składników grupy aktywów finansowych, w tym:
 - niekorzystnych zmianach sytuacji płatniczej dłużników; lub
 - warunkach makroekonomicznych wpływających na utratę wartości aktywów należących do danej grupy.

BOŚ S.A. ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Bank ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową. W praktyce Bank może wyceniać utratę wartości na podstawie wartości godziwej instrumentu finansowego, w oparciu o istniejącą cenę rynkową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z

zajęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy zajęcie jest prawdopodobne, czy nie.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości, aktywa finansowe są łączone w grupy o podobnych cechach ryzyka kredytowego (według stosowanego przez Bank systemu uwzględniającego rodzaj składnika aktywów, sektor gospodarki, rodzaj zabezpieczenia, stan przeterminowania i inne istotne czynniki). Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych doświadczeń dotyczących strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka. Historyczne doświadczenia dotyczące strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia skutków aktualnych okoliczności, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą historyczne doświadczenia, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Szacunki dotyczące zmian przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupami aktywów powinny być zgodne pod względem kierunku ze zmianami odnośnych obserwowanych danych zachodzącymi z okresu na okres (np. zmiany stopy bezrobocia, cen nieruchomości, stanu spłat lub innych czynników wskazujących na zmiany prawdopodobieństwa wystąpienia strat w danej grupie i ich wielkości). Metodologia oraz założenia stosowane przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie rewidowane przez Bank w celu zmniejszenia różnic między szacowaną a rzeczywistą wysokością strat.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu należy przeprowadzić wszystkie wymagane procedury i ustalić kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, odpowiednio zmniejszana jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

(b) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę znaczny lub długotrwały spadek wartości papieru wartościowego poniżej jego wartości początkowej. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazaną w rachunku zysków i strat - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i wykazana w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych wykazane w rachunku zysków i strat nie są odwracane w rachunku zysków i strat. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

(c) Umowy renegotjowane

Kredyty i pożyczki, które poddawane są analizie grupowej lub które są jednostkowo istotne i dla których warunki umowy były renegotjowane przestaje się uznawać za przeterminowane; są one uznawane za nowe należności. W kolejnych okresach, należności te są uznawane za przeterminowane i są ujawniane tylko w przypadku, kiedy ich warunki są renegotjowane.

2.9. Kompensowanie instrumentów finansowych

Składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w bilansie w kwocie netto wyłącznie wtedy, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza rozliczyć się w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować dany składnik aktywów i uregulować zobowiązanie.

2.10. Umowy sprzedaży i odkupu

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (transakcje repo, sell-buy-back) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa zastawione, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (transakcje reverse repo, buy-sell-back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu traktuje się jako odsetki i ujmuje metodą efektywnej stopy procentowej przez okres obowiązywania umowy. Papiery wartościowe pożyczane kontrahentom również pozostają w sprawozdaniu finansowym.

Pożyczonych przez BOŚ S.A. papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym chyba, że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązanie handlowe.

2.11. Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to kontrakty, które wymagają od wystawcy dokonania wyspecyfikowanych wypłat pokrywających stratę poniesioną przez posiadacza z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnym z warunkami instrumentu dłużnego. Tego rodzaju gwarancji finansowych udziela się bankom, instytucjom finansowym i innym organizacjom w imieniu klientów w celu zabezpieczenia kredytów, linii kredytowych i innych bankowych narzędzi finansowania.

W momencie początkowego ujęcia, gwarancje finansowe wycenia się w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej na dzień udzielenia gwarancji.

Po początkowym ujęciu zobowiązania Banku wynikające z takich gwarancji wycenia się według wyższej z dwóch kwot: wartości początkowego ujęcia pomniejszonej o amortyzację naliczoną w celu ujęcia w rachunku zysków i strat przychodu z tytułu prowizji naliczanych liniowo przez okres trwania gwarancji oraz dokonanego na dzień bilansowy szacunku wydatków, które powstaną w przypadku realizacji gwarancji. Szacunki te określa się na podstawie historii poniesionych strat z gwarancji w przeszłości, zgodnie z osądem Zarządu. Wzrost zobowiązania związanego z gwarancjami obciąża rachunek zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

2.12. Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej, począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, lub w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej prezentowane są w bilansie jako aktywa, a o wartości ujemnej jako zobowiązania.

BOŚ S.A. nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem wszystkie zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Bank dokonuje operacji walutowymi instrumentami pochodnymi typu: FX Forward, FX Swap, FRA oraz kontraktami terminowymi na akcje i indeksy giełdowe oraz dokonuje transakcji walutowych typu FX Spot.

2.13. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe zalicza się do „przeznaczonych do sprzedaży” i wykazuje według niższej z dwóch kwot: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansową realizuje się przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie bieżącego używania.

2.14. Wartości niematerialne

(a) Licencje i oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-4 lata) metodą liniową.

Wydatki związane z utrzymaniem programów komputerowych ujmowane są jako koszty z chwilą poniesienia.

(b) Prace rozwojowe

BOŚ S.A. aktywuje koszty poniesione na etapie prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie jedynie w przypadku, gdy ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika wartości niematerialnych, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac rozwojowych i użytkowaniu składnika oraz ma możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Aktywowane koszty odpisuje się metodą liniową po zakończeniu prac rozwojowych. Szacowany okres użytkowania określony jest indywidualnie.

(c) Testowanie utraty wartości

Amortyzowane wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej wartości niematerialnych pomniejszonej o koszty ich sprzedaży i wartości użytkowej.

2.15. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację środków trwałych nalicza się metodą liniową przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- budynki 40 lat,
- ulepszenie w obcym środku trwałym 10 lat, lub krócej, jeżeli tak wynika z umowy,
- urządzenia i środki transportu 3-10 lat.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się również na każdy dzień bilansowy.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.16. Leasing

Leasing operacyjny polega na czasowym przekazaniu w użytkowanie dobra inwestycyjnego. Umowa jest klasyfikowana jako leasing operacyjny jeśli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Dotychczas zawarte umowy leasingu to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej. W przypadku rozwiązania umowy leasingu przed upływem okresu jej obowiązywania ewentualna płatność wymagana na rzecz leasingodawcy tytułem kary umownej, powiększa koszty w okresie, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy.

2.17. Odroczony podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę i aktywa na przejściowe różnice z tytułu odroczonego podatku dochodowego wywołane odmiennością momentu uznawania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione zgodnie z przepisami o rachunkowości i przepisami o podatku dochodowym od osób prawnych.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu aktualizacji wyceny pewnych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów pochodnych, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych do odliczenia.

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane jest w pełnej wysokości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w kapitale własnym, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat wraz z realizacją odroczonego podatku dochodowego lub strat.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w bilansie po skompensowaniu w związku z tym, że odroczony podatek dochodowy odnosi się do tych samych władz skarbowych.

2.18. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi wycenia się na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

2.19. Przedpłaty, rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Przedpłaty dotyczą kosztów poniesionych w bieżącym roku obrotowym, a dotyczących okresów przyszłych. Są one ujmowane w bilansie w pozycji inne aktywa.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty dotyczące bieżącego okresu, które będą poniesione przez Bank w okresach przyszłych. Bierne międzyokresowe rozliczenia kosztów oraz przychody przyszłych okresów są prezentowane w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.20. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych ustalone w oparciu o oszacowania tego rodzaju zobowiązań na podstawie modelu aktuarialnego. Stosowany przez jednostkę model aktuarialny w celu ustalenia wartości bieżącej swoich zobowiązań z tytułu określonych świadczeń oraz związanych z nimi kosztów bieżącego zatrudnienia - oraz tam gdzie ma to zastosowanie - kosztów przeszłego zatrudnienia wykorzystuje metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych (czasami znaną pod nazwą metody świadczeń narosłych w stosunku do stażu pracy lub metody „świadczenie/staż pracy”), każdy okres wykonywania pracy jest postrzegany jako powodujący powstanie dodatkowej jednostki uprawnienia do świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczeń wyliczana jest oddzielnie przed wejściem w skład ostatecznego zobowiązania Zyski i straty aktuarialne ujmowane są od razu w rachunku zysków i strat.

2.21. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na dzień bilansowy Bank posiada obecny, prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek wydatkowania środków, wynikający ze zdarzeń przeszłych; przy czym do określenia istnienia tego obowiązku wykorzystywane są opinie prawne,
- gdy prawdopodobieństwo zaistnienia wydatku z tytułu zaspokojenia roszczeń jest wyższe niż prawdopodobieństwo braku takiego wydatku, oraz
- gdy wielkość tego wydatku można wiarygodnie oszacować.

Rezerwy wyceniane są w bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje, będą niezbędne do wypełnienia obowiązku, z uwzględnieniem wartości pieniądza w czasie (jeśli jest to istotne), oraz ryzyka związanego z danym obowiązkiem.

W przypadku dyskontowania kwoty przewidywanego wydatku, wzrost rezerwy spowodowany upływem czasu wykazuje się jako koszt z tytułu odsetek.

2.22. Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Spółki.

(a) Kapitał podstawowy

Na kapitał podstawowy składa się zarejestrowany kapitał zakładowy i kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru handlowego, z uwzględnieniem korekty z tytułu hiperinflacji opisanej w nocie 33.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

(b) Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wynikającą z ich wyceny.

(c) Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują niepodzielony wynik finansowy, pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe oraz fundusz ogólnego ryzyka.

Pozostałe kapitały tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

2.23. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje wymagalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę, środki w bankach centralnych o możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa.

3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

3.1. Ryzyko kredytowe

(a) Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko związane z zagrożeniem nie wywiązania się kredytobiorcy z postanowień umowy kredytowej, w szczególności chodzi o niedotrzymanie terminu spłaty kapitału, odsetek oraz pozostałych kosztów kredytowania. Poziom ryzyka kredytowego jest zależny od rodzaju, wielkości i celu wykorzystania kredytu oraz możliwości jego obsługi przez kredytobiorcę.

(b) Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem kredytowym

Decyzje związane z ryzykiem kredytowym w Banku podejmują (począwszy od najniższego szczebla): Dyrektor Oddziału → Komitet Kredytowy Centrali → Zarząd Banku.

(c) Czynności składające się na zarządzanie ryzykiem kredytowym

Formułowanie polityki kredytowej

Celem BOŚ S.A. w 2007 roku w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oraz proces identyfikacji i optymalizacji ryzyka kredytowego są spójne z „Wieloletnim Programem Rozwoju” – Strategią Rozwoju Banku Ochrony Środowiska S.A. na lata 2007 – 2011”.

Bank dążył do kształtowania bezpiecznego – poprzez odpowiednią ocenę ryzyka i właściwe zabezpieczenia – ale zapewniającego odpowiedni poziom marży, portfela kredytowego Banku. Służyło temu ukształtowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego, ze znaczącym udziałem małych i średnich firm oraz jednostek samorządu terytorialnego. Dążono do zintensyfikowania kredytowania celów i zadań proekologicznych. Zdefiniowano rynki docelowe, rozwijano finansowanie potrzeb inwestycyjnych i bieżącej działalności podmiotów gospodarczych oraz kredytowanie hipoteczne i detaliczne nie związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych. Oferta produktowa dostosowana była do poszczególnych segmentów rynku, zasady indywidualnej obsługi stosowane były wobec klientów o szczególnym znaczeniu dla Banku. Podjęto działania dla zwiększenia efektywności działalności windykacyjnej.

Bank – jako sygnatariusz Deklaracji ONZ „Bankowość a Środowisko” – nie udzielał kredytów na przedsięwzięcia, które stanowić by mogły potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego.

W obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym rozpoznawano ryzyko towarzyszące działalności kredytowej i podejmowano działania dla jego kwantyfikowania i optymalizacji.

Bank uzależniał przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy, czyli zdolności do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Podstawą oceny ryzyka kredytowego była ocena ratingowa klienta i transakcji. Bank przyjmował zabezpieczenia, które powinny zapewniać odzyskanie kwoty wierzytelności wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca nie regulował dobrowolnie tych płatności. Ocena ryzyka kredytowego pojedynczego podmiotu dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Aby wiązać ryzyko klienta z ryzykiem całej gospodarki monitorowane były wybrane jej makroparametry.

Przeglądy i ocena ryzyka kredytowego

Istotne znaczenie dla obniżania ryzyka działalności kredytowej ma obowiązkowe monitorowanie sytuacji finansowej klienta i ryzyka transakcji kredytowej. Na zakres i częstotliwość monitorowania klienta korporacyjnego wpływa rating kredytobiorcy, wielkość zaangażowania kredytowego oraz kategoria ryzyka ekspozycji kredytowej. Im gorszy jest rating, wyższe zaangażowanie Banku, lub wyższa kategoria ryzyka ekspozycji kredytowej, tym intensywniejsze są działania monitorujące. Bank monitoruje klientów w obowiązujących terminach.

Monitorowanie ryzyka jest działaniem wielopłaszczyznowym i dotyczy:

- (i) portfela kredytowego w ujęciu całościowym – jakość i trendy rozwojowe,
- (ii) pojedynczej ekspozycji kredytowej – sytuacja ekonomiczno-finansowa kredytobiorcy i ryzyko transakcji,
- (iii) nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych – zaangażowanie w grupy kredytobiorców powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, koncentracja w ujęciu sektorowym,

(iv) nadzoru nad prawidłowością klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów aktualizujących na utratę wartości.

Monitorowania portfela kredytowego w ujęciu całościowym dokonuje się na podstawie informacji zapisywanych w wewnętrznych systemach informatycznych.

Monitorowania pojedynczych kredytobiorców i transakcji dokonuje się na podstawie sprawozdań finansowych kredytobiorcy oraz wizytacji siedziby/miejsca prowadzenia działalności gospodarczej /przedsięwzięcia inwestycyjnego /zabezpieczenia. Zasadą jest, że weryfikacja warunków kredytowania oraz aktualizacja ratingu kredytobiorcy powinny być dokonane przynajmniej raz w roku, o ile w okresie sprawozdawczym nie wystąpiły istotne zdarzenia mogące mieć wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorcy lub jego zdolność do obsługi/spłaty zadłużenia. Lista kredytobiorców wykazujących opóźnienia w spłacie sporządzana jest na początek każdego dnia roboczego. Doradca lub analityk kredytowy wyjaśnia przyczyny opóźnienia i ustala termin spłaty należności przeterminowanej. Monitoring w okresach miesięcznych jest podstawą wyceny należności kredytowych według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Ustalanie limitów koncentracji

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank stosuje różnorodne limity koncentracji zaangażowań.

(i) Bank określa limity branżowe dla udzielanych kredytów. Pod pojęciem „branża” rozumiana jest klasa – poziom czwarty Polskiej Klasyfikacji Działalności i Europejskiej Klasyfikacji Działalności – oznaczony czterocyfrowym kodem numerycznym. Limity ustalane są w cyklu półrocznym, poprzez przyjęcie przez Zarząd Banku odpowiedniej uchwały. Ewentualne zmiany limitów, wynikające ze zmian w ocenie ryzyka poszczególnych branż, można wprowadzić wyłącznie w drodze podjęcia przez Zarząd stosownej uchwały.

Wykorzystywane są tu dwa rodzaje limitów:

- **ilościowy limit branżowy** określa górną granicę poziomu zaangażowania Banku w daną branżę, czyli rodzaj działalności. Stosowany jest dla branż bardzo wysokiego ryzyka,

- **jakościowy limit** – wyklucza możliwość finansowania przez Bank, gdy potencjalny kredytobiorca jest klasyfikowany zgodnie z ratingiem jako bardzo ryzykowny. Używany przez Bank dla branż wysokiego i podwyższonego ryzyka.

(ii) Limit kredytowania klientów określa górną granicę poziomu zaangażowania Banku wobec danego klienta lub grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie. Limit określany jest poprzez odpowiednią uchwałę Zarządu Banku.

(iii) W Banku stosowane są limity dla kredytobiorców indywidualnych. Wynikają one z:

- z uchwał Rady Nadzorczej, w zakresie kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych, poręczeń oraz innych zobowiązań pozabilansowych udzielanych członkom organów Banku, osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku oraz podmiotom powiązanym kapitałowo lub organizacyjnie z wymienionymi oraz na ich zlecenie,
- z uchwał Zarządu Banku, dotyczących kredytowania w zakresie produktów potencjalnie narażonych na znaczące ryzyko. Aktualnie stosowane są limity kredytów związanych z obrotem papierami wartościowymi.

(iv) Bank określił też limity bezpieczeństwa dla współpracy z poszczególnymi krajami. Określone zostały poprzez zarządzenie Prezesa Zarządu Banku.

(d) Narzędzia do zarządzania ryzykiem kredytowym

Bank stosuje miary oceny ryzyka kredytowego różne w stosunku do klientów instytucjonalnych i indywidualnych. Do oceny ryzyka kredytowego klientów instytucjonalnych Bank wykorzystuje system oparty na ratingach. Ryzyko kredytowe klientów indywidualnych (z wyjątkiem kredytów mieszkaniowych i pożyczek hipotecznych) mierzy scentralizowany system informatyczny o nazwie SZRK (System Zarządzania Ryzykiem Kredytowym). W przypadku tych ostatnich główną oceną ryzyka jest wskaźnik LTV (ang. loan to value).

Obecnie w Banku funkcjonują następujące modele oceny ryzyka kredytowego

Klienci instytucjonalni – korporacje, małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP), mikroprzedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowe i pozostałe jednostki, które nie zostały zakwalifikowane do grupy klientów indywidualnych.

Dla korporacji i MSP jest dokonywana odrębna ocena ryzyka klienta i transakcji. Rating klienta jest sporządzany na podstawie sprawozdań finansowych oraz informacji opisowych. W ratingu transakcji uwzględniana jest jakość zabezpieczenia, okres zaangażowania Banku z tytułu transakcji do przychodów dla kredytów obrotowych oraz wskaźniki finansowe i ocena subiektywna dla kredytów inwestycyjnych.

Ryzyko dla mikroprzedsiębiorstw jest oceniane na podstawie scoringu oraz oceny wnioskowanej transakcji. W ocenie ryzyka jednostek samorządu terytorialnego oraz wspólnot mieszkaniowych występuje łączna ocena ryzyka klient i transakcji.

Dla wszystkich klientów instytucjonalnych rating wyrażany jest na jednej skali w przedziale od 1 do 16. Podmioty o ratingu 1 reprezentują najniższy poziom ryzyka kredytowego. Każda kolejna klasa reprezentuje większe ryzyko w stosunku do klasy poprzedzającej. Dla poszczególnych segmentów klientów ratingi są następujące:

- a) dla korporacji od 4 do 16 (nadanie ratingu od 1 do 3 możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy podmiot otrzymał rating zewnętrznej agencji ratingowej),
- b) dla MSP od 6 do 16,
- c) dla jednostek samorządu terytorialnego od 4 do 10 oraz od 13 do 16,
- d) dla wspólnot mieszkaniowych od 8 do 16.

Ratingi od 13 do 16 – które występują we wszystkich segmentach – przeznaczone są dla klientów, których ekspozycje kredytowe spełniają kryteria klasyfikacji do kategorii należności z utratą wartości.

Rating klienta od 1-3 może być wyłącznie nadany klientowi w przypadku posiadania ratingu instytucji zewnętrznej.

Poniżej przedstawiamy skrócony opis kryteriów charakteryzujących poszczególne poziomy ratingu:

- a) Rating 4-5 bardzo dobra jakość kredytowa. Kredytobiorcy zakwalifikowani do tych grup ryzyka posiadają bardzo dobrą zdolności do spłaty zobowiązań finansowych, prawidłową jakość aktywów oraz wskaźniki płynności bieżącej i szybkiej na odpowiednim poziomie.
- b) Rating 6-7 dobra jakość kredytowa. Kredytobiorcy posiadający rating na tym poziomie charakteryzuje zdolność do terminowego regulowania swoich zobowiązań, prawidłowa jakość aktywów oraz płynność finansowa jest na akceptowalnym poziomie.
- c) Rating 8-9 przeciętna jakość kredytowa. Podmioty zakwalifikowane do tej grupy ryzyka cechuje zwiększone ryzyko kredytowe, szczególnie w przypadku wystąpienie niekorzystnych zmian w sytuacji makroekonomicznej. Tym niemniej jakość aktywów oraz płynność finansowa pozostaje na akceptowalnym poziomie.
- d) Rating 10-11 słaba jakość kredytowa. W przypadku tych podmiotów występuje znaczące ryzyko kredytowe już przy niewielkich niekorzystnych zmianach w sytuacji mikro i makroekonomicznej. Wywiązywanie się ze zobowiązań kredytowych w dłuższym okresie czasu będzie możliwe tylko po gruntownej restrukturyzacji.
- e) Rating 12 niezadowolająca jakość kredytowa. Kredytobiorców zakwalifikowanych do tej grupy ryzyka cechuje wysokie ryzyko kredytowe. Podmioty regulują jeszcze terminowo swoje zobowiązania kredytowe, jednak w krótkim okresie czasu dalsza zdolność do spłaty jest w dużej mierze uzależniona od krótkoterminowych decyzji kierownictwa, korzystnych zmian w sytuacji mikroekonomicznej lub od uzyskania dodatkowych źródeł finansowania.

Ocena mikroprzedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2007 roku dokonywana była w oparciu o ratingi wewnętrzne, zawierające się w skali 8-16, natomiast od 26 lipca 2007 roku dokonywana jest ocena w oparciu o scoring według 6 klas ryzyka.

Każdej grupie scoringowej przyporządkowany jest odpowiedni przedział punktowy. Dla mikroprzedsiębiorstw przewidziane są następujące grupy scoringowe:

- grupa I – bardzo dobry
- grupa II – dobry
- grupa III – przeciętny
- grupa IV – mierny
- grupa V – dostateczny
- grupa VI - nieakceptowany

Klienci indywidualni (osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej)

Scoring (punktowa ocena ryzyka kredytowego) klienta indywidualnego polega na sprawdzeniu czy wysokość dochodu uzyskiwanego przez klienta jest wystarczająca na pokrycie wydatków konsumpcyjnych jego gospodarstwa domowego, kosztów utrzymania mieszkania/domu oraz obsługę i spłatę zadłużenia z tytułu zaciągniętych pożyczek/kredytów.

Ocena punktowa dokonywana jest automatycznie przez System Zarządzania Ryzykiem Kredytowym (SZRK), przy czym ocena punktowa nie jest dokonywana przy ocenie ryzyka kredytowego dla kredytów mieszkaniowych i pożyczek hipotecznych.

Wynik oceny prezentowany jest przez system w postaci wielkości liczbowej (suma punktów przypisanych danemu klientowi) oraz w postaci rekomendacji systemu. Dla klientów przewidziane są następujące klasy:

- grupa I - niskie ryzyko,
- grupa II - umiarkowane ryzyko,
- grupa III - ryzyko znaczne,
- grupa IV - duże zagrożenie straty kredytu.

W przypadku klasy o treści „niskie ryzyko” lub „umiarkowane ryzyko” kredyt może być udzielony. Klasa „ryzyko znaczne” lub „duże zagrożenie straty kredytu” oznacza, że kredyt nie powinien być udzielony. Udzielenie kredytu w takim przypadku wymaga zamieszczenia uzasadnienia i nie stanowi odstępstwa w rozumieniu Zarządzenia.

Dla oceny ryzyka kredytów mieszkaniowych i pożyczek hipotecznych Bank stosuje własne procedury oceny zdolności kredytowej z uwzględnieniem statystycznych danych dotyczących kosztu utrzymania klienta. Ponadto Bank dokonuje oceny jakości portfela kredytów mieszkaniowych i pożyczek hipotecznych w oparciu o kalkulację wskaźnika LTV (ang. loan to value). Wskaźnik LTV jest to stosunek kwoty kredytu do wartości nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia wyrażony w procentach.

Ponadto elementem oceny ryzyka kredytowego klientów instytucjonalnych i indywidualnych są zapytania kierowane do systemu Międzybankowej Informacji Gospodarczej – Bankowy Rejestr oraz w przypadku klientów indywidualnych dodatkowo do systemu Biura Informacji Kredytowej S.A.

(e) Proces monitorowania ryzyka kredytowego

Istotne znaczenie dla obniżania ryzyka działalności kredytowej ma obowiązkowe monitorowanie sytuacji finansowej klienta i ryzyka transakcji kredytowej. Na zakres i częstotliwość monitorowania klienta korporacyjnego wpływa rating kredytobiorcy, wielkość zaangażowania kredytowego oraz kategoria ryzyka ekspozycji kredytowej. Im gorszy jest rating, wyższe zaangażowanie Banku, lub wyższa kategoria ryzyka ekspozycji kredytowej, tym intensywniejsze są działania monitorujące. Konieczne staje się ścisłe przestrzeganie obowiązujących terminów monitorowania klientów. Są to stałe elementy kontroli i oceny działalności kredytowej oddziałów Banku.

Kontrola sytuacji ekonomiczno – finansowej mikroprzedsiębiorstwa polega między innymi na:

- porównaniu wielkości rocznego przychodu z rocznego zeznania lub deklaracji podatkowej za ostatni zamknięty okres obrotowy z wielkością rocznego przychodu z zeznania lub deklaracji za poprzedni zamknięty okres obrotowy,
- analizie wpływów na rachunku bieżącym.

Badanie przychodów dokonywane jest raz w roku, natomiast analiza wpływów podlega zbadaniu raz na kwartał. Ponadto Bank monitoruje każdorazowo ryzyko transakcji oraz przeprowadza wizytacje w miejscu prowadzenia inwestycji lub realizacji inwestycji.

W przypadku klientów indywidualnych analizie co miesięcznej podlega terminowość obsługi zadłużenia a w przypadku gdy opóźnienie w spłacie wyniesie 3 miesiące, a kwota zaległości jest wyższa niż ostatnia rata kapitałowa - odsetkowa Bank dokonuje oceny zdolności kredytobiorcy.

Dodatkowo w przypadku kredytów hipotecznych Bank dokonuje aktualizacji wartości nieruchomości w okresach rocznych.

3.1.1. Opis metodologii rozpoznawania utraty wartości należności kredytowych

Do rozpoznania utraty wartości wyróżnia się:

- portfel należności kredytowych istotnych analizowanych indywidualnie (analiza indywidualna),
- portfel należności kredytowych pozostałych (tzw. grupy homogeniczne) analizowanych na bazie portfelowej (analiza portfelowa).

Do grupy należności kredytowych istotnych wchodzi należności kredytowe klientów, wobec których zaangażowanie Banku jest równe lub przekraczające 1 mln zł. Do tej grupy wchodzi również należności kredytowe klientów, których liczebność jest zbyt niska, aby stworzyć dostatecznie liczną grupę homogeniczną, a zaangażowanie Banku wobec tych klientów jest równe lub przekraczające 300 tys. zł na kredytobiorcę.

Utrata wartości indywidualnej należności kredytowej istotnej (odpis aktualizacyjny) stanowi różnicę pomiędzy jej wartością bieżącą a wartością możliwą do odzyskania, tj. wartością bieżącą oszacowanych, spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych efektywną stopą procentową, zwaną ESP.

Analizie portfelowej podlegają należności kredytowe, w przypadku których w wyniku analizy indywidualnej nie stwierdzono przesłanek świadczących o utracie wartości oraz utraty wartości, a także należności pozostałe, dla których Bank nie dokonuje analizy indywidualnej. Należności te są grupowane dla celów łącznego pomiaru utraty wartości według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Parametry decydujące o zaklasyfikowaniu należności kredytowej do konkretnej grupy homogenicznej odzwierciedlają zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy.

W przypadku należności klientów korporacyjnych za podstawowe kryterium przyjęto branżę, do której należy kredytobiorca. Portfel kredytów dla samorządów i innych instytucji rządowych podzielono na kredyty operacyjne i inwestycyjne. Natomiast portfel kredytów dla klientów detalicznych podzielono według typów produktów. Wydzielono również grupę kredytów powyżej limitu nie analizowanych indywidualnie.

Ponadto dla określenia poziomu straty przyjęto również podział zależny od typu zabezpieczenia. Wyodrębniono grupy kredytów zabezpieczonych:

- hipoteką,
- zabezpieczeniami płynnymi, takimi jak poręczenie, gwarancja instytucji rządowej, szebla centralnego lub podmiotu finansowego,
- innymi formami zabezpieczeń, np. zastaw lub przewłaszczenie środków trwałych,
- kredyty, dla których brak jest finansowych lub rzeczowych form zabezpieczenia.

Podział należności kredytowych na grupy homogeniczne, wraz z dodatkowym podziałem na kredyty bez utraty wartości oraz kredyty z utratą wartości określają prawdopodobieństwo zaistnienia straty.

Odpis aktualizujący wyznacza się dla poszczególnych grup homogenicznych, przy kalkulacji współczynników **PD** oraz **LGD**.

Dla kredytów dla których nie zanotowano jeszcze utraty wartości (kredyty pracujące), określa się najpierw na bazie historycznej prawdopodobieństwo zaistnienia takiego zdarzenia – **wskaźnik PD** (ang. Probability of Default), który oznacza prawdopodobieństwo niewywiązania się dłużnika ze spłaty zobowiązań.

Przyjęto, że prawdopodobieństwo zaistnienia straty zależy głównie od branży kredytobiorcy (dla kredytów korporacyjnych) oraz typu produktu (dla kredytów detalicznych).

Wskaźnik PD wyliczany jest jako średnia krocząca z 12 poprzednich kwartałów.

Oddzielnie wyliczane są wskaźniki dla budżetu, osób fizycznych, podmiotów gospodarczych i klientów powyżej limitu, w podziale na branże lub rodzaj kredytu.

Okres pomiędzy zaistnieniem straty i jej rozpoznaniem jest określany przez Bank dla każdego zidentyfikowanego portfela. Okres identyfikacji straty (LIP – ang. Loss Identification Period) wynosi od 3 miesięcy do 6 miesięcy, w szczególnych przypadkach dłuższy okres może być uzasadniony.

Wskaźnik LGD (ang. Loss Given Default) jest to współczynnik straty z tytułu niewywiązania się ze zobowiązań (nazywany również współczynnikiem szkodowości) – liczony jest na bazie historycznej.

Począwszy od wyceny grupowej na dzień 31 grudnia 2006 roku Bank stosuje wskaźniki LGD „zamrożone”. Oddzielnie wyliczane są wskaźniki dla budżetu, osób fizycznych, podmiotów

gospodarczych i klientów powyżej limitu, w podziale na rodzaj zabezpieczenia, a także w podziale na ilość dni opóźnienia, tj. od 90 do 180 dni, od 180 do 360 dni i powyżej 360 dni.

Przy kalkulacji rezerwy portfelowej dla kredytów niepracujących stosuje się tylko wskaźnik LGD.

Metodologia i założenia przyjęte przez Bank do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych podlegają regularnej analizie w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

3.1.2. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

Poniżej zaprezentowano wartości brutto lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom w podziale na grupy ratingowe nadane przez Moody's i FITCH.

	31-12-2007	31-12-2006
Moody's		
A1	6 454	1 722
A2	242 419	75 469
A3	97 058	65 021
Aa1	29 178	40 123
Aa2	35 308	69 029
Aa3	175 216	11 004
Aaa	2 981	7 848
Ba2	-	35 011
FITCH		
A	-	229
bez ratingu *\\	54 385	169 945
Razem	642 999	475 401

*\\ Lokatom w innych bankach oraz kredytom i pożyczkom udzielonym innym bankom, które nie posiadają ratingów zewnętrznych przypisane zostały ratingi wewnętrzne Banku. Poniżej przedstawiono zestawienie wg ratingów wewnętrznych i odpowiadające im klasy ratingów zewnętrznych wg Moody's.

Rating wewnętrzny	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2007	31-12-2006
A	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3, A1,	93	90 121
B	A2, A3, Baa1, Baa2	54 159	33 490
C	Baa3, Ba1, Ba2, Ba3,	133	46 334
Razem		54 385	169 945

3.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

	31-12-2007	31-12-2006
Kredyty i pożyczki które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	5 664 933	5 405 538
Kredyty i pożyczki które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	233 750	176 451
Kredyty i pożyczki w przypadku których indywidualnie wykazano utratę wartości	424 453	414 103
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	6 323 136	5 996 092
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	267 116	287 995
Inne należności	822	4 011
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	6 056 842	5 712 108
- klienci (nota 21)	6 002 402	5 711 724
- banki (nota 18)	54 440	384

a) Kredyty i pożyczki które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Dla kredytów i pożyczek dla których nie zanotowano żadnych opóźnień w spłacie (nawet 1 dnia) nie rozpoznaje się utraty wartości pod warunkiem, że nie wystąpiły inne przesłanki utraty wartości. Są to należności klientów o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, o regularnych spłatach dla których nie występowały przesłanki utraty wartości, a odpisy tworzone na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty. Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które nie były przeterminowane i dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

	Rating	31-12-2007	31-12-2006
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	1	4
	(4-5)	9 539	542
	(6-7)	118 030	68 358
	(8-9)	577 607	616 802
	(10-11)	1 225 809	1 328 797
	12	24 563	31 163
	bez ratingu	133 684	186 262
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		2 089 233	2 231 928
Kredyty dla podmiotów detalicznych	(4-5)	7	-
	(6-7)	1 967	1 379
	(8-9)	67 633	58 348
	(10-11)	37 023	50 588
	12	1 028	1 253
	bez ratingu	57 123	31 569
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	10 348	-
	osoby prywatne**\	1 590 942	1 479 689
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		1 766 071	1 622 826
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	9 412	6 278
	(4-5)	482 577	478 613
	(6-7)	1 048 456	891 291
	(8-9)	70 893	53 141
	(10-11)	69 206	2 092
	12	4 842	-
	bez ratingu	122 133	119 325
Razem kredyty dla finansów publicznych		1 807 519	1 550 740
Kredyty dla pozostałych klientów	bez ratingu	2 110	44
Razem		5 664 933	5 405 538

*\ Dla mikroprzedsiębiorstw w II połowie 2007 roku stosowana była odrębna metodologia oceny w oparciu o scoring - dlatego część mikroprzedsiębiorstw posiada na koniec 2007 roku ocenę ratingową, a część scoringową.

Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2007	31-12-2006
	(1)	4 857	-
	(2)	2 841	-
	(3)	2 569	-
	(5)	81	-
Razem		10 348	-

**\ Scoring (punktowa ocena ryzyka kredytowego) klientów indywidualnych dotyczy takich produktów kredytowych, jak: pożyczki gotówkowe, pożyczki w Ekokoncie, kredyty ratalne, karty kredytowe, kredyty preferencyjne we współpracy z WFOSiGW.

Osoby prywatne (bez kredytów hipotecznych)	Scoring	31-12-2007	31-12-2006
	(I)	93 917	28 674
	(II)	131 328	35 861
	(III)	13 891	3 888
	(IV)	443	219
Razem		239 579	68 642

Oceny jakości portfela kredytów hipotecznych dla osób prywatnych Bank dokonuje poprzez badanie wskaźnika LTV.

Osoby prywatne (kredyty hipoteczne)	Wskaźnik LTV w %	31-12-2007	31-12-2006
	0-30	50 000	52 278
	powyżej 30-50	101 352	105 979
	powyżej 50-80	366 220	381 925
	powyżej 80***\	833 791	870 865
Razem		1 351 363	1 411 047

***\ W przypadku kredytów z LTV powyżej 80% dodatkowym zabezpieczeniem spłaty zobowiązań klienta jest ubezpieczenie niskiego wkładu własnego.

Osoby prywatne razem	1 590 942	1 479 689
-----------------------------	------------------	------------------

(b) Kredyty i pożyczki które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Jako zaangażowanie przeterminowane przyjmuje się sumę zaangażowań wobec klienta, dla którego przynajmniej jedna z należności Banku jest przeterminowana o jeden lub więcej dni. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu. Dla kredytów i pożyczek, które są przeterminowane powyżej 90 dni, ale z uwagi na dobre zabezpieczenia również nie rozpoznaje się utraty wartości. Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

31 grudnia 2007

opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
od 1 do 30 dni	13 072	81 086	6 401	100 559
od 31 do 60 dni	150	15 366	53	15 569
od 61 do 90 dni	158	4 796	-	4 954
pow. 90 dni	61 175	5 391	46 102	112 668
Razem	74 555	106 639	52 556	233 750
Wartość godziwa zabezpieczeń	39 830	52 401	266	92 497

31 grudnia 2006

opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
od 1 do 30 dni	5 354	69 849	4 765	79 968
od 31 do 60 dni	2 329	11 480	294	14 103
od 61 do 90 dni	30 170	3 490	-	33 660
pow. 90 dni	41 531	5 834	1 355	48 720
Razem	79 384	90 653	6 414	176 451
Wartość godziwa zabezpieczeń	74 623	47 346	291	122 260

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w pkt. 3.1.3.(f)

(c) Kredyty i pożyczki w przypadku których indywidualnie wykazano utratę wartości

Bank do grupy indywidualnych należności kredytowych zakwalifikował należności kredytowe wobec kredytobiorców, którzy spełniają następujące warunki:

- zaangażowanie Banku jest równe lub przekraczające wartość 1 mln zł (na kredytobiorcę),
- należności kredytowe, dla których nie można stworzyć dostatecznie licznej grupy homogenicznej, gdzie zaangażowanie Banku jest równe lub przekraczające wartość 300 tys. zł (na kredytobiorcę).
- należności obsługiwane przez windykację

W ramach tej grupy ekspozycje kredytowe zostały podzielone na następujące klasy:

- Kredyty dla podmiotów korporacyjnych
- Kredyty dla klientów detalicznych
- Kredyty dla finansów publicznych
- Kredyty dla pozostałych klientów

Poniżej przedstawiono należności brutto w przypadku których indywidualnie wykazano utratę wartości oraz godziwą wartość zabezpieczeń.

	31-12-2007		31-12-2006	
	Należności brutto	Wartość godziwa zabezpieczeń	Należności brutto	Wartość godziwa zabezpieczeń
kredyty dla podmiotów korporacyjnych	352 079	52 247	328 418	95 072
kredyty dla klientów detaliczne	70 463	24 565	79 371	32 139
kredyty dla finansów publicznych	1 911	-	6 314	94
Razem	424 453	76 812	414 103	127 305

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w pkt. 3.1.3.(f)

W wyniku przeprowadzonej analizy indywidualnej na 31 grudnia 2007 roku stwierdzono utratę wartości na 842 ekspozycjach kredytowych, natomiast na 31 grudnia 2006 roku stwierdzono utratę wartości na 801 kredytach.

Poniżej zostały przedstawione przesłanki utraty wartości dla poszczególnych klas.

- **Klasa kredyty dla podmiotów korporacyjnych**

W ramach ekspozycji zaliczonych do tej klasy Bank wziął pod uwagę ustalając utratę wartości następujące przesłanki :

1. należność kredytowa była przeterminowana powyżej 90 dni,
2. należność kredytowa została zaliczona do grupy ryzyka kredytów z utratą wartości, z uwagi na sytuację ekonomiczno – finansową kredytobiorcy,
3. kredytobiorca posiadał rating końcowy 14-16,
4. nastąpił znaczny spadek przychodów,
5. pojawiła się strata operacyjna,
6. wystąpiło zajęcie na rachunku bankowym,
7. ogłoszona została upadłość lub Bank przewidywał iż może nastąpić w najbliższym terminie upadłość,
8. nastąpiło znaczne obniżenie ratingu,
9. nastąpił zanik płynności,
10. wystąpiły opóźnienia w spłacie kredytów nie przekraczające 90 dni, ale Bank przewidywał iż opóźnienie może ulec wydłużeniu i nie jest ono przejściowe,
11. nastąpiło zagrożenie nie zrealizowania inwestycji,
12. podpisano umowę restrukturyzacyjną,
13. kredytobiorca realizował postępowanie układowe.

- **Klasa kredyty dla klientów detalicznych**

W klasie klientów detalicznych czynnikiem podstawowym wziętym pod uwagę przy ustalaniu utraty wartości był:

1. brak zdolności do spłaty rat kredytowych,
2. rating końcowy klienta został ustalony na poziomie 14-16,
3. należność została zakwalifikowana jako należność z utratą wartości,
4. nastąpił znaczny spadek przychodów,
5. wystąpiły opóźnienia w spłacie kredytów nie przekraczające 90 dni, ale Bank przewidywał iż opóźnienie może ulec wydłużeniu i nie jest ono przejściowe.

- **Klasa kredyty dla finansów publicznych**

W ramach tej klasy zidentyfikowano następujące przesłanki utraty wartości:

1. trudności ekonomiczno – finansowa kredytobiorcy,
2. rating końcowy klienta został ustalony na poziomie 14-16,
3. należność została zaklasyfikowana jako należność z utratą wartości,
4. pierwotne warunki umowy zostały zmienione z powodu problemów finansowych,
5. należności kredytowe były przeterminowane powyżej 90 dni.

• **Klasa kredyty dla pozostałych klientów**

W ramach wyżej wymienionych klas analiza indywidualna przeprowadzona na koniec roku 2006 a także na koniec 2007 nie wykazała przesłanek, które spowodowały by utratę wartości ekspozycji zaliczanych do tej klasy.

(d) Podział portfela kredytów i pożyczek Banku wg ratingów

	Rating	31-12-2007	31-12-2006
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	1	4
	(4-5)	10 783	3 604
	(6-7)	118 030	69 002
	(8-9)	580 585	617 166
	(10-11)	1 237 949	1 369 089
	12	26 193	32 816
	(13-16)	172 796	170 295
	bez ratingu	369 530	377 754
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		2 515 867	2 639 730
Kredyty dla podmiotów detalicznych	(4-5)	7	834
	(6-7)	1 967	1 379
	(8-9)	69 148	58 996
	(10-11)	39 714	52 627
	12	1 062	1 328
	(13-16)	8 737	21 336
	bez ratingu	59 204	102 456
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	10 485	
	osoby prywatne**\	1 752 849	1 553 894
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		1 943 173	1 792 850
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	9 412	6 278
	(4-5)	484 212	485 908
	(6-7)	1 056 570	894 527
	(8-9)	70 914	53 141
	(10-11)	74 149	2 092
	12	4 842	-
	(13-16)	38 721	458
	bez ratingu	123 166	121 064
Razem kredyty dla finansów publicznych		1 861 986	1 563 468
Kredyty dla pozostałych klientów	bez ratingu	2 110	44
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		6 323 136	5 996 092
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom		267 116	287 995
Inne należności		822	4 011
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:		6 056 842	5 712 108
- klienci (nota 21)		6 002 402	5 711 724
- banki (nota 18)		54 440	384

*\ Dla mikroprzedsiębiorstw w II połowie 2007 roku stosowana była odrębna metodologia oceny w oparciu o scoring - dlatego część mikroprzedsiębiorstw posiada na koniec 2007 roku ocenę ratingową, a część scoringową.

Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2007	31-12-2006
	(1)	4 857	-
	(2)	2 962	-
	(3)	2 569	-
	(5)	81	-
	(6)	16	-
Razem		10 485	-

**\ Scoring (punktowa ocena ryzyka kredytowego) klientów indywidualnych dotyczy takich produktów kredytowych, jak: pożyczki gotówkowe, pożyczki w Ekokoncie, kredyty ratalne, karty kredytowe, kredyty preferencyjne we współpracy z WFOSiGW.

Osoby prywatne (bez kredytów hipotecznych)	Scoring	31-12-2007	31-12-2006
	(I)	96 839	28 674
	(II)	137 383	35 861
	(III)	15 634	3 888
	(IV)	467	219
Razem		250 323	68 642

Oceny jakości portfela kredytów hipotecznych dla osób prywatnych Bank dokonuje poprzez badanie wskaźnika LTV.

Osoby prywatne (kredyty hipoteczne)	Wskaźnik LTV w %	31-12-2007	31-12-2006
	0-30	55 593	55 027
	powyżej 30-50	112 689	111 552
	powyżej 50-80	407 185	402 010
	powyżej 80***\	927 059	916 663
Razem		1 502 526	1 485 252

***\ W przypadku kredytów z LTV powyżej 80% dodatkowym zabezpieczeniem spłaty zobowiązań klienta jest ubezpieczenie niskiego wkładu własnego.

Osoby prywatne razem	1 752 849	1 553 894
-----------------------------	------------------	------------------

(e) Kredyty i pożyczki w przypadku których umowy były renegocjowane

Do czynności restrukturyzacyjnych zalicza się przedłużenie dat spłat zadłużenia, zaaprobowane zewnętrzne plany naprawcze, modyfikacje i odroczenia płatności z tytułu zadłużenia. Po restrukturyzacji, poprzednio przeterminowana należność powraca do statusu należności pracującej i zarządza się ją razem z innymi należnościami. Procedury i praktyki restrukturyzacyjne są opierane na wskaźnikach i przesłankach, które, w uznaniu Zarządu, wskazują na duże prawdopodobieństwo kontynuacji spłat zadłużenia. Procedury te są stale weryfikowane.

	31-12-2007	31-12-2006
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	1 746	525
Kredyty detaliczne	2 871	114
Razem	4 617	639

(f) Opis ustanowionych zabezpieczeń na kredyty i pożyczki

Zakres przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń określony jest w instrukcji „Zasady zabezpieczania transakcji kredytowych w BOŚ S.A.” wprowadzonej Zarządzeniem Nr B 5/2003 Prezesa Zarządu BOŚ S.A. z dnia 7 kwietnia 2003 roku z późniejszymi zmianami i należą do niego: gwarancja, poręczenie wg prawa cywilnego, weksel i poręczenie wekslowe (awal), hipoteka, zastaw, przelew (cesja) wierzytelności, blokada środków pieniężnych na rachunkach bankowych, przewłaszczenie na zabezpieczenie, ubezpieczenie kredytu, przejęcie długu kredytowego, przystąpienie do długu kredytowego, kaucja, oświadczenie patronackie, klauzule dodatkowe. Sposób ustanawiania zabezpieczeń reguluje również „Instrukcja postępowania przy zawieraniu transakcji kredytowych w Banku Ochrony Środowiska S.A.” wprowadzona Zarządzeniem Nr B 3/2006 Prezesa Zarządu BOŚ S.A. z dnia 13 stycznia 2006 roku z późniejszymi zmianami. W przypadku kredytów i pożyczek udzielanych klientom detalicznym dla każdego produktu funkcjonują odrębne instrukcje opisujące zakres wymaganych zabezpieczeń i sposób ich ustanawiania.

Bank preferuje zabezpieczenia kredytów:

- 1) które umożliwiają zmniejszenie tworzonych odpisów aktualizacyjnych, w przypadku trwałej utraty wartości aktywów zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE,
- 2) w przypadku których przejęcie przedmiotu zabezpieczenia przez Bank i/lub jego sprzedaż na rynku po cenie pokrywającej wierzytelności Banku nie stanowi problemu, a przewidywany okres realizacji tego przejęcia nie jest dłuższy niż 6 miesięcy.

Prawnym zabezpieczeniem udzielanych kredytów inwestycyjnych winny być przede wszystkim środki trwałe, których zakup został sfinansowany udzielonym kredytem (gwarancją), a także inne składniki majątku kredytobiorcy (np. inne nieruchomości, zapasy materiałów i wyrobów gotowych, należności z tytułu kontraktów).

W przypadku, gdy kredytobiorcą jest osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim, a pomiędzy małżonkami nie jest ustanowiona rozdzielność majątkowa – małżonek kredytobiorcy obligatoryjnie poręcza spłatę kredytu. Wymóg poręczenia małżonka nie dotyczy przypadku, gdy oboje małżonkowie są stroną umowy kredytu (podpisują umowę kredytu). W przypadku, gdy poręczycielem jest osoba fizyczna pozostająca w związku małżeńskim, a pomiędzy małżonkami nie jest ustanowiona rozdzielność majątkowa, należy uzyskać co najmniej zgodę małżonka poręczyciela na poręczenie kredytu. Zarówno w przypadku udzielenia kredytu lub poręczenia istnienie rozdzielności majątkowej winno być potwierdzone aktem notarialnym lub wyrokiem sądu.

Bank może stosować jednocześnie kilka form zabezpieczenia swoich wierzytelności. Zastosowanie kilku form zabezpieczenia zwiększa możliwość odzyskania wierzytelności w przypadku podjęcia przez Bank działań windykacyjnych.

Przyjęte zabezpieczenia mają zapewnić Bankowi maksimum ochrony jego interesów na wypadek, gdyby kredytobiorca z jakichkolwiek powodów zaprzestał spłaty kredytu.

W klasie kredytów i pożyczek udzielanych klientom korporacyjnym dominującą grupę zabezpieczeń stanowią: hipoteki ustanowione na nieruchomościach niezamieszkałych i zamieszkałych, przeniesienia praw własności rzeczy ruchomej oraz zastawy rzeczy ruchomych. Pojawiają się również wpłaty na rachunek Banku, gwarancje lub poręczenia (w tym od banków z kraju OECD), blokady rachunku lokaty w BOŚ S.A., cesje wierzytelności od kontrahentów z krajów OECD, rzadziej – inne formy przewidzianych instrukcjami zabezpieczeń. W klasie klientów korporacyjnych występuje pewna grupa klientów charakteryzująca się dobrym standingiem, którym udzielany jest kredyt tzw. „kredyt wprost” – kredyt obrotowy w rachunku bieżącym, w przypadku którego jedyną obowiązkową formą zabezpieczenia jest weksel własny in blanco wraz z pełnomocnictwem do rachunku bieżącego kredytobiorcy w Banku oraz oświadczenie kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji.

W klasie kredytów i pożyczek udzielanych klientom detalicznym dominującą grupę zabezpieczeń stanowią hipoteki ustanowione na nieruchomościach zamieszkałych i niezamieszkałych oraz ubezpieczenia kredytu w instytucjach w kraju OECD. Pojawiają się również przeniesienia praw własności rzeczy ruchomych i zastawy rejestrowe na papierach wartościowych lub rzeczach ruchomych oraz poręczenia BGK z KFPK. W przypadku kredytów udzielanych klientom detalicznym sposób zabezpieczenia jest bardzo zróżnicowany w zależności od rodzaju produktu. Wyżej wymienione zabezpieczenia dotyczą głównie produktów hipotecznych, pożyczek gotówkowych oraz kredytów ratalnych. W przypadku pożyczek w EKOKONCIE przeważnie wymagane jest tylko pełnomocnictwo Banku do pobrania środków na spłatę zadłużenia z rachunków pożyczkobiorcy

prowadzonych przez Bank oraz poręczenie współmałżonka pożyczkobiorcy (dodatkowe zabezpieczenie wymagane jest przy przekroczeniu określonej kwoty pożyczki).

W klasie kredytów i pożyczek udzielanych finansom publicznym również dominującą kwotę stanowią hipoteki ustanowione na nieruchomościach niezamieszkałych oraz zamieszkałych. Drugie miejsce zajmują gwarancje lub poręczenia jednostek samorządu terytorialnego. Występują również zastawy rejestrowe oraz przeniesienia praw własności rzeczy ruchomych, gwarancje lub poręczenia banków również z OECD lub innych podmiotów, wpłaty na rachunek banku.

(g) Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w pkt. 2.18 niniejszego sprawozdania finansowego.

Przed przejęciem majątkowych zabezpieczeń wierzytelności Banku, obowiązującą zasadą jest posiadanie koncepcji zagospodarowania przejmowanych zabezpieczeń. Dokument określający koncepcję zagospodarowania zawiera wszelkie niezbędne informacje, istotne do podjęcia decyzji o przejęciu przedmiotu zabezpieczenia na własność Banku, a w szczególności:

- przewidywane do poniesienia koszty związane z ewentualnym dozorem, przechowywaniem, ubezpieczeniem, podatkami, itp.
- informacje dotyczące potencjalnego nabywcy, wynegocjowanej ceny oraz warunków płatności, w przypadku planowanej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia,
- opłacalność transakcji.

Majątkowe zabezpieczenia wierzytelności, które były przejmowane przez Bank, w większości posiadały już nabywców i transakcja sprzedaży była dla Banku opłacalna. W takich przypadkach zadłużenie kredytowe było obniżane o uzyskaną cenę zbycia, a nie wartość wynikającą z wyceny rzeczoznawcy (zazwyczaj cena uzyskana z transakcji sprzedaży jest niższa od wartości ustalonej przez rzeczoznawcę w wycenie).

Jedną ze stosowanych form odzyskiwania wierzytelności jest ich sprzedaż. Wysokość ceny sprzedaży wierzytelności jest zależna między innymi od majątkowych zabezpieczeń rzeczowych wierzytelności. W tych przypadkach, kiedy zbycie wierzytelności zabezpieczonej majątkiem rzeczowym jest dla Banku bardziej opłacalne niż przejmowanie majątku na aktywa do zbycia, a następnie jego sprzedaż, zawierane są transakcje sprzedaży wierzytelności wraz z rzeczowym majątkiem zabezpieczającym wierzytelność.

Zgodnie z przyjętą strategią działania Banku popartą rachunkiem ekonomicznym, nie są przejmowane przez Bank na aktywa do zbycia te majątkowe zabezpieczenia rzeczowe wierzytelności, które mogą okazać się trudne do zbycia. Wyjątkiem od przyjętej strategii są sytuacje określone przepisami prawa upadłościowego i naprawczego.

Na koniec 2007 roku Bank nie posiadał aktywów z tytułu przejętych zabezpieczeń natomiast na koniec 2006 roku ich stan był następujący:

	31-12-2007	31-12-2006
Środki transportu	-	14
Inne środki trwałe	-	86
Razem	-	100

3.1.4. Dłużne papiery wartościowe

Tabele poniżej prezentują rating nadany przez Standard&Poor's oraz Moody's dla dłużnych papierów wartościowych:

31 grudnia 2007	Skarb Państwa	NBP	Banki	Razem
Standard&Poor's				
A	1 497 484	-	-	1 497 484
Moody's				
A2	46 608	-	-	46 608
Aa2	-	-	100 807	100 807
Aa3	-	-	17 994	17 994
bez ratingu	75	93 510	50 484	144 069
Razem	1 544 167	93 510	169 285	1 806 962

31 grudnia 2006	Skarb Państwa	NBP	Razem
Standard&Poor's			
A	568 633	-	568 633
A-	491 529	-	491 529
bez ratingu	21 678	93 516	115 194
Razem	1 081 840	93 516	1 175 356

W przypadku obligacji komunalnych i korporacyjnych, dla których brak jest aktywnego rynku nadawane są ratingi wewnętrzne.

Klasy ryzyka dla emitentów obligacji komunalnych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. nadawane są zgodnie z przyjętą w Banku metodyką oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego opisane w pkt. 3.1.d).

31 grudnia 2007	Finanse publiczne	Korporacja	Razem
4	5 561	-	5 561
5	3 548	-	3 548
6	159 177	-	159 177
7	62 596	-	62 596
bez ratingu	-	1 403	1 403
Razem	230 882	1 403	232 285

31 grudnia 2006	Finanse publiczne	Korporacja	Razem
4	17 702	-	17 702
5	5 012	-	5 012
6	174 924	-	174 924
7	50 964	-	50 964
8	8 124	-	8 124
9	-	20 604	20 604
bez ratingu	-	1 294	1 294
Razem	256 726	21 898	278 624

3.1.5. Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty rynku branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem

Oceniając udziały branż w portfelu kredytowym Banku ukształtowane na koniec 2007 roku stwierdzić można wyraźną dominację „Administracji publicznej, obrony narodowej, gwarantowanej prawnie opieki socjalnej” - 25,5% oraz znaczące udziały „Wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę” – 6,6%, „Produkcji artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych” – 5,9% i „Handlu hurtowego i komisowego, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami” – 5,8%. Udziały pozostałych branż nie przekroczyły poziomu 5,0%.

Takie ukształtowanie struktury branżowej portfela kredytowego Banku nie powoduje istotnego ryzyka kredytowego. W dwóch pierwszych z wymienionych wyżej branż dominują klienci - podmioty będące w dobrej kondycji ekonomiczno-finansowej. Branże charakteryzują się znikomym poziomem odpisów aktualizujących. W dwóch kolejnych wyższy poziom odpisów wynika z zalegania w portfelu starych kredytów, które są przedmiotem windykacji. Branże decydujące o kształcie bankowego portfela kredytowego mają przed sobą dobre perspektywy rozwojowe.

Portfel kredytowy Banku, w podziale geograficznym, tworzą 22 oddziały, obejmujące działaniem wszystkie regiony kraju. Obszary zaangażowania kredytowego oddziałów wyznacza w Banku zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie terytorialnego zasięgu działania oddziałów. Struktura geograficzna portfela jest zróżnicowana: udział największego oddziału to 8,5%, zaś najmniejszego 1,4%.

Trudno wskazać na bezpośrednie zależności pomiędzy charakterem regionu geograficznego a jakością portfela kredytowego. Może to oznaczać, że oddziały operujące w biedniejszych regionach, cechujących się większym ryzykiem kredytowym wykazują zwiększoną ostrożność w doborze klientów kredytowych.

Utrwalaniu tych ostrożnościowych tendencji służył też zróżnicowany poziom kompetencji kredytowych, jakie przyznawane były dyrektorom i komitetom kredytowym poszczególnych oddziałów.

Zaangażowanie w poszczególne branże przedstawiono poniżej:

31 grudnia 2007

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna, obrona narodowa, gwarantowana prawnie opieka socjalna	1 613 356	25,5%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	417 195	6,6%
Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych	370 204	5,9%
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	365 529	5,8%
Obsługa nieruchomości i wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	308 056	4,9%
Budownictwo	295 753	4,7%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	111 383	1,8%
Hotele i restauracje	73 502	1,2%
Pośrednictwo finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i produktów emerytalno-rentowych, w tym:	103 089	1,6%
- banki	54 442	0,9%
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	54 241	0,8%
Pozostałe branże, w tym:	2 610 828	41,2%
- osoby fizyczne	1 752 849	27,7%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	6 323 136	100,00%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	267 116	
Pozostałe należności	822	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	6 056 842	
- klienci (nota 21)	6 002 402	
- banki (nota 18)	54 440	

31 grudnia 2006

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna, obrona narodowa, gwarantowana prawnie opieka socjalna	1 487 005	24,8%
Produkcja artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych	418 300	7,0%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	380 335	6,3%
Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	364 524	6,1%
Obsługa nieruchomości i wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	272 544	4,6%
Budownictwo	236 527	3,9%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	96 873	1,6%
Hotele i restauracje	73 280	1,2%
Produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej nie sklasyfikowana	65 293	1,1%
Pośrednictwo finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i produktów emerytalno-rentowych, w tym:	63 818	1,1%
- banki	392	0,0%
Pozostałe branże, w tym:	2 537 593	42,3%
- osoby fizyczne	1 553 857	25,9%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	5 996 092	100,00%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	287 995	
Pozostałe należności	4 011	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	5 712 108	
- klienci (nota 21)	5 711 724	
- banki (nota 18)	384	

3.1.6. Struktury koncentracji zaangażowania w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe

Zaangażowanie równe lub przekraczające 10% funduszy własnych Banku w stosunku do jednego podmiotu wraz z podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie na dzień 31 grudnia 2007 roku wystąpiło w sześciu przypadkach i wynosiło łącznie 784 894 tys. zł, co stanowiło 104,7% funduszy własnych Banku, natomiast na dzień 31 grudnia 2006 roku wystąpiło w 11 przypadkach i wynosiło łącznie 904 523 tys. zł, co stanowiło 171,2% funduszy własnych Banku.

Poniżej przedstawiono zaangażowanie wobec największych grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie:

L.p.	Zaangażowanie *1 wg stanu na 31 grudnia 2007	L.p.	Zaangażowanie *1 wg stanu na 31 grudnia 2006
1	185 581	1	110 623
2	173 442	2	104 973
3	125 751	3	101 269
4	109 081	4	96 284
5	101 558	5	93 232
6	89 481	6	78 196
7	70 563	7	74 117
8	67 629	8	67 738
9	64 927	9	62 226
10	59 606	10	59 574
Razem	1 047 619	Razem	848 232

*1 Na zaangażowanie danego podmiotu składają się ekspozycje kredytowe, zobowiązania warunkowe tj. otwarte linie kredytowe i gwarancje, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmiot oraz zawarte z Bankiem transakcje walutowe typu fx spot, fx forward, fx swap

Na 31 grudnia 2007 roku pierwszy z wymienionych podmiotów jest spółką celową utworzoną do realizacji inwestycji wg specyficznej metody finansowania tzw. project finance, w której źródłem spłaty długu i zwrotów kapitałów własnych użytych do finansowania projektu są przepływy pieniężne generowane przez projekt. Przedstawiony przez klienta biznes plan jest realny, ponieważ wszystkie założenia dotyczące przychodów i kosztów znajdują odzwierciedlenie w zawartych umowach, przeprowadzonych obliczeniach i ekspertyzach. Wykonane testy wrażliwości wskazują, iż nawet przy znacznym obniżeniu wielkości produkcji oraz cen energii Klient i tak będzie w stanie obsługiwać zaciągnięty kredyt wraz z odsetkami.

Grupy 2-5 oraz 8 i 10 (rating 10-11) cechuje zadowalająca jakość kredytowa; w wyniku niekorzystnych zmian gospodarczych istnieje możliwość wystąpienia bardzo wysokiego ryzyka kredytowego; jakość aktywów jest stosunkowo niska jednak do zaakceptowania; wywiązanie się ze zobowiązań jest jednak znacznie uzależnione od alternatywnych możliwości prowadzenia działalności bądź uzyskania dodatkowych źródeł finansowania.

Grupę 7 (rating 9) cechuje przeciętna jakość kredytowa, co oznacza, iż w wyniku niekorzystnych zmian gospodarczych istnieje możliwość wysokiego ryzyka kredytowego; wywiązanie się ze zobowiązań jest jednak uzależnione od alternatywnych możliwości prowadzenia działalności bądź uzyskania dodatkowych źródeł finansowania.

Grupy 6, 9 (rating 7) cechuje dobra jakość kredytowa, co oznacza, iż zdolność do terminowego regulowania zobowiązań finansowych jest uznana za dobrą, lecz pojawiające się niekorzystne zmiany warunków gospodarczych mogą ją znacznie osłabić; jakość aktywów oraz płynność finansowa są akceptowalne.

Natomiast na 31 grudnia 2006 roku z grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie o największym zaangażowaniu charakteryzuje przeciętna lub zadowalająca jakość kredytowa.

10 Klientów z największym zaangażowaniem wg stanu na 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku:

31 grudnia 2007

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	185 581	58 907	126 674	2,39%
2	118 834	9 281	109 553	1,53%
3	109 050	48 396	60 654	1,40%
4	100 620	73 313	27 307	1,30%
5	79 926	79 926	-	1,03%
6	69 871	30 015	39 856	0,90%
7	67 629	67 578	51	0,87%
8	65 880	31 892	33 988	0,85%
9	59 606	14 706	44 900	0,77%
10	54 807	2 965	51 842	0,71%

Należności kredytowe 4 podmiotów (poz. 2, 3, 4 i 9) charakteryzują się zadowalającym ryzykiem kredytowym (rating 10). Trzy podmioty (poz. 5, 7 i 10) obarczone są znacznym ryzykiem kredytowym (rating 11). Dwa podmioty (poz. 6 i 8) charakteryzują się przeciętną jakością kredytową (odpowiednio rating 9 i 7) gdzie istnieje możliwość zwiększonego ryzyka kredytowego szczególnie w wyniku niekorzystnych zmian w gospodarce.

W stosunku do m.in. grupy kredytobiorców o zaangażowaniu równym lub przekraczającym 10 % funduszy własnych Bank opracował szczególną formę zarządzania:

1. Wdrożony został szczególny tryb podejmowania decyzji w stosunku do tej grupy klientów;
2. Powołane zostało stanowisko Eksperta Centrali odpowiedzialnego za weryfikację transakcji wysokokwotowych oraz ich monitorowanie;
3. Transakcje wysokokwotowe podlegają co miesięcznemu przeglądowi pod względem sytuacji ekonomiczno – finansowej oraz terminowości obsługi zadłużenia;
4. Systematycznie przeprowadzany jest monitoring przyjętych zabezpieczeń zgodnie z przepisami obowiązującymi w Banku.
5. Wdrożony został szczególny tryb weryfikacji wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie należności kredytowych.

Taki sposób zarządzania transakcjami wysokokwotowymi pozwala na szybką reakcję Banku, w przypadku zagrożenia ich prawidłowej obsługi.

Bank w celu ograniczenia ryzyka kredytowego zabezpiecza największe ekspozycje kredytowe w postaci:

- 1) przewłaszczeń rzeczy ruchomych,
- 2) przewłaszczeń zapasów,
- 3) zastawów rejestrowych na rzeczach ruchomych, a także udziałach/akcjach w spółkach,
- 4) cesji wierzytelności z kontraktów handlowych,
- 5) hipotek na nieruchomościach,
- 6) kaucji,

- 7) weksla,
- 8) pełnomocnictwa do rachunku,
- 9) poręczeń osób fizycznych, podmiotów gospodarczych lub funduszy wspierania przedsiębiorstw,
- 10) gwarancji bankowej.

Wymienione powyżej zabezpieczenia w ocenie Banku w znacznym stopniu ograniczają ryzyko kredytowe i w ocenie Banku stanowią pełnowartościowe alternatywne źródło spłaty.

31 grudnia 2006

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe +transakcje walutowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe +transakcje walutowe	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	109 486	27 885	81 601	1,60%
2	104 973	9 208	95 765	1,53%
3	101 269	100 421	848	1,48%
4	93 232	93 232	-	1,36%
5	74 814	54 169	20 645	1,09%
6	61 850	22 870	38 980	0,90%
7	59 574	56 874	2 700	0,87%
8	52 690	-	52 690	0,77%
9	50 305	18 840	31 465	0,74%
10	50 200	17 718	32 482	0,73%

Należności kredytowe dwóch podmiotów (poz. 7 i 8) obarczone są przeciętnym ryzykiem kredytowym, kredyty te są monitorowane. Pięć podmiotów (poz. 1, 2, 3, 4 i 6) obarczonych jest zadowalającym ryzykiem kredytowym (rating 10). Jedynie należności podmiotu w poz. 9 charakteryzują się dobrą jakością kredytową.

3.1.7. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej zaprezentowano obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych kategorii aktywów finansowych.

	31-12-2007			31-12-2006		
	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Odpisy aktualizacyjne	Wartości bilansowe	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Odpisy aktualizacyjne	Wartości bilansowe
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom *\\	642 999	2	642 997	475 401	8	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	-	-	93 510	-	-	93 516
Dłużne papiery wartościowe, w tym:						
- NBP	-	-	93 510	-	-	93 516
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	329 205	-	-	225 756
Dłużne papiery wartościowe, w tym:						
- Skarb Państwa	-	-	329 205	-	-	225 756
Pochodne instrumenty finansowe	4 030	-	4 030	8 732	-	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym: *\\	6 269 999	267 597	6 002 402	6 000 194	288 470	5 711 724
- Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	2 461 425	220 250	2 241 175	2 639 338	232 909	2 406 429
- Kredyty dla klientów detalicznych	1 943 173	46 617	1 896 556	1 792 850	48 841	1 744 009
- Kredyty dla finansów publicznych	1 861 986	247	1 861 739	1 563 468	6 237	1 557 231
- Kredyty dla pozostałych klientów	2 110		2 110	44	-	44
- Pozostałe należności	1 305	483	822	4 494	483	4 011
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	403 270	-	1 618 232	282 336	-	1 104 106
Dostępne do sprzedaży	403 270	-	1 011 818	282 336	-	507 990
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	401 571	-	1 010 119	278 624	-	504 278
- Skarb Państwa	-	-	608 548	-	-	225 654
- Instytucje Samorządowe	230 883	-	230 883	256 726	-	256 726
- Korporacja	1 403	-	1 403	21 898	-	21 898
- Banki	169 285	-	169 285	-	-	-
Kapitałowe, w tym:	1 700	-	1 700	3 712	-	3 712
- Notowane	1 555	-	1 555	1 988	-	1 988
- Nienotowane	145	-	145	1 724	-	1 724
Utrzymywane do terminu zapadalności	-	-	606 414	-	-	596 116
Dłużne papiery wartościowe, w tym:						
- Skarb Państwa	-	-	606 414	-	-	596 116
Aktywa zastawione	-	-	-	-	-	34 314
Dłużne papiery wartościowe, w tym:						
- Skarb Państwa	-	-	-	-		34 314
Inne aktywa finansowe	18 674	-	18 674	11 489	-	11 489

*\\ Kredyty są wykazywane w wartościach brutto

Zdaniem Zarządu Banku papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa i Narodowy Bank Polski nie są obciążone ryzykiem kredytowym.

Klasa kredytów dla podmiotów korporacyjnych jest obciążona znaczącym ryzykiem kredytowym, ponieważ:

- jest to najbardziej liczebna klasa w Banku;
- kredytobiorcy zaliczeni do tej klasy w większości posiadają sytuację ekonomiczno – finansową na zadowalającym poziomie (rating 10-11);
- okres kredytowania jest dłuższy niż 1 rok;
- przeważają kredyty inwestycyjne, co może wpłynąć na zwiększenie ryzyka kredytowego, w przypadku pogorszenia się koniunktury gospodarczej;
- do tej klasy zaliczani są także kredytobiorcy, którzy posiadają słabą jakość kredytową. Jednak w przypadku takich podmiotów Bank stosuje formy ograniczające ryzyko poprzez przyjmowanie dodatkowych zabezpieczenia oraz klauzule ograniczające ryzyko.

Klasa kredytów dla klientów detalicznych jest obciążona niskim ryzykiem kredytowym z uwagi na duże rozproszenie produktowe i niskie kwoty zaangażowań w poszczególne podmioty.

Klasa kredytów dla finansów publicznych jest obciążona znikomym ryzykiem kredytowym, z uwagi na specyfikę kredytobiorców znajdujących się w tej klasie oraz bardzo ograniczonymi możliwościami ogłoszenia upadłości tych podmiotów.

Natomiast obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych pozycji zobowiązań warunkowych jest następujące:

	Maksymalne obciążenie ryzykiem Kredytowym 31-12-2007	Maksymalne obciążenie ryzykiem Kredytowym 31-12-2006
Warunkowe zobowiązania finansowe, w tym:	1 188 541	898 127
- otwarte linie kredytowe	1 042 196	847 495
- otwarte akredytywy importowe	103 369	3 353
- promesy udzielenia kredytu	1 000	13 110
- limity na transakcje FX	-	6 910
Gwarancje i poręczenia	301 119	253 935
Gwarantowanie emisji	13 000	8 700
Transakcje walutowe	615 209	656 413

Zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami zobowiązania warunkowe podlegają takiej samej formie zabezpieczania oraz monitorowania jak transakcje bilansowe.

Zakres i częstotliwość monitorowania klienta korporacyjnego uzależniona jest od ratingu kredytobiorcy i wielkości zaangażowania kredytowego. Im gorszy jest rating, wyższe zaangażowanie Banku, tym intensywniejsze są działania monitorujące.

Kontrola sytuacji ekonomiczno – finansowej mikroprzedsiębiorstwa polega między innymi na:

- porównaniu wielkości rocznego przychodu z rocznego zeznania lub deklaracji podatkowej za ostatni zamknięty okres obrotowy z wielkością rocznego przychodu z zeznania lub deklaracji za poprzedni zamknięty okres obrotowy,
- analizie warunków dodatkowych transakcji.

Badanie przychodów dokonywane jest raz w roku, natomiast analiza warunków dodatkowych zbadaniu podlega raz na kwartał. Ponadto Bank monitoruje każdorazowo ryzyko transakcji.

Zakres przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń określony jest w instrukcji „Zasady zabezpieczania transakcji kredytowych w BOŚ S.A.” wprowadzonej Zarządzeniem Nr B5/2003 Prezesa Zarządu BOŚ S.A. z dnia 7 kwietnia 2003 roku z późniejszymi zmianami a także w instrukcjach produktowych. Bank na zabezpieczenie zobowiązań finansowych przyjmuje: poręczenie wg prawa cywilnego, weksel i poręczenie wekslowe (awal), hipotekę, zastaw, przelew (cesję) wierzytelności, blokadę środków pieniężnych na rachunkach bankowych, gwarancje, przewłaszczenie na zabezpieczenie, przejęcie długu kredytowego, przystąpienie do długu kredytowego, kaucję, oświadczenie patronackie, klauzule dodatkowe.

3.2. Ryzyko rynkowe

Bank jest narażony na ryzyko rynkowe związane możliwością zmiany wartości instrumentów finansowych lub dochodów i kosztów na skutek zmian czynników rynkowych.

Poziom i profil ryzyka rynkowego jest regularnie monitorowany w Departamencie Ryzyka Finansowego i raportowany Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządowi Banku.

W BOŚ S.A. znaczący wpływ na wielkość ryzyka rynkowego mają:

- 1) poziom ryzyka stopy procentowej definiowanego jako możliwość niekorzystnych zmian wyniku odsetkowego lub wartości kapitału własnego, wskutek zmian rynkowych stóp procentowych,
- 2) ryzyko walutowe definiowane jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy lub wartość kapitału.

W przypadku ryzyka instrumentów kapitałowych definiowanego jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian cen instrumentów kapitałowych na wynik finansowy lub wartość kapitału Banku z uwagi na niewielki udział akcji i kapitałowych instrumentów pochodnych w bilansie Banku ryzyko to jest uważane za znikome. Wartość instrumentów kapitałowych, z wyjątkiem obowiązkowych inwestycji Banku w akcje i udziały, których posiadanie jest niezbędne do prowadzenia działalności bankowej, w bilansie Banku na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 1 555 tys. zł, co stanowiło 0,02% sumy bilansowej (dla porównania na dzień 31 grudnia 2006 roku odpowiednio 3 584 tys. zł oraz 0,04%).

3.2.1 Techniki pomiaru ryzyka rynkowego i limity

Ryzyko stopy procentowej

a) W portfelu handlowym

W celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej Bank przede wszystkim kalkuluje wrażliwość papierów wartościowych w portfelach PDO i DDS na zmianę stóp procentowych o 0,01% (BPV) oraz stosuje model wartości zagrożonej (Value at Risk - VaR) dla papierów wartościowych znajdujących się w ww. portfelach.

Do wyznaczenia wartości zagrożonej w BOŚ S.A. stosuje się metodę parametryczną (metoda wariancji – kowariancji). Opiera się ona na następujących założeniach:

- zmiany cen instrumentów finansowych mają rozkład normalny,
- poziom ufności - 99%,
- okres utrzymywania pozycji 10 dni,
- okres próby (tzn. obserwacji danych historycznych) - 250 dni roboczych.

Celem stosowanej metody jest określenie wielkości straty, jaką Bank może ponieść w okresie 10 dni roboczych przy normalnie funkcjonującym rynku i określonym zaangażowaniu w instrumenty narażone na ryzyko stopy procentowej, a tym samym ograniczenie ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej w portfelu handlowym do poziomu akceptowanego przez Bank.

Jak każda metodologia VaR posiada ograniczenia związane z zastosowanymi założeniami dot. m.in. kształtu rozkładu (często w rzeczywistości występuje zjawisko tzw. „grubych ogonów” tzn. występuje więcej sytuacji skrajnych niż wynikałoby z rozkładu) i szacowania zmienności (zmienność w przyszłości nie musi być odzwierciedleniem zmienności z przeszłości) co może spowodować zniekształcenie otrzymanego wyniku. W przypadku ryzyka stopy procentowej istnieją również zastrzeżenia co do precyzyjności szacowania ryzyka dla produktów nieliniowych (opcje, złożone struktury finansowe).

VaR nie uwzględnia również ryzyka politycznego, operacyjnego oraz w pewnym stopniu ryzyka płynności.

Przy strukturze i wielkości handlowanych przez Bank instrumentów (głównie obligacji skarbowych czyli instrumentów liniowych) zastrzeżenia te nie mają istotnego znaczenia dla szacowania ryzyka za pomocą modelu VAR.

Wg stanu na 31 grudnia 2007 r. VaR dla portfela handlowego wyniósł 5 313 tys. zł, co stanowiło 0,29% wartości bieżącej tego portfela (na dzień 31 grudnia 2006r. wynosił 3 698 tys. zł, co stanowiło 0,49% wartości bieżącej portfela). Taki poziom VaR oznacza, że Bank z prawdopodobieństwem 99% nie poniesie większej straty na wartości bieżącej portfela niż 5 304 tys. zł i istnieje prawdopodobieństwo 1%, iż strata ta będzie wyższa niż wyznaczona przy 10-cio dniowym okresie utrzymywania tego portfela. Ten poziom ryzyka Bank uważa za umiarkowany.

Do papierów wartościowych znajdujących się w księdze handlowej zaliczane są: obligacje Skarbu Państwa znajdujące się w portfelu przeznaczonym do obrotu i dostępnym do sprzedaży, obligacje komunalne, bony skarbowe, transakcje repo na dłużnych papierach wartościowych, forwardy na obligacjach Skarbu Państwa, obligacje korporacyjne zmiennokuponowe z opcją wcześniejszego wykupu oraz bony pieniężne NBP.

Wartość VaR dla papierów wartościowych znajdujących się w portfelach PDO i DDS kształtowała się następująco w okresach rocznych (podano dzienną wartość maksymalną, minimalną i średnią):

	VaR 10-dniowy (tys. zł.)		
	maksymalny	minimalny	średni
12 m-cy do 31.12.2006	5 582	3 511	4 452
12 m-cy do 31.12.2007	5 313	791	3 435

Wyniki generowane z analizy VaR są okresowo weryfikowane poprzez stosowanie analizy back-testing metodą historyczną i rewaluacyjną w celu oceny i ewentualnej modyfikacji modelu VaR.

Poziom ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej jest kontrolowany ponadto za pomocą następujących limitów:

- zmiany wartości kapitału własnego z tytułu zmian wartości PDO i DDS łącznie przy zmianie stóp procentowych o 0,01% (BPV) - w 2007 r. limit został określony na poziomie 200 tys. zł; w 2007 r. wartości te wahały się od 77 tys. zł do 157 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 111 tys. zł (dla porównania w 2006 r. limit został określony na poziomie 180 tys. zł; w 2006 r. wartości te wahały się od 74 tys. zł do 116 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 97 tys. zł),
- wartość narażona na ryzyko (VAR 1-dniowy) dla portfela dłużnych papierów wartościowych w DDS i PDO stanowiąca wartość VAR 10-cio dniowy podzielona przez pierwiastek z 10; w 2007 r. limit został określony na poziomie 2 000 tys. zł; w 2007 r. wartości te wahały się od 250 tys. zł do 1 680 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 1 086 tys. zł (dla porównania w 2006 r. limit został określony na poziomie 2 000 tys. zł; w 2006 r. wartości te wahały się od 1 110 tys. zł do 1 765 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 1 408 tys. zł),
- dziennej miesięcznej straty na PDO – w 2007 r. limit został określony na poziomie 1 000 tys. zł; w 2007 r. wartości te nie były przekroczone i kształtowały się w przedziale od 0 tys. zł do 990 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 123 tys. zł (dla porównania w 2006 r. limit został określony na poziomie 1 000 tys. zł; w 2006 r. wartości te nie były przekroczone i kształtowały się w przedziale od 0 tys. zł do 776 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 93 tys. zł),
- ciągniętej miesięcznej straty na PDO – w 2007 r. limit został określony na poziomie 2 mln zł; w 2007 r. wartości te nie były przekroczone i kształtowały się w przedziale od 0 tys. zł do 790 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 309 tys. zł (w 2006 r. limit został określony na poziomie 2 mln zł; w 2006 r. wartości te nie były przekroczone i kształtowały się w przedziale od 0 tys. zł do 441 tys. zł, przy czym średnia wartość wyniosła 125 tys. zł).

b) Analiza wrażliwości dla księgi bankowej i handlowej

Oprócz osobnej analizy wrażliwości dla księgi handlowej Bank prowadzi analizy wpływu dla obu ksiąg łącznie.

W Banku wykorzystywana jest ocena wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych na wynik odsetkowy. Wpływ ten jest wyliczany w oparciu o ocenę elastyczności oprocentowania aktywów i pasywów (bez uwzględniania reinwestycji), określonej jako relacja zmiany oprocentowania produktów

odsetkowych do zmian rynkowych stóp procentowych (dla instrumentów o zmiennym oprocentowaniu przychodowość zmienia się z datą przeszacowania a dla instrumentów o stałej stopie procentowej jest ona stała do daty wykupu). Przy poziomie elastyczności produktów odsetkowych z dnia 31 grudnia 2007 roku i z przyjęciu przez Bank najbardziej prawdopodobnego scenariusza zmian stóp procentowych w trakcie najbliższych 12 miesięcy (tzn. wzrost stóp w PLN o 75 p.b. i spadek stóp w USD o 75 p.b. oraz brak zmian stóp procentowych w EUR i CHF) wynik odsetkowy zmniejszyłby się w skali rocznej o 9 267 tys. zł. (odpowiednio w 2006 r. w skali roku wzrost o 49 tys. zł przy prognozowanym przez Bank najbardziej prawdopodobnym wzroście stóp procentowych w EUR i CHF o 25 p.b. i braku zmian stóp procentowych w PLN i USD), co oznacza niewielkie narażenie na ryzyko stopy procentowej.

W Banku oprócz oceny wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych na wynik odsetkowy, przeprowadza się, z wykorzystaniem luki duracji pomiędzy aktywami i pasywami (bez uwzględniania reinwestycji, przy czym - dla instrumentów o zmiennym oprocentowaniu uwzględnia się najbliższy przepływ odsetkowy a dla instrumentów o stałym oprocentowaniu wszystkie przyszłe przepływy odsetkowe), analizę wrażliwości wartości bieżącej kapitału własnego na zmiany rynkowych stóp procentowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku, przy najbardziej prawdopodobnej zmianie stóp procentowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy (tzn. wzrost stóp w PLN o 75 p.b. i spadek stóp w USD o 75 p.b. oraz brak zmian stóp procentowych w EUR i CHF) wrażliwość ta jest umiarkowana i wyniosła 20 660 tys. zł, co stanowi 23,02% wartości kapitału własnego (dla porównania na koniec 2006 r. przy przyjęciu przez Bank najbardziej prawdopodobnego scenariusza zmian stóp procentowych w trakcie kolejnych 12 miesięcy, tj. wzrostu stóp procentowych w EUR i CHF o 25 p.b. i braku zmian stóp procentowych w PLN i USD kapitał własny zmniejszyłby się o 126 tys. zł, co stanowiło 0,02% kapitału własnego).

Poziom ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej był kontrolowany za pomocą limitu potencjalnej zmiany wyniku z tytułu odsetek pod wpływem jednorazowych zmian rynkowych stóp procentowych o 25 p.b. W 2007 roku poziom tego limitu został ustalony na poziomie 3,5 mln zł (co stanowiło ok. 1,8% prognozowanego na 2007 rok wyniku z tytułu odsetek) (dla porównania w 2006 roku poziom tego limitu został ustalony na poziomie 3,75 mln zł (co stanowiło ok. 2,1% prognozowanego na 2006 rok wyniku z tytułu odsetek). Zarówno w 2007 roku, jak i 2006 roku limit ten w BOŚ S.A. nie został przekroczony. W badanym roku wartość minimalna tego limitu wyniosła 0,12 mln zł, maksymalna – 3,48 mln zł, a średnia – 2,09 mln zł (dla porównania w 2006 roku wartość minimalna tego limitu wyniosła 0,81 mln zł, maksymalna – 2,73 mln zł, a średnia – 1,76 mln zł).

Przy założeniu, że w trakcie kolejnych 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2007 roku nastąpiłyby wyżej prognozowane najbardziej prawdopodobne zmiany stóp procentowych, tj. wzrost stóp w PLN o 75 p.b. i spadek stóp w USD o 75 p.b. oraz brak zmian stóp procentowych w EUR i CHF, wartość:

- aktywów w PDO zmalałyby o 916 tys. zł (wpływ na wynik finansowy brutto),
- aktywów w DDS zmalałyby o 9 335 tys. zł (wpływ na kapitał własny),
- obligacji komunalnych zmalałyby o 983 tys. zł (wpływ na kapitał własny),
- obligacji wyemitowanych przez banki zmalałyby o 313 tys. zł (wpływ na kapitał własny).

Analogicznie przy założeniu, że w trakcie kolejnych 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2006 roku nastąpiłyby najbardziej prawdopodobne zmiany stóp procentowych, tj. wzrost stóp procentowych w EUR i CHF o 25 p.b. i braku zmian stóp procentowych w PLN i USD, wartość:

- aktywów w PDO wzrosłyby o 721 tys. zł (wpływ na wynik finansowy brutto),
- aktywów w DDS wzrosłyby o 4 194 tys. zł (wpływ na kapitał własny),
- aktywów zastawionych wzrosłyby o ok. 8 tys. zł (wpływ na wynik finansowy brutto),
- obligacji komunalnych, korporacyjnych i wyemitowanych przez banki wzrosłyby o ok. 746 tys. zł (wpływ na kapitał własny).

Reasumując, od dnia 31 grudnia 2007 roku, przy założeniu najbardziej prawdopodobnych zmian stóp procentowych, tj. wzrost stóp w PLN o 75 p.b. i spadek stóp w USD o 75 p.b. oraz brak zmian stóp procentowych w EUR i CHF, wynik finansowy brutto łącznie zmniejszyłby się o 10 183 tys. zł. (dla porównania – od dnia 31 grudnia 2006 r., w trakcie kolejnych 12 miesięcy, przy założonym najbardziej prawdopodobnym wzroście stóp procentowych w EUR i CHF o 25 p.b. i braku zmian stóp procentowych w PLN i USD, ten wpływ na wynik finansowy brutto byłby dodatni i wyniósłby 778 tys. zł).

Ryzyko walutowe

Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych Banku (bilansowych i pozabilansowych) podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej Bank stosuje model wartości zagrożonej (VaR), parametryczny (metoda wariancji – kowariancji), który opiera się na założeniu poziomu ufności w wysokości 99%, z okresami utrzymywania pozycji 1 i 10 dni i jest wyliczany z ostatnich 250 dni roboczych.

Wartość VaR dla otwartych pozycji walutowych Banku kształtowała się następująco w okresach rocznych (podano dzienną wartość maksymalną, minimalną i średnią):

	VaR 1-dniowy		
	(tys. zł)		
	średni	maksymalny	minimalny
12 m-cy do 31.12.2006	44,8	198,8	4,9
12 m-cy do 31.12.2007	42,9	171,7	2,7

Wartość VaR-u 1-dniowego na 31 grudnia 2007 roku wyniosła 73,7 tys. zł (na 31 grudnia 2006 roku – 15,2 tys. zł), a VaR-u 10-dniowego odpowiednio 233,1 tys. zł (na 31 grudnia 2006 roku 48,1 tys. zł). 1-dniowa i 10-dniowa wartość VaR stanowi szacowaną wartość wpływu zmian kursów walutowych na wyniki i kapitał własny Banku.

Wielkość VaR 1-dniowego, który jest standardem rynkowym najlepiej określającym ryzyko walutowe, oznacza wartość, która z wyznaczonym prawdopodobieństwem (w przypadku BOŚ SA jest to poziom 99%) nie zostanie przekroczona w ciągu jednego dnia roboczego.

W 2007 r. średnio poziom VaR 1-dniowego stanowił 0,8% całkowitej otwartej pozycji walutowej, a w 2006 r. średnio poziom VaR 1-dniowego stanowił 1% całkowitej otwartej pozycji walutowej. Taki poziom VaR oznacza niską ekspozycję na ryzyko walutowe.

Przyjęty okres analizy tj. 1 i 10 dni wynika z założenia, że wszystkie otwarte pozycje w walutach obcych mogą być zamknięte w tych okresach, a tym samym ryzyko walutowe zostanie zminimalizowane.

Celem stosowanej metody jest określenie wielkości straty, jaką Bank może ponieść w okresie 1 i 10 dni roboczych przy normalnie funkcjonującym rynku i określonej otwartej pozycji a tym samym ograniczenie ekspozycji Banku na walutowe w portfelu handlowym do poziomu akceptowanego przez Bank.

Jak każda metodologia VaR posiada ograniczenia związane z zastosowanymi założeniami dot. m.in. kształtu rozkładu (często w rzeczywistości występuje zjawisko tzw. „grubych ogonów”, tzn. występuje więcej sytuacji skrajnych niż wynikałoby z rozkładu) i szacowania zmienności (zmienność w przyszłości nie musi być odzwierciedleniem zmienności z przeszłości), co może spowodować zniekształcenie otrzymanego wyniku.

VaR nie uwzględnia ryzyka politycznego, operacyjnego oraz w pewnym stopniu ryzyka płynności.

Model VaR podlega analizie backtesting analogicznie jak w przypadku weryfikacji modelu VaR dla ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko walutowe w BOŚ S.A. ogranicza się ponadto poprzez:

- limity kwotowe dla pozycji indywidualnych w poszczególnych walutach i dla pozycji całkowitej,
- limit VaR.

Dodatkowo dla potrzeb kontroli działalności spekulacyjnej na transakcjach wymiany walutowej wprowadzono limity straty (stop-loss). Kontrola wykorzystania tych limitów przeprowadzana jest codziennie.

Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są raportowane odpowiednio Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządowi Banku.

3.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Zestawienie umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy) dla pozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku prezentują poniższe tabele:

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2007

	1 M	1 - 3 M	3 - 6 M	6 - 12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa								
Kasa, środki w Banku Centralnym	73 147	-	-	-	-	-	66 087*	139 234
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	308 310	150 000	93 228	83 492	-	-	7 967	642 997
Inne lokaty na rynku pieniężnym	-	90 340	-	-	-	-	3 170	93 510
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	127 994	-	-	131 716	18 180	51 315	-	329 205
Pochodne instrumenty finansowe	899	2 024	1 107	-	-	-	-	4 030
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 692 309	868 543	661 099	17 653	143 870	-	618 928	6 002 402
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	58 392	34 674	244 960	796 874	313 065	170 267	-	1 618 232
- dostępne do sprzedaży	58 392	34 674	158 849	539 557	50 079	170 267	-	1 011 818
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	-	86 111	257 317	262 986	-	-	606 414
Inne aktywa	-	-	-	-	-	-	251 853	251 853
Aktywa razem	4 261 051	1 145 581	1 000 394	1 029 735	475 115	221 582	948 005	9 081 463

*\ Gotówka w NBP

Zobowiązania								
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	132	-	-	-	-	-	-	132
Zobowiązania wobec banków	123 120	329 222	202 572	-	-	-	6 727	661 641
Zobowiązania wobec klientów	6 094 306	758 050	377 953	28 689	-	-	124 858	7 383 856
Pochodne instrumenty finansowe	3 798	442	1 082	216	-	-	-	5 538
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	215	215
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	132 226	132 226
Zobowiązania razem	6 221 356	1 087 714	581 607	28 905	-	-	264 026	8 183 608
Luka	-1 960 305	57 867	418 787	1 000 830	475 115	221 582	-	-

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2006

	1 M	1 - 3 M	3 - 6 M	6 - 12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa								
Kasa, środki w Banku Centralnym	150 194	-	-	-	-	-	48 394 *\\	198 588
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	412 111	53 379	-	-	-	-	9 903	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	-	90 340	-	-	-	-	3 176	93 516
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	27 014	-	-	197 997	-	-	745	225 756
Pochodne instrumenty finansowe	4 257	4 270	205	-	-	-	-	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 208 373	878 318	737 208	95 512	462 247	-	330 066	5 711 724
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	28 648	47 230	77 132	412 741	517 436	-	20 919	1 104 106
- dostępne do sprzedaży	28 648	47 230	77 132	168 249	176 915	-	9 816	507 990
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	-	-	244 492	340 521	-	11 103	596 116
Aktywa zastawione	34 314	-	-	-	-	-	-	34 314
Inne aktywa	-	-	-	-	-	-	215 745	215 745
Aktywa razem	3 864 911	1 073 537	814 545	706 250	979 683	-	628 948	8 067 874

*\\ Gotówka w NBP

Zobowiązania

Zobowiązania wobec banków	41 276	362 532	232 901	-	-	-	387	637 096
Zobowiązania wobec klientów	4 781 537	1 135 595	186 565	122 195	339 720	-	93 070	6 658 682
Pochodne instrumenty finansowe	25	505	-	-	-	-	-	530
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	267	267
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	103 448	103 448
Zobowiązania razem	4 822 838	1 498 632	419 466	122 195	339 720	-	197 172	7 400 023
Luka	-957 927	-425 095	395 079	584 055	639 963	-	-	-

Pozycje pozabilansowe:

Na 31 grudnia 2007	1M	1-3M	3-6M	6-12M
FX forward	51 629	52 462	18 307	3 224
SWAP	211 460	182 682	43 125	-
Razem	263 089	235 144	61 432	3 224
FX forward	50 980	51 947	18 336	3 471
SWAP	214 751	180 939	43 228	-
Otrzymane zobowiązania od innych instytucji finansowych	-	-	179 100	-
Razem	265 731	232 886	240 664	3 471
Saldo	-2 642	2 258	-179 232	-247

Na 31 grudnia 2006	1M	1-3M	3- 6M
FX forward	5 294	31 557	19 156
SWAP	279 296	274 272	-
Razem	284 590	305 829	19 156
FX forward	5 115	31 128	18 973
SWAP	275 140	269 916	-
Razem	280 255	301 044	18 973
Saldo	4 335	4 785	183

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2007 roku.

	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	73 147	-	66 087	139 234
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	611 238	23 792	7 967	642 997
Inne lokaty na rynku pieniężnym	90 340	-	3 170	93 510
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	329 205	-	-	329 205
Pochodne instrumenty finansowe	4 030	-	-	4 030
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 863 132	1 520 342	618 928	6 002 402
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 618 232	-	-	1 618 232
- dostępne do sprzedaży	1 011 818	-	-	1 011 818
- utrzymywane do terminu zapadalności	606 414	-	-	606 414
Inne aktywa	-	-	251 853	251 853
Aktywa razem	6 589 324	1 544 134	948 005	9 081 463
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	132	-	-	132
Zobowiązania wobec banków	654 914	-	6 727	661 641
Pochodne instrumenty finansowe	5 538	-	-	5 538
Zobowiązania wobec klientów	4 957 204	2 301 794	124 858	7 383 856
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	215	215
Pozostałe zobowiązania	-	-	132 226	132 226
Zobowiązania razem	5 617 788	2 301 794	264 026	8 183 608

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2006 roku.

	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	150 194	-	48 394	198 588
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	430 226	35 264	9 903	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	90 340	-	3 176	93 516
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	225 011	-	745	225 756
Pochodne instrumenty finansowe	8 732	-	-	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 068 620	1 313 038	330 066	5 711 724
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 083 187	-	20 919	1 104 106
- dostępne do sprzedaży	498 174	-	9 816	507 990
- utrzymywane do terminu zapadalności	585 013	-	11 103	596 116
Aktywa zastawione	34 314	-	-	34 314
Inne aktywa	-	-	215 745	215 745
Aktywa razem	6 090 624	1 348 302	628 948	8 067 874
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	636 709	-	387	637 096
Zobowiązania wobec klientów	4 253 565	2 312 047	93 070	6 658 682
Pochodne instrumenty finansowe	530	-	-	530
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	267	267
Pozostałe zobowiązania	-	-	103 448	103 448
Zobowiązania razem	4 890 804	2 312 047	197 172	7 400 023

3.3. Ryzyko walutowe

Zestawienie otwartych pozycji walutowych na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku zaprezentowano w poniższych tabelach:

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2007

Aktywa	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Kasa, środki w Banku Centralnym	124 402	9 372	2 852	276	2 332	139 234
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	270 214	297 908	815	48 236	25 824	642 997
Inne lokaty na rynku pieniężnym	93 510	-	-	-	-	93 510
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	329 205	-	-	-	-	329 205
Pochodne instrumenty finansowe	848	3 179	-	-	3	4 030
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 019 140	129 659	15 492	838 111	-	6 002 402
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 600 112	17 988	132	-	-	1 618 232
- dostępne do sprzedaży	993 698	17 988	132	-	-	1 011 818
- utrzymywane do terminu zapadalności	606 414	-	-	-	-	606 414
Inne aktywa	251 181	669	1	2	-	251 853
Aktywa razem	7 688 612	458 775	19 292	886 625	29 159	9 081 463
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		391 901	68 370	-	55	460 326
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec banków	108 746	103 947	4 749	444 331	-	661 773
Zobowiązania wobec klientów	6 663 886	606 593	84 794	2 988	25 595	7 383 856
Pochodne instrumenty finansowe	391	1 881	2 896	370	-	5 538
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	215	-	-	-	-	215
Pozostałe zobowiązania	91 845	37 528	1 741	57	1 055	132 226
Zobowiązania razem	6 865 083	749 949	94 180	447 746	26 650	8 183 608
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		104 754	244	438 919	634	544 551
Bilansowa pozycja netto	823 529	-291 174	-74 888	438 879	1 509	
Pozabilansowa pozycja netto	-	287 147	68 126	-438 919	-579	

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2006

Aktywa	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Kasa, środki w Banku Centralnym	183 580	9 463	3 434	168	1 943	198 588
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	307 897	101 376	17 039	36 929	12 152	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	93 516	-	-	-	-	93 516
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	225 756	-	-	-	-	225 756
Pochodne instrumenty finansowe	-	6 219	2 341	-	172	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 461 841	214 801	33 323	1 001 759	-	5 711 724
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 103 988	3	115	-	-	1 104 106
- dostępne do sprzedaży	507 872	3	115	-	-	507 990
- utrzymywane do terminu zapadalności	596 116	-	-	-	-	596 116
Inne aktywa	250 059	-	-	-	-	250 059
Aktywa razem	6 626 637	331 862	56 252	1 038 856	14 267	8 067 874
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		467 215	101 868	-	31 138	600 221
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec banków	28 304	120 031	-	488 761	-	637 096
Zobowiązania wobec klientów	5 867 322	633 180	117 455	3 653	37 072	6 658 682
Pochodne instrumenty finansowe	-	189	335	-	6	530
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	267	-	-	-	-	267
Pozostałe zobowiązania	103 448	-	-	-	-	103 448
Zobowiązania razem	5 999 341	753 400	117 790	492 414	37 078	7 400 023
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		18 275	35 799	545 055	2 119	601 248
Bilansowa pozycja netto	627 296	-421 538	-61 538	546 442	-22 811	
Pozabilansowa pozycja netto		- 448 940	66 069	-545 055	29 019	

3.4. Ryzyko płynności

Poprzez ryzyko płynności rozumiemy niebezpieczeństwo pogorszenia zdolności Banku do realizowania swoich zobowiązań.

Metody zarządzania ryzykiem płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności w BOŚ S.A. obejmuje:

- zarządzanie płynnością bieżącą (do 1 miesiąca),
- zarządzanie płynnością średnioterminową (od 1 do 6 miesięcy) i długoterminową (powyżej 6 miesięcy),
- metody działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem płynności bieżącej Bank wykorzystuje głównie codzienne informacje na temat:

- lokat i depozytów międzybankowych,
- stanów na rachunku Nostro w DSP NBP,
- operacji SWAP-owych, FX oraz papierami wartościowymi,
- stanu depozytów i kredytów klientów niebankowych.

W zakresie ryzyka płynności średnioterminowej Bank analizuje wielkość wskaźników płynności do 1 i do 3 miesięcy, poziom aktywów płynnych, poziom osadu (w powiązaniu z koncentracją depozytów i analizą dużych klientów), a także relacje poszczególnych pozycji aktywów i pasywów w strukturze bilansu. Powyższe wskaźniki i wartości uwzględniają zdyskontowane kontraktowe przepływy pieniężne.

Na potrzeby szczegółowej analizy płynności średnio i długoterminowej tworzone są zestawienia aktywów i pasywów zgodnie z kontraktowymi oraz urealnionymi terminami zapadalności i wymagalności uwzględniające zdyskontowane przepływy pieniężne.

W ramach zarządzania płynnością długoterminową Bank monitoruje również średni czas życia aktywów i pasywów.

Bank monitoruje przestrzeganie ustalonych limitów strukturalnych w odniesieniu do:

- minimalnego poziomu aktywów płynnych,
- relacji aktywów kredytowych (kredyty i pożyczki netto, część obligacji komunalnych i korporacyjnych) do stabilnych źródeł finansowania.

Bank monitoruje płynność na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Przekroczenie limitu skutkuje podjęciem przez Bank działań opisanych w planie dotyczącym utrzymania płynności w sytuacji awaryjnej. W szczególności Bank może uruchomić posiadaną linię depozytową typu stand-by.

BOŚ S.A. aktywnie zarządza płynnością średnio i długoterminową, podejmując działania na rzecz zapewnienia źródeł finansowania o odpowiedniej strukturze walutowej i terminowej, oraz inwestując posiadane nadwyżki na rynku dłużnych papierów wartościowych.

Zestawienie zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyktowane):

Ryzyko płynności na 31 grudnia 2007

Aktywa	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Kasa, środki w Banku Centralnym	139 234	-	-	-	-	-	139 234
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	249 160	228 804	72 517	63 025	56 024	-	669 530
Inne lokaty na rynku pieniężnym	-	-	-	3 796	105 524	-	109 320
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	6 406	-	10 071	79 265	230 934	50 000	376 676
Pochodne instrumenty finansowe	899	2 024	1 107	-	-	-	4 030
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	109 787	308 889	504 316	925 789	3 006 499	2 323 257	7 178 537
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 299	7 897	105 381	49 096	1 459 220	228 414	1 851 307
- dostępne do sprzedaży	1 299	2 148	8 793	15 941	915 255	228 414	1 171 850
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	5 749	96 588	33 155	543 965	-	679 457
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	-	16 296	-	-	-	-	16 296
Inne aktywa	22 520	-	-	-	-	-	22 520
Aktywa razem	529 305	563 910	693 392	1 120 971	4 858 201	2 601 671	10 367 450

Zobowiązania

Zobowiązania wobec Banku Centralnego	132	-	-	-	-	-	132
Zobowiązania wobec innych banków	70 001	6 404	8 524	38 672	763 974	11 468	899 043
Pochodne instrumenty finansowe	3 798	442	1 082	216	-	-	5 538
Zobowiązania wobec klientów	5 927 077	551 388	166 805	213 421	480 753	178 332	7 517 776
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	215	-	-	-	-	-	215
Rezerwy	14 310	-	-	-	-	-	14 310
Pozostałe zobowiązania	117 843	-	-	-	-	-	117 843
Zobowiązania razem	6 133 376	558 234	176 411	252 309	1 244 727	189 800	8 554 857

Wskaźnik luki płynności netto	0,09	1,01	3,93	4,44	3,90	13,71	1,21
--------------------------------------	------	------	------	------	------	-------	------

Aktywa razem	529 305	563 910	693 392	1 120 971	4 858 201	2 601 671	10 367 450
Zobowiązania razem	6 133 376	558 234	176 411	252 309	1 244 727	189 800	8 554 857
Luka	-5 604 071	5 676	516 981	868 662	3 613 474	2 411 871	1 812 593

Ryzyko płynności na 31 grudnia 2006

Aktywa	1 M	1 – 3 M	3 - 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Kasa, środki w Banku Centralnym	198 588	-	-	-	-	-	198 588
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	422 014	53 379	-	-	-	-	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	-	3 803	-	-	-	105 552	109 355
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 112	-	-	9 169	284 208	-	296 489
Pochodne instrumenty finansowe	4 257	4 270	205	-	-	-	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	156 187	257 983	426 130	963 046	2 913 994	1 977 274	6 694 614
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	12 324	39 221	35 487	67 370	900 554	240 595	1 295 551
- dostępne do sprzedaży	12 324	33 471	23 899	56 287	240 781	240 595	607 357
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	5 750	11 588	11 083	659 773	-	688 194
Aktywa zastawione	1 747	-	-	-	36 300	-	38 047
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	3 933	-	-	-	-	-	3 933
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	8 750	-	-	-	-	-	8 750
Inne aktywa	14 666	-	-	-	-	-	14 666
Aktywa razem	825 578	358 656	461 822	1 039 585	4 135 056	2 323 421	9 144 118

Zobowiązania	1 M	1 – 3 M	3 - 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	157	-	-	-	-	-	157
Zobowiązania wobec innych banków	41 348	13 243	4 430	29 443	593 595	23 581	705 640
Pochodne instrumenty finansowe	26	504	-	-	-	-	530
Zobowiązania wobec klientów	4 495 739	853 683	222 201	336 718	557 889	287 556	6 753 786
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	267	-	-	-	-	-	267
Rezerwy	25 044	-	-	-	-	-	25 044
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 465	-	-	-	-	-	2 465
Pozostałe zobowiązania	75 939	-	-	-	-	-	75 939
Zobowiązania razem	4 640 985	867 430	226 631	366 161	1 151 484	311 137	7 563 828

Wskaźnik luki płynności netto	0,18	0,41	2,04	2,84	3,59	7,47	1,21
--------------------------------------	------	------	------	------	------	------	------

Aktywa razem	825 578	358 656	461 822	1 039 585	4 135 056	2 323 421	9 144 118
Zobowiązania razem	4 640 985	867 430	226 631	366 161	1 151 484	311 137	7 563 828
Luka	-3 815 407	-508 774	235 191	673 424	2 983 572	2 012 284	1 580 290

W celu zarządzania ryzykiem płynności Bank wykorzystuje wskaźniki płynności do 1 i do 3 miesięcy oparte na zdyskontowanych kontraktowych przepływach pieniężnych, które na dzień bilansowy wyniosły odpowiednio 0,09 oraz 0,16 (na dzień 31 grudnia 2006 roku odpowiednio 0,19 i 0,22). W celu urealnienia luk płynności do 1 i do 3 miesięcy BOŚ S.A. dodatkowo, w swoich wewnętrznych analizach uwzględnia osad depozytowy, który na 31 grudnia 2007 roku wyniósł 79% depozytów klientów ogółem (na 31 grudnia 2006 roku 76%) oraz możliwość sprzedaży płynnych papierów wartościowych w kwocie około 1 547 mln zł i 1 582 mln zł, wykorzystanie linii stand-by i wcześniejsze spłaty kredytów (również w oparciu o zdyskontowane kontraktowe przepływy pieniężne) oraz zobowiązania warunkowe w wysokości 30% ich wartości bilansowej (tj. skorygowane o średni współczynnik ich realizacji).

Po uwzględnieniu ww. czynników wskaźniki płynności ukształtowałyby się na poziomie około 1,18 dla 1 miesiąca i 1,40 dla 3 miesięcy, natomiast na 31 grudnia 2006 roku wskaźnik płynności ukształtowałyby się dla 1 miesiąca na poziomie 1,40 a do 3 miesięcy na poziomie około 1,73.

Przepływy środków pieniężnych instrumentów pochodnych (rozliczenia brutto)

Zestawienie zapadalności instrumentów pochodnych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane):

31 grudnia 2007	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	267 875	235 144	112 138	3 224	-	618 381
FX Spot	4 786	-	-	-	-	4 786
FX Forward	51 629	52 462	18 307	3 224	-	125 622
FX Swap	211 460	182 682	43 125	-	-	437 267
Swap odsetkowy	-	-	50 706	-	-	50 706
Wyływy, w tym:	270 295	232 887	61 564	3 471	50 250	618 467
FX Spot	4 564	-	-	-	-	4 564
FX Forward	50 980	51 947	18 336	3 471	-	124 734
FX Swap	214 751	180 940	43 228	-	-	438 919
Swap odsetkowy	-	-	-	-	50 250	50 250

31 grudnia 2006	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	Razem
Wpływy, w tym:	332 176	305 829	19 156	657 161
FX Spot	27 143	-	-	27 143
FX Forward	5 102	8 570	-	13 672
FX Swap	299 931	297 259	19 156	616 346
Wyływy, w tym:	327 780	301 043	18 973	647 796
FX Spot	27 152	-	-	27 152
FX Forward	190	22 978	18 973	42 141
FX Swap	300 438	278 065	-	578 503

Ryzyko płynności zobowiązań warunkowych

Zestawienie wymagalności zobowiązań warunkowych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz 31 grudnia 2006 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane)

31 grudnia 2007	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	833 287	42 474	109 298	248 349	183 298	85 954	1 502 660
Finansowe, w tym:	751 296	30 901	88 370	193 515	124 459	-	1 188 541
- otwarte linie kredytowe	646 627	30 901	88 370	193 515	82 483	-	1 041 896
- otwarte akredytywy importowe	103 369	-	-	-	-	-	103 369
- promesy udzielenia kredytu	1 000	-	-	-	-	-	1 000
- pozostałe	300	-	-	-	41 976	-	42 276
Gwarancje	72 891	11 573	20 928	54 834	54 939	85 954	301 119
Gwarantowanie emisji	9 100	-	-	-	3 900	-	13 000

31 grudnia 2006

	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	669 402	50 094	68 262	153 888	170 834	41 714	1 154 194
Finansowe, w tym:	642 616	35 238	33 523	98 700	88 050	-	898 127
- otwarte linie kredytowe	591 984	35 238	33 523	98 700	88 050	-	847 495
- otwarte akredytywy importowe	3 353	-	-	-	-	-	3 353
- promesy udzielenia kredytu	13 110	-	-	-	-	-	13 110
- limity na transakcje FX	6 910	-	-	-	-	-	6 910
- pozostałe	27 259	-	-	-	-	-	27 259
Gwarancje	18 086	14 856	34 739	55 188	82 784	41 714	247 367
Gwarantowanie emisji	8 700	-	-	-	-	-	8 700

Ryzyko płynności zobowiązań pozabilansowych

31 grudnia 2007

	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	1 099	-	-	-	856	1 955
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	-	-	-	573	1643	2 216
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych i prawnych	-	-	108	11 366	-	11 474

31 grudnia 2006

	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	-	-	-	-	3 150	3 150
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	-	-	-	544	2 218	2 762
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych i prawnych	-	-	48	42 028	8 062	50 138

3.5. Zarządzanie kapitałem

3.5.1. Cele, politykę i procesy zarządzania kapitałem.

Podstawowym celem polityki zarządzania kapitałem jest utrzymywanie współczynnika wypłacalności na poziomie powyżej 12%. W związku z zakładanym w Strategii Rozwoju Banku na lata 2007-2011 wzrostem skali działalności do końca 2011 roku przeprowadzone będzie dokapitalizowanie Banku kwotą 662 mln zł, z czego 580 mln zł pozyskane zostanie drogą emisji publicznych a 82 mln zł w drodze emisji menadżersko-pracowniczych. Dodatkowo fundusze zwiększą się o 353 mln zł z wypracowanego zysku. W czerwcu 2007 roku fundusze własne wzrosły o 170 mln zł.

W strukturze funduszy własnych dominują fundusze podstawowe (ponad 99%). Bank nie korzysta z pożyczek podporządkowanych oraz innych kapitałów niższych kategorii. Struktura funduszy własnych wyznaczanych na potrzeby norm ostrożnościowych została przedstawiona poniżej.

	31-12-2007	31-12-2006
Fundusze podstawowe pomniejszone o zysk netto bieżącego okresu	877 167	619 333
Kapitał z aktualizacji wyceny	- 12 475	-3 348
Pomniejszenia sumy funduszy, w tym:	-116 983	-89 014
- inwestycje w jednostce zależnej	-21 940	-21 940
- wartości niematerialne	-95 043	-67 074
Fundusze własne	747 709	526 971
Kapitał krótkoterminowy – zysk rynkowy	2 094	1 349
Fundusze własne i kapitał krótkoterminowy	749 803	528 320

Dla potrzeb ograniczenia ryzyka spadku współczynnika wypłacalności Bank monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Banku oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Banku.

3.5.2. Kalkulacja wysokości kapitału

Całkowity wymóg kapitałowy Banku kształtował się następująco :

Wyszczególnienie	31-12-2007	31-12-2006
Całkowity wymóg kapitałowy, w tym:	399 941	381 154
Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego	397 847	379 805
Wymóg z tytułu ryzyka rynkowego	1 848	1 346
Wymóg z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	246	3

Bank w 2007 roku korzystał z opcji określonej w Uchwale KNB nr 1/2007 z dnia 13 marca 2007 roku i nie uwzględniał wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego przy wyznaczaniu całkowitego wymogu kapitałowego. Zarówno na koniec 2006 roku jak również 2007 roku wymóg z tytułu ryzyka rynkowego był równy wymogowi z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych. Pozostałe wymogi z tytułu ryzyka rynkowego były równe 0 zł.

3.5.3. Deklaracja zgodności z wymogami w zakresie adekwatności kapitałowej

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 3 Prawa Bankowego Bank jest zobowiązany utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8%. Według stanu na 31 grudnia 2007 roku współczynnik wypłacalności Banku wyniósł 15,00% i w porównaniu do stanu na 31 grudnia 2006 roku wzrósł o 3,91 pkt. procentowego. Kalkulacja współczynnika wypłacalności dokonywana jest na podstawie uchwały KNB nr 1/2007, 2/2007, 3/2007 z dnia 13 marca 2007 roku.

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 2 Prawa Bankowego Bank jest zobowiązany utrzymywać sumę funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości :

- suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie,
- oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Zgodnie z uchwałą KNB nr 4/2007 z dnia 13 marca 2007 roku Bank jest zobowiązany do wprowadzenia wyznaczania kapitału wewnętrznego począwszy od 2008 roku.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonywane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE wymaga zastosowania pewnych istotnych z punktu widzenia rachunkowego oszacowań. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu, do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone, założenia i szacunki znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej:

(a) Utrata wartości kredytów i pożyczek

BOŚ S.A. przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnego kredytu. Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców należących do określonej grupy, sytuacji gospodarczej w danym kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów. Kierownictwo planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych o historyczne doświadczenia strat poniesionych na aktywach o cechach ryzyka kredytowego i obiektywnych dowodach utraty wartości podobnych do tych, które charakteryzują portfel. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Gdyby wartość bieżąca przewidywanych przepływów pieniężnych z analizy indywidualnej zmieniłaby się o +/-5% to odpisy aktualizacyjne zmniejszyłyby/zwiększyłyby się o 22 909 tys. zł i w takiej wielkości wpłynęłyby na wynik Banku.

(b) Utrata wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży

Bank rozpoznaje utratę wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży, gdy wystąpiło znaczne lub długotrwałe obniżenie ich wartości godziwej poniżej wartości początkowej. Ustalenie, czy obniżenie jest znaczne lub długotrwałe, wymaga zastosowania własnej oceny. Przeprowadzając taką ocenę, BOŚ S.A. obok innych czynników, ocenia normalną zmienność cen akcji. Wykazanie utraty wartości może również być wskazane, gdy istnieją dowody na pogorszenie się sytuacji finansowej emitenta, branży lub sektora gospodarki, technologii lub przepływów z działalności operacyjnej i finansowej.

Zmiana oszacowania wartości godziwej instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży o 5% spowodowałaby zmianę wartości portfela o 85 tys. zł.

(c) Dłużne papiery utrzymywane do terminu zapadalności

BOŚ S.A. stosuje zalecenia MSR 39 dotyczące klasyfikowania aktywów finansowych innych niż instrumenty pochodne o stałych lub możliwych do ustalenia płatnościach i określonym terminie zapadalności jako aktywa utrzymywane do terminu zapadalności. Klasyfikacja ta w znacznym stopniu oparta jest na własnej ocenie. Dokonując tej oceny, Bank ocenia swój zamiar i możliwość utrzymywania tych papierów do terminu zapadalności. Jeżeli Bank nie utrzyma papierów do terminu zapadalności, będzie musiał zmienić klasyfikację całej kategorii na aktywa dostępne do sprzedaży (z wyjątkiem pewnych okoliczności, jak np. sprzedaż o niewielkiej wartości krótko przed datą zapadalności). Dłużne papiery wyceniane są wtedy według wartości godziwej, a nie amortyzowanego kosztu.

W przypadku sprzedaży wartość portfela papierów utrzymywanych do terminu zapadalności byłaby niższa w porównaniu z wartością księgową o 6 464 tys. zł.

(d) Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując modele wyceny przyjęte na rynku. Uwzględniają one m.in. zdyskontowaną (za pomocą krzywej zerokuponowej z marżą) do wartości obecnej ocenę przyszłych przepływów pieniężnych, porównywalne ceny transakcyjne, (jeśli istnieją), jak również odniesienie do podobnych instrumentów kwotowanych na aktywnych rynkach. W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia.

Zmiana oszacowania wartości bilansowej obligacji komunalnych o 5% spowodowałaby zmianę wartości portfela obligacji komunalnych o 11 544 tys. zł.

Zmiana ceny struktury typu snowball o 5% oznacza zmianę wartości o 1 889 tys. zł. Zmiana cen pozostałych obligacji korporacyjnych i wyemitowanych przez banki przy zmianie ceny o 5% spowoduje zmianę wartości o 5 893 tys. zł.

(e) Rezerwa na przyszłe zobowiązania i roszczenia

Rezerwy te ustalane są w oparciu o analizy prawne przygotowywane na potrzeby Zarządzających BOŚ S.A.

W przypadku pozytywnego dla Banku rozstrzygnięcia sprawy zapłaty kary pieniężnej nałożonej na banki przez Prezesa UOKiK wynik Banku ulegnie zwiększeniu o kwotę 2 895 tys. zł

5. Porównywalność danych w uprzednio prezentowanych sprawozdaniach finansowych Banku oraz skutki i wpływ zastosowania MSSF zatwierdzonych przez UE

Zastosowanie MSSF zatwierdzonych przez UE w niniejszym jednostkowym sprawozdaniu finansowym spowodowało powstanie istotnych różnic wartości poszczególnych pozycji bilansu oraz sposobie prezentacji danych finansowych.

Poniżej zaprezentowano uzgodnienie kapitałów własnych oraz wyniku finansowego Banku na dzień 31 grudnia 2006 roku wykazanych według MSSF zatwierdzonych przez UE z kapitałami własnymi i wynikiem finansowym wykazanymi według polskich zasad rachunkowości.

5.1. Wpływ zastosowania MSSF zatwierdzonych przez UE na kapitały własne Banku

	01 stycznia 2006	Objaśnienia ^{*\}	31 grudnia 2006	Objaśnienia ^{*\}
Kapitał własny razem wg PZR	630 824		666 379	
Korekty wg MSSF zatwierdzonych przez UE, w tym:	-16 517		1 472	
Korekta odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	-9 740	(15)	21 920	(37)
Korekta odpisów z tytułu utraty wartości zobowiązań pozabilansowych	-3 982	(15)	-2 042	(37)
Korekta przychodów odsetkowych	2 852	(15)	776	(37)
Korekta wyceny aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-		-	
Korekta kosztów wynikająca z ujęcia funduszu załogi w kosztach roku, którego dotyczył	-684	(12), (15)	-504	(34), (37)
Korekta podatku odroczonego	6 060	(15)	2 456	(37)
Przeszacowanie kapitału zakładowego w warunkach hiperinflacji, w tym:				
- kapitał podstawowy	78 972	(13)	78 972	(35)
- zyski zatrzymane	-78 972	(15)	-78 972	(37)
Aktualizacja wyceny środków trwałych w tym:				
- kapitał z aktualizacji wyceny	-3 651	(14)	-3 125	(36)
- zyski zatrzymane	3 651	(15)	3 125	(37)
Zmiana metody wyceny spółki zależnej w tym:				
- kapitał z aktualizacji wyceny	-		-995	(36)
- zyski zatrzymane	-11 023	(15)	-20 139	(37)
Kapitał własny razem wg MSSF zatwierdzonych przez UE	614 307		667 851	

*\ objaśnienia opisano w pkt. 5.2.

5.2. Bilans oraz rachunek zysków i strat Banku doprowadzone do porównywalności

W 2006 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. prezentował sprawozdanie finansowe sporządzone zgodnie z Polskimi Zasadami Rachunkowości (PZR), po raz ostatni na dzień 31 grudnia 2006 roku. Poniżej przedstawiono przekształcone dane porównawcze na koniec okresów sprawozdawczych 2006 roku, uwzględniając zmiany prezentacyjne wynikające z zastosowania w roku 2007 MSSF zatwierdzonych przez UE.

Dane bilansowe doprowadzone do porównywalności na dzień 1 stycznia 2006 roku

	<i>Objaśnienia do korekt</i>	stan na 31-12-2005 zgodnie z PZR	Korekty wprowadzone w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	stan na 01-01-2006 po zastosowaniu MSSF zatwierdzonych przez UE
AKTYWA				
Kasa, środki w Banku Centralnym		114 310	-	114 310
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	(1)	190 162	-842	189 320
Inne lokaty na rynku pieniężnym	(2)	-	94 995	94 995
Pochodne instrumenty finansowe		13 464	-	13 464
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(3)	5 972 742	-303 643	5 669 099
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	(4)	1 237 700	-94 995	1 142 705
- dostępne do sprzedaży		528 397	-	528 397
- utrzymywane do terminu zapadalności		709 303	-94 995	614 308
Inwestycje w jednostkach zależnych	(5)	32 907	-11 023	21 884
Wartości niematerialne		51 505	-	51 505
Rzeczowe aktywa trwałe	(6)	109 885	-1 178	108 707
Nieruchomości inwestycyjne	(7)	-	3 159	3 159
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	(8)	8 195	6 060	14 255
Inne aktywa	(9)	13 534	-3 506	10 028
Aktywa razem		7 744 404	-310 973	7 433 431
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		170	-	170
Zobowiązania wobec innych banków		937 498	-	937 498
Pochodne instrumenty finansowe		137	-	137
Zobowiązania wobec klientów		5 734 266	-	5 734 266
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych		439	-	439
Rezerwy	(10)	41 945	-8 740	33 205
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	(11)	-	12 830	12 830
Pozostałe zobowiązania	(12)	399 125	-298 546	100 579
Zobowiązania razem		7 113 580	-294 456	6 819 124
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał podstawowy	(13)	276 809	78 972	355 781
Kapitał z aktualizacji wyceny	(14)	-1 375	-3 651	-5 026
Zyski zatrzymane	(15)	355 390	-91 838	263 552
Kapitał własny razem		630 824	-16 517	614 307
Kapitał własny i zobowiązania razem		7 744 404	-310 973	7 433 431

<i>(1) Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom</i>	
- eliminacja Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	-837
- odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	-5
	<u>-842</u>
<i>(2) Inne lokaty na rynku pieniężnym</i>	
- zmiana prezentacji: obligacje NBP były wykazywane w pozycji inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe – utrzymywane do terminu zapadalności	94 995
<i>(3) Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	
- pomniejszenie należności z tytułu odsetek zastrzeżonych	-273 177
- zwiększenie odpisu z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-30 466
	<u>-303 643</u>
<i>(4) Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe</i>	
- zmiana prezentacji: obligacje NBP wykazano w pozycji inne lokaty na rynku pieniężnym	-94 995
<i>(5) Inwestycje w jednostkach zależnych</i>	
- zmiana metody wyceny spółki zależnej	-11 023
<i>(6) Rzeczowe aktywa trwałe</i>	
- zmiana prezentacji: prawo wieczystego użytkowania gruntu wykazano w pozycji inne aktywa	-1 178
<i>(7) Nieruchomości inwestycyjne</i>	
- zmiana prezentacji: nieruchomość inwestycyjna była wykazywana w pozycji inne aktywa	3 159
<i>(8) Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>	
- zwiększenie aktywów z tytułu podatku odroczonego w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	6 060
<i>(9) Inne aktywa</i>	
- zmiana prezentacji: przeniesienie prawa wieczystego użytkowania gruntu z pozycji rzeczowe aktywa trwałe	1 178
- zmiana prezentacji: nieruchomość inwestycyjną wykazano w pozycji nieruchomości inwestycyjne	-3 159
- eliminacja Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	-1 525
	<u>-3 506</u>
<i>(10) Rezerwy</i>	
- przekształcenie rezerwy na ryzyko ogólne na odpisy na utratę wartości aktywów finansowych	-20 730
- zwiększenie rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	3 982
- zmiana prezentacji: przeniesiono rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne z pozycji pozostałe zobowiązania	26 726
- przeniesienie do pozostałych zobowiązań rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze oraz inne koszty działania Banku	-18 718
	<u>-8 740</u>

(11) Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

- wydzielenie zobowiązań z tytułu podatku dochodowego bieżącego z pozostałych zobowiązań	12 830
--	--------

(12) Pozostałe zobowiązania

- zmiana prezentacji: rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne wykazano w pozycji rezerwy	-26 726
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego bieżącego wykazano w zobowiązaniach z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-12 830
- eliminacja odsetek zastrzeżonych	-276 029
- eliminacja Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	-2 363
- przeniesienie rezerwy na krótkoterminowe świadczenia pracownicze oraz inne koszty działania Banku z pozycji rezerwy	18 718
- rezerwa na świadczenia pracownicze	684
	<u>-298 546</u>

(13) Kapitał podstawowy

- przeszacowanie kapitału zakładowego w warunkach hiperinflacji	78 972
---	--------

(14) Kapitał z aktualizacji wyceny

- przeniesienie do zysków zatrzymanych aktualizacji wyceny środków trwałych	-3 651
---	--------

(15) Zyski zatrzymane

- przeszacowanie kapitału zakładowego w warunkach hiperinflacji	-78 972
- przemieszczenie z kapitału z aktualizacji wyceny aktualizacji wyceny środków trwałych	3 651
- odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek (dotworzenie)	-9 740
- odpisy z tytułu utraty wartości zobowiązań pozabilansowych (dotworzenie)	-3 982
- korekta przychodów odsetkowych z tytułu zastosowania MSSF zatwierdzonych przez UE	2 852
- zmniejszenie obciążenia z tytułu podatku dochodowego odroczonego w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	6 060
- zmiana metody wyceny spółki zależnej	-11 023
- rezerwa na świadczenia pracownicze	-684
	<u>-91 838</u>

Rachunek zysków i strat doprowadzony do porównywalności na dzień 31 grudnia 2006 r.

	<i>Objaśnienia do korekt</i>	12 miesięcy zakończonych 31-12-2006 zgodnie z PZR	Korekty wprowadzone w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	12 miesięcy zakończonych 31-12-2006 po zastosowaniu MSSF zatwierdzonych przez UE
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	(16)	365 862	-2 093	363 769
Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty		-191 950		-191 950
Wynik z tytułu odsetek		173 912	-2 093	171 819
Przychody z tytułu opłat i prowizji		64 776	-	64 776
Koszty z tytułu opłat i prowizji		-9 862	-	-9 862
Wynik z tytułu opłat i prowizji		54 914	-	54 914
Przychody z tytułu dywidendy		6 999	-	6 999
Wynik na działalności handlowej		8 042	-	8 042
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych		1 557	-	1 557
Wynik z pozycji wymiany	(17)	27 784	166	27 950
Pozostałe przychody operacyjne		17 372	-	17 372
Pozostałe koszty operacyjne	(18)	-10 509	955	-9 554
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych	(19)	-36 288	32 497	-3 791
Ogólne koszty administracyjne	(20)	-213 160	-504	-213 664
Wynik na działalności operacyjnej		30 623	31 021	61 644
Udział w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	(21)	8 883	-8 883	-
Zysk brutto		39 506	22 138	61 644
Obciążenia podatkowe	(22)	-5 941	-3 837	-9 778
- część bieżąca		-4 667	-	-4 667
- część odroczone		-1 274	-3 837	-5 111
Zysk netto		33 565	18 301	51 866

(16) Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

- zmniejszenie przychodów z tytułu odsetek od kredytów -2 093

(17) Wynik z pozycji wymiany

- zwiększenie z tytułu różnic kursowych wynikające z eliminacji odsetek
zastrzeżonych 166

(18) Pozostałe koszty operacyjne

- zmiana prezentacji: korektę przychodów odsetkowych zakwalifikowanych
do wyniku z lat ubiegłych wykazano w pozycji wynik odpisów (netto) z tytułu
utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych 955

(19) Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych

- odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (rozwiązanie)	31 512
- odpisy z tytułu utraty wartości zobowiązań pozabilansowych (rozwiązanie)	1 940
- zmiana prezentacji: przeniesienie korekty przychodów odsetkowych zakwalifikowanych do wyniku z lat ubiegłych z pozycji pozostałe koszty operacyjne	-955
	<u>32 497</u>

(20) Ogólne koszty administracyjne

- rezerwa na świadczenia pracownicze	-504
--------------------------------------	------

(21) Udział w zyskach jednostek wycenianych metoda praw własności

- zmiana metody wyceny spółki zależnej	-8 883
--	--------

(22) Obciążenia podatkowe

- zwiększenie obciążeń z tytułu podatku dochodowego odroczonego w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	-3 837
--	--------

Dane bilansowe doprowadzone do porównywalności na dzień 31 grudnia 2006 r.

	Objaśnienia do korekt	Stan na 31-12-2006 zgodnie z PZR	Korekty wprowadzone w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	Stan na 31-12-2006 po zastosowaniu MSSF zatwierdzonych przez UE
AKTYWA				
Kasa, środki w Banku Centralnym		198 588	-	198 588
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	(23)	475 750	-357	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	(24)	-	93 516	93 516
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		225 756	-	225 756
Pochodne instrumenty finansowe		8 732	-	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(25)	5 972 476	-260 752	5 711 724
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	(26)	1 197 622	-93 516	1 104 106
- dostępne do sprzedaży		507 990	-	507 990
- utrzymywane do terminu zapadalności		689 632	-93 516	596 116
Aktywa zastawione		34 314	-	34 314
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(27)	-	3 933	3 933
Inwestycje w jednostkach zależnych	(28)	43 074	-21 134	21 940
Wartości niematerialne		67 074	-	67 074
Rzeczowe aktywa trwałe	(29)	104 348	-4 966	99 382
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	(30)	6 294	2 456	8 750
Inne aktywa	(31)	15 153	-487	14 666
Aktywa razem		8 349 181	-281 307	8 067 874

ZOBOWIĄZANIA

Zobowiązania wobec Banku Centralnego	157	-	157
Zobowiązania wobec innych banków	636 939	-	636 939
Pochodne instrumenty finansowe	530	-	530
Zobowiązania wobec klientów	6 658 682	-	6 658 682
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	267	-	267
Rezerwy	(32) 35 035	-9 991	25 044
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	(33) -	2 465	2 465
Pozostałe zobowiązania	(34) 351 192	-275 253	75 939
Zobowiązania razem	7 682 802	-282 779	7 400 023
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	(35) 276 809	78 972	355 781
Kapitał z aktualizacji wyceny	(36) 772	-4 120	-3 348
Zyski zatrzymane	(37) 388 798	-73 380	315 418
Kapitał własny razem	666 379	1 472	667 851
Kapitał własny i zobowiązania razem	8 349 181	-281 307	8 067 874

(23) Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

- eliminacja Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	-349
- odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	-8
	<u>-357</u>

(24) Inne lokaty na rynku pieniężnym

- zmiana prezentacji: obligacje NBP były wykazywane w pozycji inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe – utrzymywane do terminu zapadalności	93 516
--	--------

(25) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

- pomniejszenie należności z tytułu odsetek zastrzeżonych	-261 949
- zmniejszenie odpisu z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	1 197
	<u>- 260 752</u>

(26) Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

- zmiana prezentacji: obligacje NBP wykazano w pozycji inne lokaty na rynku pieniężnym	-93 516
--	---------

(27) Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

- zmiana prezentacji: nieruchomości lokalowa była wykazywana w pozycji rzeczowe aktywa trwałe	3 933
---	-------

(28) Inwestycje w jednostkach zależnych

- zmiana metody wyceny spółki zależnej	-21 134
--	---------

(29) Rzeczowe aktywa trwałe

- zmiana prezentacji: nieruchomość lokalową wykazano w pozycji aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-3 933
- zmiana prezentacji: prawo wieczystego użytkowania gruntu wykazano w pozycji inne aktywa	-1 033
	<u>-4 966</u>

(30) Aktywa z tytułu podatku odroczonego

- zwiększenie aktywów z tytułu podatku odroczonego w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	2 456
---	-------

(31) Inne aktywa

- eliminacja Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	-1 520
- zmiana prezentacji: prawo wieczystego użytkowania gruntu wykazywano w pozycji rzeczowe aktywa trwałe	1 033
	<u>-487</u>

(32) Rezerwy

- przekształcenie rezerwy na ryzyko ogólne na odpisy na utratę wartości aktywów finansowych	-20 730
- zmiana prezentacji: przeniesiono rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne z pozycji pozostałe zobowiązania	8 697
- zwiększenie rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	2 042
	<u>-9 991</u>

(33) Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

- wydzielenie zobowiązań z tytułu podatku dochodowego bieżącego z pozostałych zobowiązań	2 465
--	-------

(34) Pozostałe zobowiązania

- zmiana prezentacji: rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne wykazano w pozycji rezerwy	-8 697
- eliminacja odsetek zastrzeżonych	- 262 725
- eliminacja Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	- 1 869
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego bieżącego wykazano w zobowiązaniach z tytułu bieżącego podatku dochodowego	- 2 465
- rezerwa na świadczenia pracownicze	504
- pozostałe	-1
	<u>-275 253</u>

(35) Kapitał podstawowy

- przeszacowanie kapitału zakładowego w warunkach hiperinflacji	78 972
---	--------

(36) Kapitał z aktualizacji wyceny

- przeniesienie do zysków zatrzymanych aktualizacji wyceny środków trwałych	-3 125
- zmniejszenie kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu zmiany metody wyceny spółki zależnej	-995
	<u>-4 120</u>

(37) Zyski zatrzymane

- przemieszczenie z kapitału z aktualizacji wyceny aktualizacji wyceny środków trwałych	3 125
- korekta odpisów na utratę wartości aktywów finansowych	21 920
- zwiększenie rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-2 042
- korekta przychodów odsetkowych z tytułu zastosowania MSSF zatwierdzonych przez UE	776
- zmniejszenie obciążenia z tytułu podatku dochodowego odroczonego w związku z zastosowaniem MSSF zatwierdzonych przez UE	2 456
- przeszacowanie kapitału zakładowego w warunkach hiperinflacji	-78 972
- zmiana metody wyceny spółki zależnej	-20 139
- rezerwa na świadczenia pracownicze	-504
	-73 380

5.3. Zmiany w rachunku przepływów pieniężnych

Poniżej zaprezentowano różnice w jednostkowym rachunku przepływów pieniężnych za okres kończący się 31 grudnia 2006 roku.

Główne tytuły w których wystąpiły zmiany	PZR	MSSF	Zmiany
1. Zmiana stanu kredytów i pożyczek	118 362	74 608	43 754
2. Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	-217 199	48 690	-265 889
3. Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów i banków	589 534	623 844	-34 310
4. Zmiany stanu rezerw	-6 910	-8 161	1 251
5. Zmiana stanu innych zobowiązań	-35 451	-24 907	-10 544
6. Środki pieniężne na początek okresu	185 984	185 147	837
7. Środki pieniężne na koniec okresu	673 946	679 595	-5 649

W pozycji 1 zmiana stanu kredytów i pożyczek wynika ze zmiany odpisów aktualizacyjnych na kredyty i pożyczki oraz pozostałe należności z tytułu utraty wartości.

W pozycji 2 zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych wynika z:

- zaprezentowania w tej kategorii kapitałowych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- przeniesienia do kategorii aktywów zastawionych papierów wartościowych z ograniczoną zbywalnością,
- przeniesienia do kategorii innych lokat na rynku pieniężnym obligacji NBP.

W pozycji 3 zmiana stanu wynika z prezentacji w zobowiązaniach wobec klientów i banków zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

W pozycji 4 zmiana stanu rezerw wynika głównie ze zmiany prezentacji rezerwy na ryzyko ogólne i na świadczenia pracownicze.

W pozycji 5 zmiana stanu innych zobowiązań wynika głównie ze zmiany prezentacji odsetek zastrzeżonych oraz ze zmiany prezentacji rezerwy na świadczenia pracownicze.

W pozycji 6 zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych na początek okresu wynika z wyeliminowani z prezentacji Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

W pozycji 7 zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych na koniec okresu wynika ze zmiany prezentacji papierów wartościowych do obrotu i dostępnych do sprzedaży.

5.4. Zmiany prezentacyjne

Poniższe uzgodnienia obrazują rezultat przejścia przez Bank z Polskich Zasad Rachunkowości (PZR) na MSSF zatwierdzone przez UE.

Uzgodnienie wpływu na kapitał własny związany z przekształceniem sprawozdania zgodnie z zasadami MSSF zatwierdzonymi przez UE na dzień 1 stycznia 2006 roku i 31 grudnia 2006 roku zawiera tabela w nocy 5.1.

Kolejne uzgodnienia dostarczają szczegółowych informacji o wpływie przejścia na MSSF zatwierdzone przez UE na poszczególne pozycje.

Wpływ najistotniejszych zmian prezentacyjnych na poszczególne pozycje jednostkowego rachunku zysków i strat przedstawiał się następująco:

Okres zakończony 31 grudnia 2006

Układ MSSF bez dokonanych korekt MSSF (wybrane pozycje)	Poprzednio prezentowany jednostkowy rachunek zysków i strat PZR (wybrane pozycje)	Kwota rekłasyfikacji
Wynik z tytułu odsetek		9 852
	Przychody z tytułu odsetek, w tym:	
	- zaprezentowanie zysku netto z papierów wartościowych	-10 194*\
	- prowizje rozliczane liniowo	9 852
	Koszty odsetek - zaprezentowanie zysku netto z papierów wartościowych	10 194*\
Wynik z tytułu opłat i prowizji	Przychody z tytułu prowizji	-9 852
Przychody z tytułu dywidendy	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu (Od jednostek zależnych)	6 999
Wynik na działalności handlowej		8 042
	Wynik na operacjach finansowych minus:	8 548
	- korekta przychodów zakwalifikowanych do wyniku z lat ubiegłych	320
	- koszty z tytułu opłat dla KDPW	-187
	- korekta kosztów zakwalifikowanych do wyniku z lat ubiegłych	-1 159
	- wynik na papierach wartościowych i innych instrumentach finansowych	1 532
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych		1 557
	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu (Od innych jednostek)	25
	Wynik operacji finansowych – papiery wartościowe i inne instrumenty finansowe	1 532
Pozostałe przychody operacyjne		17 372
	Pozostałe przychody operacyjne	17 052
	Korekta przychodów zakwalifikowanych do wyniku z lat ubiegłych	320
Pozostałe koszty operacyjne		-10 509
	Pozostałe koszty operacyjne	-9 163
	Koszty z tytułu opłat dla KDPW	-187
	Korekta kosztów zakwalifikowanych do wyniku z lat ubiegłych	-1 159
Ogólne koszty administracyjne		-213 160
	Koszty działania banku	-190 358
	Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	-22 802

*\ Zmiana do poprzednio prezentowanego raportu o 70 tys. zł. Przesunięcie pomiędzy kosztami i przychodami.

Kwoty rekłasyfikacji odpowiadają wartościom wynikającym z jednostkowego rachunku zysków i strat sporządzonego zgodnie z PZR.

Wpływ najistotniejszych zmian prezentacyjnych na poszczególne pozycje jednostkowego bilansu przedstawiał się następująco:

Stan na dzień 1 stycznia 2006

Układ MSSF bez dokonanych korekt MSSF (wybrane pozycje)	Poprzednio prezentowany jednostkowy bilans według PZR (wybrane pozycje)	Kwota reklasyfikacji
AKTYWA		
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	Należności od sektora finansowego	190 162
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		5 972 742
	Należności od sektora finansowego	59 550
	Należności od sektora niefinansowego	4 452 045
	Należności od sektora budżetowego	1 461 147
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe		1 237 700
	Dłużne papiery wartościowe (utrzymywane do terminu zapadalności)	709 303
	Dłużne papiery wartościowe (dostępne do sprzedaży)	526 304
	Udziały lub akcje w innych jednostkach	2 093
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		8 195
	Rozliczenia międzyokresowe (Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego)	31 203
	Skompensowanie podatku odroczonego – przeniesienie z zobowiązań tytułu podatku dochodowego Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-23 008
Inne aktywa		13 534
	Inne aktywa	11 714
	Rozliczenia międzyokresowe (Pozostałe rozliczenia międzyokresowe)	1 820
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY		
Zobowiązania wobec innych banków		937 498
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	955 123
	Przesunięcie zobowiązań wobec międzynarodowych organizacji finansowych do zobowiązań wobec klientów	-17 625
Zobowiązania wobec klientów		5 734 266
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	436 950
	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	3 961 869
	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	1 317 822
	Przesunięcie zobowiązań wobec międzynarodowych organizacji finansowych z zobowiązań wobec innych banków	17 625
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-
	Rezerwy (Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego)	23 008
	Skompensowanie podatku odroczonego – przeniesienie Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego do aktywów z tytułu podatku odroczonego	-23 008
Pozostałe zobowiązania		399 125
	Fundusze specjalne i inne zobowiązania	90 123
	Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone	309 002
Kapitał podstawowy		276 809
	Kapitał zakładowy	132 000
	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	144 809
Zyski zatrzymane		355 390
	Kapitał zapasowy (pomniejszony o kapitał	274 285

zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej)	
Pozostałe kapitały rezerwowe	48 302
Strata z lat ubiegłych	-12 821
Zysk netto	45 624

Stan na dzień 31 grudnia 2006

Układ MSSF bez dokonanych korekt MSSF (wybrane pozycje)	Poprzednio prezentowany jednostkowy bilans według PZR (wybrane pozycje)	Kwota reklasyfikacji
AKTYWA		
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	Należności od sektora finansowego	475 750
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu bez obligacji Skarbu Państwa)	225 756
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		5 972 476
	Należności od sektora finansowego	34 869
	Należności od sektora niefinansowego	4 328 004
	Należności od sektora budżetowego	1 609 603
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe		1 197 622
	Dłużne papiery wartościowe (utrzymywane do terminu zapadalności)	689 632
	Dłużne papiery wartościowe (dostępne do sprzedaży)	504 278
	Udziały lub akcje w innych jednostkach	3 712
Aktywa zastawione	Dłużne papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu obligacje Skarbu Państwa)	34 314
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		6 294
	Rozliczenia międzyokresowe (Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego)	28 868
	Skompensowanie podatku odroczonego – przeniesienie z zobowiązań tytułu podatku dochodowego Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-22 574
Inne aktywa		15 153
	Inne aktywa	13 307
	Rozliczenia międzyokresowe (Pozostałe rozliczenia międzyokresowe)	1 846
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY		
Zobowiązania wobec innych banków		636 939
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	650 980
	Przesunięcie zobowiązań wobec międzynarodowych organizacji finansowych do zobowiązań wobec klientów	-14 041
Zobowiązania wobec klientów		6 658 682
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	545 474
	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	4 759 870
	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	1 304 987
	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	34 310
	Przesunięcie zobowiązań wobec międzynarodowych organizacji finansowych z zobowiązań wobec innych banków	14 041
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-
	Rezerwy (Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego)	22 574
	Skompensowanie podatku odroczonego – przeniesienie Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego do aktywów z tytułu podatku odroczonego	-22 574

Pozostałe zobowiązania		351 192
	Fundusze specjalne i inne zobowiązania	54 963
	Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone	296 229
Kapitał podstawowy		276 809
	Kapitał zakładowy	132 000
	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	144 809
Zyski zatrzymane		388 339
	Kapitał zapasowy (pomniejszony o kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej)	306 931
	Pozostałe kapitały rezerwowe	48 302
	Zysk netto	33 106

Kwoty reklasyfikacji odpowiadają wartościom wynikającym z jednostkowego bilansu sporządzonego zgodnie z PZR.

Powyższe tabele mają na celu jedynie prezentację przyporządkowania pozycji bilansu i Rachunku Zysków i Strat z układu PZR do układu MSR.

6. Wynik z tytułu odsetek

	31-12-2007	31-12-2006
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze z tytułu:		
Kredytów i pożyczek, w tym:	357 593	290 549
- banków	32 631	7 892
- klientów	324 962	282 657
Instrumentów finansowych, w tym:	88 395	73 220
- dostępnych do sprzedaży	41 570	30 646
- utrzymywanych do terminu zapadalności	32 574	37 390
- przeznaczonych do obrotu	14 251	5 184
Razem	445 988	363 769
Koszty odsetek i podobne koszty z tytułu:	31-12-2007	31-12-2006
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych	212 792	163 246
- banków	3 951	6 688
- klientów	208 841	156 558
Kredytów i pożyczek, w tym od:	34 792	28 536
- banków	19 347	18 101
- klientów	15 445	10 435
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	-	168
Razem	247 584	191 950

Przychody odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat roku 2007 wyniosły 388 533 tys. zł, natomiast w 2006 r. wynosiły 340 841 tys. zł.

Koszty odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w roku 2007 wyniosły 247 584 tys. zł, a w analogicznym okresie ubiegłego roku wynosiły 191 950 tys. zł.

W 2007 r. w przychodach z tytułu odsetek i innych przychodach o podobnym charakterze jest 358 tys. zł odsetek naliczonych dotyczących aktywów finansowych objętych rezerwą z tytułu utraty wartości, natomiast w 2006 r. kwota ta wynosiła 214 tys. zł.

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych ze środków własnych Banku w 2007 roku wyniosła 5,64% (5,04% w 2006 roku), a po wyłączeniu kredytów z utratą wartości 6,18%

(5,60% w 2006 roku). Natomiast przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów wyniosła 3,34% (3,00% w 2006 roku), przy czym dla depozytów złotych wyniosła 3,43% (3,11% w 2006 roku), a depozytów walutowych 2,26% (1,74% w 2006 roku).

Średni stan oprocentowanych aktywów w 2007 roku wyniósł 8 341 654 tys. zł, a średni stan pasywów kosztowych 7 260 818 tys. zł. W analogicznym okresie roku ubiegłego, średni stan oprocentowanych aktywów wyniósł 7 254 607 tys. zł, a pasywów kosztowych 6 395 610 tys. zł

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	31-12-2007	31-12-2006
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Oplaty za obsluge rachunkow klientow, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	37 790	38 761
Oplaty i prowizje z tytulu dzialalnosci bankowej, od klientow	14 795	15 956
Oplaty od operacji kartami platniczymi	7 873	5 947
Pozostale opłaty	3 474	4 112
Razem	63 932	64 776
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Uiszczone pozostale opłaty	9 579	9 862
Razem	9 579	9 862

8. Przychody z tytułu dywidend

	31-12-2007	31-12-2006
Przychody z tytulu dywidend od jednostek podporzadkowanych	14 643	6 999
Razem	14 643	6 999

9. Wynik na działalności handlowej

	31-12-2007	31-12-2006
Papiery wartosciowe przeznaczone do obrotu	-2 012	259
Pochodne instrumenty finansowe	9 796	7 783
Razem	7 784	8 042

Łączna kwota zysków i strat ujętych w pozycji „Wynik na działalności handlowej” z tytułu korekt do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wyniosła odpowiednio:

	31-12-2007	31-12-2006
- zyski	59 221	69 808
- straty	62 206	74 839

10. Pozostałe przychody operacyjne

	31-12-2007	31-12-2006
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość przyszłych zobowiązań	13 257	13 271
Przychody z tytułu zwrotu kosztów windykacji należności	485	225
Z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych	452	588
Przychody z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	98	88
Rozwiązanie odpisów aktualizujących przy sprzedaży aktywów do zbycia	65	1 355
Pozostałe	1 503	1 845
Razem	15 860	17 372

11. Pozostałe koszty operacyjne

	31-12-2007	31-12-2006
Koszty windykacji należności	1 647	1 842
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość przyszłych zobowiązań	1 609	2 359
Sprzedaż lub likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	905	905
Przekazane darowizny	135	126
Koszty spisanych należności	61	377
Koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	36	3 052
Pozostałe	519	893
Razem	4 912	9 554

12. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych

	31-12-2007	31-12-2006
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, w tym:	6	-8
- na należności bilansowe (rozwiązanie/dotworzenie)	6	-8
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania warunkowe, w tym:	8 892	-3 783
Na należności bilansowe (rozwiązanie/dotworzenie), w tym:	9 346	-4 710
Kredyty udzielone klientom detalicznym	824	5 881
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	2 554	-10 824
Kredyty udzielone finansom publicznym	5 968	186
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-	198
Pozostałe należności	-	-151
Inne	-1 090	-955
Na zobowiązania warunkowe (rozwiązanie), w tym:	636	1 882
Kredyty udzielone klientom detalicznym	319	1 882
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	73	-
Kredyty udzielone finansom publicznym	245	-
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-1	-
Razem	8 898	-3 791

Na dzień 31 grudnia 2007 roku kwota odpisów rozwiązanych na kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane indywidualnie wynosiła -6 535 tys. zł, grupowo -14 987 tys. zł. Natomiast na 31 grudnia 2006 roku kwota odpisów rozwiązanych na kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane indywidualnie wynosiła -39 741 tys. zł, grupowo -31 878 tys. zł.

13. Ogólne koszty administracyjne

	31-12-2007	31-12-2006
Świadczenia pracownicze (nota 14)	130 745	111 848
Koszty administracyjne, w tym:	82 609	79 014
- koszty rzeczowe	78 640	74 917
- podatki i opłaty	2 812	2 911
- składka i wpłaty na BFG	1 157	1 186
Amortyzacja, w tym:	21 906	22 802
- od środków trwałych	15 484	16 746
- od wartości niematerialnych	6 422	6 056
Razem	235 260	213 664

Na dzień 31 grudnia 2007 zobowiązania umowne z tytułu najmu lokali wyniosły 2 216 tys. zł, a na 31 grudnia 2006 roku 2 762 tys. zł

Przedmiotem umowy leasingu operacyjnego są pojazdy. Na dzień 31 grudnia 2007 roku łączna kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych w odniesieniu do poniższych okresów wynosi:

- poniżej 1 roku 1 099 tys. zł
- od 1 do 5 lat 856 tys. zł

Natomiast na 31 grudnia 2006 roku wynosi:

- poniżej 1 roku 1 240 tys. zł
- od 1 do 5 lat 1 910 tys. zł

Minimalne opłaty leasingowe ujęte w rachunku zysków i strat za 2007 rok wyniosły 1 242 tys. zł.

Natomiast Opłaty leasingowe ujęte w rachunku zysków i strat za 2006 rok wyniosły 1 141 tys. zł, w tym:

- minimalne opłaty leasingowe 1 140 tys. zł
- warunkowe opłaty leasingowe 1 tys. zł

Wysokość miesięcznej raty wynagrodzenia w kwocie netto stanowi iloczyn ceny netto pojazdu oraz faktora procentowego określonego w Umowie Leasingu, wraz z należnym podatkiem VAT. W razie przekroczenia limitu przebiegu Bank zobowiązany jest zapłacić, oddzielnie dla każdego z pojazdów, opłatę dodatkową w wysokości stanowiącej iloczyn liczby kilometrów ponad ustalony limit i kwoty określonej w Umowie Leasingu.

Jeżeli, poczynawszy od daty zawarcia Umowy Leasingu, nastąpi zmiana ustawowych stawek podatków i opłat, które wywierają wpływ na kalkulację miesięcznej raty wynagrodzenia netto, a w szczególności wpływają na cenę zakupu pojazdu od sprzedawcy, wówczas finansujący przedstawi Bankowi do akceptacji nową kalkulację kwoty wynagrodzenia z tytułu leasingu pojazdu. Nie dotyczy to samochodów już odebranych przez Bank.

Zgodnie z warunkami umowy każdy odrębny stosunek leasingu każdego z pojazdów, nawiązany na podstawie umowy leasingu, jest niezależny od stosunków leasingu pozostałych pojazdów nawiązanych na podstawie umowy leasingu.

Możliwość wykorzystania opcji kupna nie dotyczy umowy.

14. Świadczenia pracownicze

	31-12-2007	31-12-2006
Wynagrodzenia	110 930	94 992
Składki na ubezpieczenia społeczne	19 815	16 856
Razem	130 745	111 848

Bank nie finansuje świadczeń emerytalnych opartych na programach określonych świadczeń.

W saldzie wynagrodzeń znajdują się koszty z tytułu odpraw emerytalnych w wysokości 1 110 tys. zł (w 2006 roku 1 065 tys. zł) oraz nagród jubileuszowych w wysokości 746 tys. zł (w 2006 roku 567 tys. zł).

15. Obciążenia podatkowe

	31-12-2007	31-12-2006
Podatek bieżący	15 522	4 667
Podatek odroczony *\\	-5 405	5 111
Razem	10 117	9 778
Zysk brutto	80 876	61 644
Podatek dochodowy według stawki 19 %	15 366	11 712
Dochody niepodlegające opodatkowaniu	-8 708	-7 994
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	3 459	6 060
Obciążenia podatkowe	10 117	9 778

*\\ więcej informacji na temat odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w notce 30

Główną pozycją wpływającą na różnice między podatkiem dochodowym ustalonym od zysku brutto, a podatkiem rzeczywiście zapłaconym na 31 grudnia 2007 roku są różnice trwałe z tytułu otrzymanej dywidendy od DM BOŚ S.A. 14 463 tys. zł, rozwiązanie odpisu aktualizującego na przyszłe zobowiązania i roszczenie w kwocie 8 527 tys. zł. oraz rozwiązanie rezerwy na Instalexport w kwocie 5 544 tys. zł.

Zmiana stanu z tytułu podatku odroczonego

	31-12-2007	31-12-2006
Stan na początek okresu	-8 750	-14 255
- zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych	-7 409	12 163
- zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych	-137	-6 658
- razem zmiana stanu	-7 546	5 505
- w tym zmiana stanu na kapitale z aktualizacji wyceny	-2 141	394
- razem zmiana stanu odniesiona na wynik finansowy	-5 405	5 111
Stan na koniec okresu (nota 30)	-16 296	-8 750

16. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

	31-12-2007	31-12-2006
Zysk netto	70 759	51 866
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	14 281	13 200
Podstawowy zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	4,95	3,93

Zysk rozwodniony na akcję jest równy zyskowi podstawowemu na akcję w obu okresach.

17. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31-12-2007	31-12-2006
Środki pieniężne w kasie	66 087	44 655
Środki w Banku Centralnym	73 147	153 933
Razem	139 234	198 588

18. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

	31-12-2007	31-12-2006
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 36)	298 209	475 009
Lokaty w innych bankach powyżej 3-mcy	290 348	-
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	54 442	392
Minus: odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-2	-8
Razem	642 997	475 393

19. Inne lokaty na rynku pieniężnym

	31-12-2007	31-12-2006
Obligacje NBP – utrzymywane do terminu zapadalności	93 510	93 516

20. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione

	31-12-2007	31-12-2006
Dłużne papiery wartościowe:	329 205	260 070
- obligacje Skarbu Państwa	329 205	260 070
Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione	329 205	260 070

Na dzień 31 grudnia 2006 roku, na obligacjach Skarbu Państwa ustanowiono łączne zabezpieczenie w wysokości 34 314 tys. zł. Obligacje te są prezentowane w bilansie w pozycji „Aktywa zastawione”.

Warunki powyższych transakcji dotyczące cen i terminu płatności nie podlegały zmianie. Terminy wymagalności w/w papierów wartościowych zostały zaprezentowane w nocie 3.4

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31-12-2007			31-12-2006		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus: odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus: odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Kredyty udzielone klientom detalicznym	1 943 173	46 617	1 896 556	1 792 850	48 841	1 744 009
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	2 461 425	220 250	2 241 175	2 639 338	232 909	2 406 429
Kredyty udzielone finansom publicznym	1 861 986	247	1 861 739	1 563 468	6 237	1 557 231
Kredyty udzielone pozostałym klientom	2 110	-	2 110	44	-	44
Kredyty i pożyczki razem	6 268 694	267 114	6 001 580	5 995 700	287 987	5 707 713
Pozostałe należności	1 305	483	822	4 494	483	4 011
Należności razem	6 269 999	267 597	6 002 402	6 000 194	288 470	5 711 724

Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Pozostałe należności	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2006	82 293	269 178	6 446	198	332	358 447
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	34 450	73 835	4 627	884	222	114 018
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-40 331	-63 011	-4 813	-1 082	-71	-109 308
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne	-27 571	-46 815	-23	-	-	-74 409
Inne zmniejszenia	-	-278	-	-	-	-278
Stan na koniec okresu 31-12-2006	48 841	232 909	6 237	-	483	288 470
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	29 146	75 039	4 138	-	2	108 325
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-29 970	-77 593	-10 106	-	-2	-117 671
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne	-1 400	-10 012	-22	-	-	-11 434
Inne zmniejszenia	-	-93	-	-	-	-93
Stan na koniec okresu 31-12-2007	46 617	220 250	247	-	483	267 597

Wartość zabezpieczeń prawnych wykorzystanych do zabezpieczenia należności na 31 grudnia 2007 roku wynosi 178 148 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2006 wynosiła 321 630 tys. zł.

22. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31-12-2007	31-12-2006
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	1 010 118	504 278
Skarbu Państwa, w tym:	608 548	225 654
- ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych	-	5 998
NBP - ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 36)	-	-
Banków	169 285	-
Finansów publicznych	230 882	256 726
Korporacji	1 403	21 898
Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	1 700	3 712
- notowane	1 555	1 988
- nienotowane	145	1 724
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 011 818	507 990

Łączne kwoty zysków i strat z tytułu korekt aktywów dostępnych do sprzedaży do wartości godziwej odniesionych na kapitał z aktualizacji wyceny wyniosły odpowiednio:

	31-12-2007	31-12-2006
- zyski	18 400	11 862
- straty	-33 801	-15 995
Łączna kwota zysków i strat	-15 401	-4 133

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

	31-12-2007	31-12-2006
Dłużne papiery wartościowe – notowane w tym:	606 414	596 116
Skarbu Państwa	606 414	596 116
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	606 414	596 116
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	1 618 232	1 104 106

Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych:

Dostępnych do sprzedaży

Dłużne papiery wartościowe:	Skarbu Państwa	NBP	Banków	Finansów publicznych	Korporacji	Razem
stan na początek okresu 01-01-2006	221 955	-	-	282 538	21 811	526 304
Zwiększenia (z tytułu)	432 207	7 334 990	-	76 314	1 479	7 844 990
- zakup	407 997	7 329 275	-	61 870	-	7 799 142
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	14 018	5 715	-	14 163	1 474	35 370
- zwwyżki	10 192	-	-	281	5	10 478
Zmniejszenia (z tytułu)	428 508	7 334 990	-	102 126	1 392	7 867 016
- sprzedaż i wykup	403 664	7 329 275	-	88 770	697	7 822 406
- odsetki zrealizowane, premia	15 638	5 715	-	13 132	690	35 175
- zniżka	9 206	-	-	93	5	9 304
- pozostałe	-	-	-	131	-	131
Stan na koniec okresu 31-12-2006	225 654	-	-	256 726	21 898	504 278
Zwiększenia (z tytułu)	788 924	13 666 440	171 726	42 366	1 018	14 670 474
- zakup	752 645	13 655 204	167 910	29 700	-	14 605 459
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	32 961	11 236	3 006	12 578	1 011	60 792
- zwwyżki	3 318	-	810	88	7	4 223
Zmniejszenia (z tytułu)	406 030	13 666 440	2 441	68 210	21 513	14 164 634
- sprzedaż i wykup	360 372	13 655 204	-	55 250	20 000	14 090 826
- odsetki zrealizowane, premia	31 315	11 236	1 706	12 876	1 511	58 644
- zniżka	14 343	-	735	84	2	15 164
Stan na koniec okresu 31-12-2007	608 548	-	169 285	230 882	1 403	1 010 118

Kapitałowe papiery wartościowe:	Notowane	Nienotowane	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2006	291	1 802	2 093
Zwiększenia (z tytułu)	2 387	178	2 565
- zakup	1 247	-	1 247
- zwwyżki	1 140	52	1 192
- reklasyfikacja akcji	-	126	126
Zmniejszenia (z tytułu)	690	256	946
- sprzedaż i wykup	428	49	477
- zniżka	262	32	294
- umorzenie akcji	-	165	165
- pozostałe	-	10	10
Stan na koniec okresu 31-12-2006	1 988	1 724	3 712
Zwiększenia (z tytułu)	2 282	33	2 315
- zwwyżki	2 282	33	2 315
Zmniejszenia (z tytułu)	2 715	1 612	4 327
- sprzedaż i wykup	88	1 597	1 685
- zniżka	2 627	15	2 642
Stan na koniec okresu 31-12-2007	1 555	145	1 700

Utrzymanych do terminu zapadalności

Dłużne papiery wartościowe – Skarbu Państwa

stan na początek okresu 01-01-2006	614 308
Zwiększenia	379 500
- zakup	325 714
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	53 786
Zmniejszenia	397 692
- wykup	397 692
Stan na koniec okresu 31-12-2006	596 116
Zwiększenia	41 368
- zakup	9 915
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	31 453
Zmniejszenia	31 070
- odsetki zrealizowane, premia	31 070
Stan na koniec okresu 31-12-2007	606 414

W utrzymywanych do terminu zapadalności papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG. W grudniu 2007 roku ich wartość bilansowa wyniosła 20 722 tys. zł z terminem wykupu do 6 miesięcy. Natomiast w grudniu 2006 roku ich wartość wyniosła 15 679 tys. zł, w tym z terminem wykupu do 6 miesięcy wartość wyniosła 14 717 tys. zł, a z terminem wykupu do roku 962 tys. zł

Kwota wyłączona z kapitału własnego przy sprzedaży papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży:

	31-12-2007	31-12-2006
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży - kwota wyłączona z kapitału własnego, ujęta w wyniku finansowym, w tym:	1 433	1 557
- zyski	3 038	1 584
- straty	-1 605	-27

23. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	31-12-2007	31-12-2006
Wartość bilansowa	-	3 933
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży razem	-	3 933

W dniu 11 stycznia 2007 roku Zarząd Banku Ochrony Środowiska S.A. podjął decyzję o zbyciu nieruchomości lokalowej, a w dniu 17 kwietnia 2007 roku zgodnie z Uchwałą Nr 26/2007 Zarządu BOŚ S.A., nieruchomość ta została sprzedana za łączną kwotę 5 063 tys. zł (tj. za kwotę 4 150 tys. zł powiększoną o podatek od towarów i usług). Koszty transakcji wyniosły 91 tys. zł, a zysk na transakcji wyniósł 126 tys. zł.

Aktualizacja operatu szacunkowego sporządzona na początku 2007 roku określiła wartość rynkową nieruchomości lokalowej na poziomie 4 200 tys. zł, a koszty związane ze sprzedażą nieruchomości na poziomie 100 tys. zł. Z dniem 30 czerwca 2006 roku w/w nieruchomość została zakwalifikowana jako aktywo trwałe przeznaczone do sprzedaży o wartości bilansowej 3 622 tys. zł, przy czym wartość bilansowa na dzień zmiany klasyfikacji wyniosła 3 933 tys. zł.

24. Wartości niematerialne

	31-12-2007	31-12-2006
Licencje i oprogramowanie	29 615	13 708
Prace rozwojowe	65 428	53 366
Razem	95 043	67 074

	licencje i oprogramowanie	Prace rozwojowe	Razem
Stan na 01-01-2006			
Wartość bilansowa brutto	39 558	36 018	75 576
Umorzenie	-24 071	-	-24 071
Wartość bilansowa netto	15 487	36 018	51 505
Okres kończący się 31-12-2006			
Wartość bilansowa netto na początek okresu	15 487	36 018	51 505
Zwiększenia	4 327	21 214	25 541
-zakupu	1 797	19 618	21 415
-przejęcie z inwestycji	2 530	1 596	4 126
Zmniejszenia	-70	-3 866	-3 936
-likwidacje	-70	-	-70
-prześlęgowania z inwestycji	-	-3 866	-3 866
Naliczenie amortyzacji	-6 056	-	-6 056
Wyksięgowanie umorzeń	20	-	20
Wartość bilansowa netto na 31-12-2006	13 708	53 366	67 074
Stan na 31-12-2006			
Wartość bilansowa brutto	43 815	53 366	97 181
Umorzenie	-30 107	-	-30 107
Wartość bilansowa netto	13 708	53 366	67 074
Okres kończący się 31-12-2007			
Wartość bilansowa netto na początek okresu	13 708	53 366	67 074
Zwiększenia	22 791	35 152	57 943
-zakupu	2 629	32 148	34 777
-przejęcie z inwestycji	20 162	3 004	23 166
Zmniejszenia	-5 483	-23 090	-28 573
-likwidacje	-5 483	-	-5 483
-prześlęgowania z inwestycji	-	-23 090	-23 090
Naliczenie amortyzacji	-6 422	-	-6 422
Wyksięgowanie umorzeń	5 021	-	5 021
Wartość bilansowa netto na 31-12-2007	29 615	65 428	95 043
Stan na 31-12-2007			
Wartość bilansowa brutto	61 123	65 428	126 551
Umorzenie	-31 508	-	-31 508
Wartość bilansowa netto	29 615	65 428	95 043

Na 31 grudnia 2007 roku kwota zobowiązań umownych do nabycia w przyszłości wartości niematerialnych wynosi 11 474 tys. zł., na 31 grudnia 2006 roku 50 889 tys. zł.

25. Rzeczowe aktywa trwałe

	31-12-2007	31-12-2006
Środki trwałe, w tym:	93 425	98 242
- grunty	204	204
- budynki i lokale	40 548	41 694
- ulepszenia w obcych środkach trwałych	21 068	22 125
- sprzęt komputerowy i urządzenia techniczne	27 317	30 053
- środki transportu	269	210
- inne środki trwałe	4 019	3 956
Środki trwałe w budowie	2 629	1 140
Rzeczowe aktywa trwałe razem	96 054	99 382

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwale w budowie	RAZEM
Stan na 01-01-2006					
Wartość bilansowa brutto	54 878	37 595	93 456	5 046	190 975
Umorzenie	-7 901	-16 572	-57 795	-	-82 268
Wartość bilansowa netto	46 977	21 023	35 661	5 046	108 707
Okres kończący się 31-12-2006					
Wartość bilansowa netto na początek okresu	46 977	21 023	35 661	5 046	108 707
Zwiększenia	134	4 488	10 989	3 375	18 986
- zakupy	-	825	7 693	3 375	11 893
- przejęcie z inwestycji	134	3 663	3 296	-	7 093
Zmniejszenia	-4 206	-64	-8 498	-7 281	-20 049
- likwidacje/ sprzedaż	-	-62	-8 498	-	-8 560
- przekształcania z inwestycji	-	-2	-	-7 281	-7 283
- przekształcania	-4 206	-	-	-	-4 206
Naliczenie amortyzacji	-1 308	-3 361	-11 958	-	-16 627
Wyksięgowanie umorzenia	301	39	8 025	-	8 365
Wartość bilansowa netto na 31-12-2006	41 898	22 125	34 219	1 140	99 382
Stan na 31-12-2006					
Wartość bilansowa brutto	50 806	42 019	95 947	1 140	189 912
Umorzenie	-8 908	-19 894	-61 728	-	-90 530
Wartość bilansowa netto	41 898	22 125	34 219	1 140	99 382
Okres kończący się 31-12-2007					
Wartość bilansowa netto na początek okresu	41 898	22 125	34 219	1 140	99 382
Zwiększenia	167	2 534	8 216	8 321	19 238
- zakupy	150	308	3 767	8 306	12 531
- przejęcie z inwestycji	17	2 226	4 449	15	6 707
Zmniejszenia	-	-131	-5 264	-6 832	-12 227
- likwidacje/ sprzedaż	-	-131	-5 264	-	-5 395
- przekształcania z inwestycji	-	-	-	-6 832	-6 832
Naliczenie amortyzacji	-1 313	-3 550	-10 621	-	-15 484
Wyksięgowanie umorzenia	-	90	5 055	-	5 145
Wartość bilansowa netto na 31-12-2007	40 752	21 068	31 605	2 629	96 054
Stan na 31-12-2007					
Wartość bilansowa brutto	50 973	44 422	98 899	2 629	196 923
Umorzenie	-10 221	-23 354	-67 294	-	-100 869
Wartość bilansowa netto	40 752	21 068	31 605	2 629	96 054

26. Inne aktywa

	31-12-2007	31-12-2006
Przychody do otrzymania	10 686	11 670
Należności i przedpłaty	10 801	1 846
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	1 022	1 033
Aktywa przejęte za długi (za wyjątkiem nieruchomości)	-	100
Pozostałe	11	17
Razem	22 520	14 666

27. Zobowiązania wobec innych banków

	31-12-2007	31-12-2006
Depozyty innych banków	129 377	42 213
Kredyty i pożyczki otrzymane	532 264	594 726
Razem	661 641	636 939

28. Zobowiązania wobec klientów

	31-12-2007	31-12-2006
Klienci korporacyjni	2 602 029	2 575 787
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	920 667	945 016
– lokaty terminowe	1 681 362	1 630 771
Klienci detaliczni	2 363 781	2 323 865
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 211 351	664 397
– lokaty terminowe	1 152 430	1 659 468
Finansów publicznych	584 646	282 653
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	255 796	127 640
– lokaty terminowe	328 850	155 013
Fundusze ekologiczne	1 118 088	594 020
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	94 584	127 780
– lokaty terminowe	1 023 504	466 240
Pozostali klienci	3 343	6 287
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	314 708	374 079
Środki funduszy ekologicznych z przeznaczeniem na kredyty	397 261	501 991
Razem	7 383 856	6 658 682

W okresie sprawozdawczym Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań.

29. Rezerwy

	31-12-2007	31-12-2006
Zobowiązania warunkowe, w tym:	1 622	2 266
- otwarte linie kredytowe	1 617	2 260
- gwarancje	5	6
Rezerwa na świadczenia pracownicze – rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	9 166	8 697
Rezerwa na przyszłe zobowiązania i roszczenia	3 522	14 081
Rezerwy razem	14 310	25 044

Zmiana stanu rezerw

31-12-2007 31-12-2006

Rezerwa na zobowiązania warunkowe

Stan na początek okresu	2 266	4 148
- utworzenie rezerw na utratę wartości zobowiązań warunkowych	3 093	5 830
- rozwiązanie rezerw na utratę wartości zobowiązań warunkowych	-3 729	-7 712
- inne zmniejszenia	-8	
Stan na koniec okresu	1 622	2 266

Rezerwa na świadczenia pracownicze – rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne

Stan na początek okresu	8 697	8 008
- utworzenie rezerw	1 297	1 633
- rozwiązanie rezerw	-1 295	-944
- inne zwiększenia	467	-
Stan na koniec okresu	9 166	8 697

Rezerwa na przyszłe zobowiązania i roszczenia

Stan na początek okresu	14 081	21 049
- utworzenie rezerw na utratę wartości przyszłych zobowiązań	511	4 632
- rozwiązanie rezerw na utratę wartości przyszłych zobowiązań	-11 070	-11 600
Stan na koniec okresu	3 522	14 081
Stan rezerw na koniec okresu, razem	14 310	25 044

Wykazana rezerwa na zobowiązania warunkowe to rezerwa z tytułu utraty wartości udzielonych linii kredytowych i gwarancji.

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczą zobowiązań wynikających z obowiązujących zasad wynagradzania i obejmują nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne. Bank szacuje, że wpływ korzyści ekonomicznych wynikający z realizacji tych rezerw w wysokości 9 166 tys. zł (31 grudnia 2006r. w wysokości 8 697 tys. zł) nastąpi w prezentowanych okresach:

	31-12-2007	31-12-2006
do 1 roku	1 297	1 295
powyżej 1 roku do 5 lat	2 995	2 596
powyżej 5 lat do 10 lat	2 844	2 833
powyżej 10 lat do 20 lat	1 621	1 600
powyżej 20 lat	409	373

Do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 5,5%.

Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 5,0% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby 9 500 tys. zł, natomiast przy stopie dyskontowej 6,0% - 8 852 tys. zł.

Główne pozycje jakie wykazano w kwocie rezerwy na przyszłe zobowiązania i roszczenia:

	31-12-2007		31-12-2006	
	Kwota	Przewidywany wyływ korzyści ekonomicz- nych	Kwota	Przewidywany wyływ korzyści ekonomicz- nych
Rezerwa na przyszłe zobowiązania związane z odsetkami zapłaconymi w latach poprzednich	116 103 13		3 416 3 300 116	
Rezerwa na karę pieniężną nałożoną na banki przez Prezesa UOKiK	2 895	powyżej roku	2 895	powyżej roku
Rezerwa na przyszłe zobowiązania z tyt. spraw sądowych	300	do roku	-	
Rezerwa na przyszłe roszczenia związane z rozliczeniem kredytu	-		7 677	do roku
Rezerwa na zasądzone odszkodowania i kary oraz koszty sądowe wobec byłych pracowników	-		93	powyżej roku

30. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy obliczany jest w stosunku do wszystkich różnic przejściowych przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego w wysokości 19%.

Na koncie odroczonego podatku dochodowego zanotowano następujące zmiany:

	01-01-2007 do 31-12-2007	01-01-2006 do 31-12-2006
Stan na początek okresu	-8 750	-14 255
Zmiana stanu:	-7 546	5 505
W tym z tytułu:		
- rezerw nie stanowiących k.u.p.	-2 133	6 707
- wyceny aktywów	-3 981	-370
- różnic kursowych	1 190	1 856
- kosztów do zapłacenia	-1 681	426
- pozostałych różnic	-869	23
- prowizji rozliczanych wg ESP	-834	202
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	-20	-35
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	-1 922	-227
- przychodów do otrzymania	2 704	-3 077
Stan na koniec okresu	-16 296	-8 750

W tym podatek odroczonego odniesiony na kapitał z aktualizacji wyceny:

	01-01-2007 do 31-12-2007	31-01-2006 do 31-12-2006
Stan na początek okresu	-785	-1 179
Zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych	-2 093	99
Zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych	-48	295
Stan na koniec okresu	-2 926	-785

Zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są przypisywane następującym pozycjom:

Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:	31-12-2007	31-12-2006
- przychodów do otrzymania	11 209	8 505
- zwyżek z tytułu wyceny aktywów	524	2 010
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	5 513	5 533
- różnic kursowych z wyceny walut		1 137
- zapłaconych prowizji do rozliczenia wg ESP	875	985
- pozostałych różnic przejściowych	338	426
Razem	18 459	18 596
w tym odroczonego podatku dochodowego, której realizacji oczekuje się po upływie 12 miesięcy:	6 380	6 490

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:	31-12-2007	31-12-2006
- rezerw nie stanowiących k.u.p.	9 702	7 569
- otrzymanych prowizji do rozliczenia wg ESP	6 864	6 140
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	7 161	5 239
- kosztów do zapłacenia	6 407	4 726
- różnic kursowych z wyceny walut	-	2 327
- zniżek z tytułu wyceny aktywów	3 522	1 027
- pozostałych różnic przejściowych	1 099	318
Razem	34 755	27 346
w tym odroczonego podatku dochodowego, której uregulowania oczekuje się po upływie 12 miesięcy:	21 240	20 427

31. Pozostałe zobowiązania

	31-12-2007	31-12-2006
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	5 850	8 960
Rozliczenia międzyokresowe bierne	28 631	19 492
Rozliczenia międzybankowe	66 068	33 487
Prowizje do rozliczenia w czasie	10 372	5 819
Pozostałe	6 922	8 181
Razem	117 843	75 939

32. Aktywa i zobowiązania warunkowe

	31-12-2007	31-12-2006
Zobowiązania warunkowe:	1 502 660	1 160 941
a) finansowe	1 188 541	898 127
w tym: otwarte linie kredytowe	1 042 196	847 495
otwarte akredytywy importowe	103 369	3 353
promesy udzielenia kredytu	1 000	13 110
limity na transakcje FX	-	6 910
b) gwarancyjne	301 119	253 935
w tym: poręczenia i gwarancje spłaty kredytów	126 916	67 727
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	174 203	186 208
c) gwarantowanie emisji	13 000	8 700
d) inne	-	179
Aktywa warunkowe:	1 035 191	570 408
a) finansowania w tym:	691 176	352 563
otwarte linie kredytowe*	343 576	19 156
zobowiązania od NFOŚiGW i WFOŚiGW z tytułu kredytów konsorcjalnych	347 600	333 407
b) gwarancyjne	344 015	217 845
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	2 537 851	1 731 349

*\ Na dzień 31 grudnia 2007 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
Nordic Investment Bank	EUR	10 000	5 000	Występuje niskie prawdopodobieństwo wykorzystania II transzy pożyczki w wysokości 5 000 tys. EUR
Kreditanstalt Für Wiederaufbau	EUR	15 000	13 000	Linia kredytowa będzie wykorzystywana w transzach, w kwotach nie mniejszych niż 150 tys. EUR. Wykorzystanie kredytu nastąpi w ciągu 30 miesięcy od daty podpisania umowy (20.03.2007 r.), tj. maksymalnie do 20.09.2009 r. Wykorzystanie pierwszej transzy nastąpiło 21.09.2007 r.
polski bank	PLN	100 000	100 000	Linia depozytowa <i>stand by</i> została zawarta w celu realizacji wymogów związanych z Uchwałą nr 9/2007 KNB z dnia 13.03.2007 r., jak również z wymogami związanymi z planem awaryjnym. Nie przewiduje się wykorzystania tej linii.
European Investment Bank	PLN	ekwiwalent 50 000 tys. EUR	ekwiwalent 50 000 tys. EUR	Linia kredytowa będzie wykorzystywana w 5 transzach (po 10 mln EUR). Zgodnie z podpisaną Umową Pożyczki Globalnej z EBI (12.11.2007 r.) wykorzystanie kredytu nastąpi do 31.10.2009 r. Wykorzystanie pierwszej transzy planowane jest na I kwartał 2008 r. po zabezpieczeniu pożyczki w formie zastawu finansowe

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Bank posiadał kredyt w Nordic Investment Bank w wysokości 10 000 tys. EUR, z czego do wykorzystania miał 5 000 tys. EUR linii kredytowych.

33. Kapitał podstawowy

a) Zarejestrowany kapitał zakładowy

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	O	zwykłe	236 700	2 367	opłacone	09-01-91	01-01-92
B	O	zwykłe	1 263 300	12 633	opłacone	11-03-92	01-01-93
C	O	zwykłe	477 600	4 776	opłacone	30-12-92	01-01-93
C	O	zwykłe	22 400	224	wkład niepieniężny	30-12-92	01-01-93
D	O	zwykłe	1 300 000	13 000	opłacone	30-12-93	01-01-94
E	O	zwykłe	647 300	6 473	opłacone	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	15 500	155	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	37 200	372	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
F	O	zwykłe	1 500 000	15 000	opłacone	30-12-94	01-01-95
G	O	zwykłe	1 260 000	12 600	opłacone	30-06-95	01-01-96
H	O	zwykłe	670 000	6 700	opłacone	30-06-95	01-01-96
I	O	zwykłe	70 000	700	opłacone	30-06-95	01-01-96
J	O	zwykłe	1 055 000	10 550	opłacone	21-06-96	01-01-96
K	O	zwykłe	945 000	9 450	opłacone	21-06-96	01-01-96
L	O	zwykłe	1 200 000	12 000	opłacone	29-11-96	01-01-96
M	O	zwykłe	2 500 000	25 000	opłacone	07-05-98	01-01-97
N	O	zwykłe	1 853 000	18 530	opłacone	13-06-07	01-01-07
Liczba akcji razem			15 053 000				
Kapitał zakładowy wg wartości nominalnej razem				150 530			
Przeszacowanie kapitału zakładowego w warunkach hiperinflacji				78 972			
Kapitał zakładowy razem				229 502			

Wartość nominalna 10,00 zł za akcję.

Przeszacowanie kapitału zakładowego w warunkach hiperinflacji

Zgodnie z punktem 24 MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” składniki kapitału własnego (za wyjątkiem niepodzielonego zysku lat ubiegłych oraz wszelkich nadwyżek z aktualizacji wyceny aktywów) powinny zostać przekształcone przy zastosowaniu ogólnego indeksu cen, począwszy od daty, w której kapitały te zostały wniesione lub powstały w inny sposób za okres, w którym gospodarka, w której dany podmiot prowadzi działalność, była gospodarką hiperinflacyjną. Efekt przeliczenia odpowiednich składników kapitału zakładowego wskaźnikami inflacji ujmuje się drugostronnie w niepodzielonym wyniku finansowym lat ubiegłych.

Zastosowanie przepisów punktu 24 MSR 29 na dzień przejścia na MSSF zatwierdzonymi przez UE, tj. 1 stycznia 2006 roku spowodowało wzrost kapitału podstawowego Banku o 78 972 tys. zł i jednocześnie obciążenie w takiej samej wysokości niepodzielonego wyniku finansowego lat ubiegłych. W związku z tym przeszacowanie takie nie miało wpływu na wysokość kapitałów własnych oraz na wysokość bieżących wyników finansowych.

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Podmiot	Liczba akcji posiadanych* ¹	Udział w kapitale	Liczba głosów	Udział w głosach
Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	11 631 715	77,27%	11 631 715	77,27%
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w Warszawie	978 300	6,50%	978 300	6,50%

*¹ Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 16,23% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

b) Kapitał zapasowy ze sprzedaży powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

Dnia 18 maja 2007 r. zawarto ostateczne umowy objęcia akcji serii N, których subskrypcja rozpoczęła się 29 grudnia 2006 r. Subskrypcję wyemitowanych akcji serii N rozpoczęto na podstawie Uchwały Nr 9/2006 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 19 grudnia 2006 r. zmienionej Uchwałą Nr 8/2007 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z dnia 17 maja 2007 r. Subskrypcją objęto 1.853.000 akcji serii N, a cenę emisyjną akcji ustalono na 92 zł za jedną akcję. Umowy objęcia akcji serii N zawarto z pięcioma osobami prawnymi. Wartość przeprowadzonej subskrypcji wyniosła 151.946 tys. zł, z czego 388 tys. zł stanowiły koszty emisji.

34. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wynikającą z ich wyceny.

Kapitał z aktualizacji wyceny	31-12-2007	31-12-2006
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży	-15 401	-4 133
Z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 926	785
Kapitał z aktualizacji wyceny razem	-12 475	-3 348

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny

Stan na 01-01-2006	-5 026
Zwiększenie zysków z tyt. wyceny	11 670
Zmniejszenie straty z tyt. wyceny	-9 598
Odroczony podatek dochodowy	-394
Stan na 31-12-2006	-3 348
Zwiększenie zysków z tyt. wyceny	6 538
Zwiększenie straty z tyt. wyceny	-17 806
Odroczony podatek dochodowy	2 141
Stan na 31-12-2007	- 12 475

Kwota zysków i strat wyłączona z kapitału własnego ujęta w wyniku finansowym danego okresu została przedstawiona w notcie 22.

35. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się: pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy.

	31-12-2007	31-12-2006
Pozostały kapitał zapasowy:	341 402	310 056
Utworzony ustawowo	44 000	44 000
Utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	293 136	261 791
Inny	4 266	4 265
Fundusz ogólnego ryzyka	48 302	48 302
Niepodzielony wynik finansowy:	-5 243	-42 940
Niepodzielony wynik z lat ubiegłych	-76 002	-94 806
Wynik netto bieżącego okresu	70 759	51 866
Zyski zatrzymane razem	384 461	315 418

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto w wysokości co najmniej 8% zysku netto, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być przeznaczona jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto niezależnie od kapitału zapasowego z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyka w działalności Banku tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa bankowego.

36. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o wysokiej płynności i terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31-12-2007	31-12-2006
Kasa, środki w Banku Centralnym (nota 17)	139 234	198 588
Należności od innych banków (nota 18)	298 209	475 009
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe (nota 22)	-	5 998
Razem	437 443	679 595

Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera rezerwę obowiązkową utrzymywaną na rachunku w NBP. Rezerwa deklarowana do utrzymania w miesiącu grudniu 2007 r. wynosiła 230 367 tys. zł (w grudniu 2006 r. w kwocie 209 327 tys. zł). Bank musi utrzymywać średnie saldo środków pieniężnych w miesiącu powyżej zadeklarowanej rezerwy obowiązkowej. Zgodnie z paragrafem 10 Uchwały NBP nr 15/2004 Bank może wykorzystywać środki utrzymywane na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych.

Wartość odsetek otrzymanych i zapłaconych w okresie sprawozdawczym wynosiła:

	31-12-2007	31-12-2006
Odsetki otrzymane	440 616	348 091
Odsetki zapłacone	244 357	178 833

37. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowych

	31-12-2007	31-12-2006	31-12-2007	31-12-2006	31-12-2007	31-12-2006	31-12-2007	31-12-2006
INSTRUMENT	FX Swap		FX Forward		FX Spot *1		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS)	
Opis instrumentu	Transakcja polegająca na wymianie określonej kwoty (waluta bazowa) na inną walutę (waluta kwotowana) z jednoczesnym zobowiązaniem się do późniejszej wymiany waluty kwotowanej na walutę bazową w dniu określonym w umowie. Wszystkie warunki transakcji ustalane są w dniu jej zawarcia.		Terminowa transakcja wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę w określonym terminie, wg ustalonego kursu terminowego. Standardowo transakcja może być zawarta na okres od 1 tygodnia do 6 miesięcy. Wszystkie warunki transakcji ustalane są w dniu jej zawarcia.		Transakcja polegająca na wymianie określonej kwoty waluty na inną walutę, której rozliczenie następuje najczęściej w drugim dniu roboczym po dacie zawarcia transakcji. Wszystkie warunki transakcji są ustalane w dacie zawarcia transakcji.		Transakcja wymiany stopy procentowej (IRS) jest standaryzowaną transakcją w której strony płacą sobie wzajemnie, w ustalonych okresach, oprocentowanie ustalane wg stopy stałej/zmiennej	
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu		do obrotu		do obrotu		do obrotu jako assets swap	
Ilość transakcji	8	14	69	13	3	8	2	-
Wartość nominalna instrumentu (w tys. zł)	437 370	573 941	123 380	55 409	4 459	27 063	50 000	-
Wartość godziwa (w tys. zł)	-2 695	7 361	751	851	-19	-10	477	-
- dodatnia	1 151	7 694	2 029	1 023	4	15	477	-
- ujemna	-3 846	-333	-1 278	-172	-23	-25	-	-
Rozliczenia z tytułu operacji instrumentami pochodnymi								
- należności z tyt. odsetek	-	-	-	-	-	-	369	-
- zobowiązania z tyt. odsetek	-	-	-	-	-	-	-391	-
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne		Zmienne		Zmienne		Zmienne	
Zapadalność	2008-01-11 – 2008-04-30	2007-01-02 – 2007-03-15	2008-01-04 - 2008-08-29	2007-01-10 – 2007-04-16	2008-01-02 – 2008-01-03	2007-01-01 – 2007-01-03	2015-10-24	-
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Brak		Na wniosek klienta		Brak		Brak	
Cena/ Przedział cen realizacji	CHF/EUR: 1,6366 - 1,6680 CHF/USD: 1,1709-1,1776	CHF/EUR: 1,5786 - 1,5877 CHF/GBP: 2,3740 PLN/USD: 2,9205 CHF/USD: 1,1860-1,2332	PLN/EUR: 3,6348 - 3,8583	PLN/EUR: 3,7940 - 4,0084 PLN/USD: 2,9797 - 3,0641	PLN/EUR: 3,6058 PLN/CZK: 0,1354 PLN/ USD: 2,4480	PLN/EUR: 3,8235 - 3,8375 PLN/GBP: 5,7155 PLN/NOK: 0,4665 PLN/DKK: 0,5126 PLN/ USD: 2,9085 PLN/SEK: 0,4239	Brak	-
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak		Brak		Brak		Brak	
Dodatkowe zabezpieczenia	Brak		Możliwość wyznaczenia dla klienta depozytu gwarancyjnego		Brak		Brak	
Inne warunki	Brak		Brak		Brak		Brak	
Rodzaj ryzyka	Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej		Ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej		Ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne		Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej	
Wartość instrumentów według wartości nominalnej (w tys. zł)							615 209	656 413
- wartość godziwa dodatnia							3 661	8 732
- wartość godziwa ujemna							-5 147	-530
Rozliczenia z tytułu operacji instrumentami pochodnymi:								
- należności z tytułu odsetek							369	-
- zobowiązania z tytułu odsetek							-391	-
Razem pochodne instrumenty finansowe:								
- aktywa							4 030	8 732
- zobowiązania							-5 538	-530

*1 instrument wymiany walutowej

38. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych:

	Wartość bilansowa na 31-12-2007	Wartość godziwa na 31-12-2007	Wartość bilansowa na 31-12-2006	Wartość godziwa na 31-12-2006
AKTYWA FINANSOWE				
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	642 997	642 997	475 393	475 393
Inne lokaty na rynku pieniężnym	93 510	93 510	93 516	93 516
Dłużne papiery wartościowe, w tym:				
- NBP	93 510	93 510	93 516	93 516
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	329 205	329 205	225 756	225 756
Dłużne papiery wartościowe, w tym:				
- Skarb Państwa	329 205	768	225 756	225 756
Pochodne instrumenty finansowe	4 030	4 030	8 732	8 732
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	6 002 402	6 006 016	5 711 724	5 715 193
- Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	2 241 175	2 241 245	2 406 429	2 406 540
- Kredyty dla klientów detalicznych	1 896 556	1 897 914	1 744 009	1 744 847
- Kredyty dla finansów publicznych	1 861 739	1 863 925	1 557 231	1 559 723
- Kredyty dla pozostałych klientów	2 110	2 110	44	72
- Pozostałe należności	822	822	4 011	4 011
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	1 618 232	1 611 768	1 104 106	1 107 455
Dostępne do sprzedaży	1 011 818	1 011 818	507 990	507 990
Dłużne papiery wartościowe, w tym:				
- NBP	-	-	-	-
- Skarb Państwa	608 548	608 548	225 654	225 654
- Instytucje Samorządowe	230 883	230 883	256 726	256 726
- Korporacja	1 403	1 403	21 898	21 898
- Banki	169 285	169 285	-	-
Kapitałowe, w tym:				
- Notowane	1 555	1 555	1 988	1 988
- Nienotowane	144	144	1 724	1 724
Utrzymywane do terminu zapadalności	606 414	599 950	596 116	599 465
Dłużne papiery wartościowe, w tym:				
- Skarb Państwa	606 414	599 950	596 116	599 465
Aktywa zastawione	-	-	34 314	34 314
Dłużne papiery wartościowe, w tym:				
- Skarb Państwa	-	-	34 314	34 314
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania wobec innych banków	661 641	661 641	636 939	636 939
Pochodne instrumenty finansowe	5 538	5 538	530	530
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	7 383 856	7 370 032	6 658 682	6 647 238
- Klientów korporacyjnych	2 602 029	2 596 643	2 575 787	2 571 163
- Klientów detalicznych	2 363 781	2 360 363	2 323 865	2 319 289
- Finansów publicznych	584 646	583 369	282 653	281 749
- Funduszy ekologicznych	1 515 349	1 511 606	1 096 011	1 094 671
- Międzynarodowych instytucji finansowych	314 708	314 708	374 079	374 079
- Pozostali klienci	3 343	3 343	6 287	6 287
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	215	215	267	267

Lokaty w innych bankach

Należności od innych banków obejmują lokaty międzybankowe i rachunki nostro. Ich wartość godziwa z uwagi na krótki termin realizacji jest równa wartości bilansowej.

Inne lokaty na rynku pieniężnym

Dla lokat na rynku pieniężnym nie istnieje aktywny rynek. W bilansie wycenia się je według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Ich wartość bilansowa przyjmowana jest jako szacunkowa wartość godziwa ze względu na fakt, iż stosowane stopy procentowe oparte są na stawkach rynkowych a okres zmiany oprocentowania nie przekracza 1 roku.

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

Wartość godziwa tych papierów, dla których istnieje aktywny rynek, ustalono w oparciu o publikowane notowania cen z aktywnego rynku (kwotowania rynkowe z godziny 13 dnia bilansowego). Natomiast wartość godziwa papierów wartościowych, dla których rynek jest mało płynny, ustalono w oparciu o model wykorzystujący kwotowania płynnych instrumentów stanowiących bazę dla oprocentowania wycenianych instrumentów.

Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wyceniane są zgodnie z opisem zawartym w notcie 2.12. Ich wartość godziwa jest ustalana w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach lub w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych wykorzystujących do dyskonta krzywe rynkowe.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

Dla kredytów i pożyczek nie istnieje aktywny rynek. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom przedstawiono po pomniejszeniu o odpisy z tytułu utraty wartości. W bilansie wycenia się je według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa kredytów bez utraty wartości o zmiennej stopie procentowej jest przyjmowana ich wartość bilansowa ze względu na fakt, iż stosowane stopy procentowe oparte są na stawkach rynkowych a okres zmiany oprocentowania nie przekracza 1 roku. W przypadku kredytów bez utraty wartości o stałej stopie ich wartość godziwa jest sumą przewidywanych do otrzymania przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych rynkową stopą zerokuponową powiększoną o średnią dochodowość kredytów (uznawaną za swoistą marżę za ryzyko). Z kolei wartością godziwą wszystkich kredytów z utratą wartości jest ich wartość bilansowa ustalona zgodnie z MSR 39 (kapitał brutto pomniejszony o odpisy z tytułu utraty wartości).

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

Wartość godziwa tych papierów, dla których istnieje aktywny rynek, ustalono w oparciu o publikowane notowania cen z aktywnego rynku (kwotowania rynkowe z godziny 13 dnia bilansowego). Natomiast wartość godziwa papierów wartościowych, dla których rynek jest mało płynny, ustalono w oparciu o model wykorzystujący kwotowania płynnych instrumentów stanowiących bazę dla oprocentowania wycenianych instrumentów. Ten sposób wyceny dotyczy przede wszystkim obligacji komunalnych i korporacyjnych oraz papieru wartościowego typu snowball opisanych poniżej. Zmiany założeń przy wycenie innych instrumentów w oparciu o model są uznawane za nieistotne.

a) Obligacje komunalne, korporacyjne i wyemitowane przez banki

Sposób wyceny do wartości godziwej obligacji komunalnych, korporacyjnych i wyemitowanych przez banki opisano w notcie 2.7.d). Szacunkowe zmiany wartości godziwej wykazano w notcie 4 d).

b) Papier wartościowy typu snowball

Papier wartościowy typu snowball to dłużny papier wartościowy wyemitowany przez bank komercyjny z opcją wcześniejszego wykupu, którego oprocentowanie jest zmienne w czasie (w dwóch pierwszych okresach jest to oprocentowanie stałe, w następnych ośmiu okresach oprocentowanie zmienne oparte na stopie WIBOR 6M). Pierwszy termin realizacji opcji wykupu to 21 czerwca 2008 rok. Jako wycena została przyjęta najniższa wartość szeregu obligacji zmiennokuponowych zapadających w poszczególnych terminach call lub w dacie zapadalności. Wartość przyszłych przepływów odsetkowych została ustalona na podstawie krzywej forwardowej z uwzględnieniem convexity adjustment.

Szacunkowe zmiany wartości godziwej wykazano w notcie 4 d).

Aktywa zastawione

Wartość godziwa jest ustalona na podstawie ich wartości rynkowej. Ponieważ przedmiotem zastawu są obligacje skarbowe zakwalifikowane do portfela przeznaczonego do obrotu ich wycena jest tożsama z wyceną papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu.

Zobowiązania

Zobowiązania w bilansie wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Za wartość godziwą zobowiązań, które nie posiadają ustalonych terminów wymagalności, a więc w większości nieoprocentowane zobowiązania, przyjmuje się wartość płatną na żądanie. W przypadku depozytów o zmiennym oprocentowaniu ich wartość bilansowa jest przyjmowana jako wartość godziwa ze względu na fakt, iż stosowane stopy procentowe oparte są na stawkach rynkowych a okres zmiany oprocentowania nie przekracza 1 roku. Szacowana wartość godziwa depozytów o stałym oprocentowaniu i innych zobowiązań nie notowanych na aktywnym rynku jest oparta na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy użyciu rynkowych stóp procentowanych dla zobowiązań o podobnym terminie wymagalności (przy czym za stopy rynkowe uznawane są średnie oprocentowanie depozytów).

39. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Za wzór sprawozdawczy stosowany do segmentów przyjęto podział na segmenty klientów, do których kierowane są usługi Banku, ponieważ ryzyko i stopy zwrotu wynikają z różnic pomiędzy produktami.

Poniżej przedstawiono wyniki finansowe BOŚ S.A. za 2007 rok i 2006 rok przypadające na przyjęte segmenty:

- (i) klientów korporacyjnych,
- (ii) klientów detalicznych,
- (iii) funduszy ekologicznych,
- (iv) finansów publicznych,
- (v) działalności na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych,

Produkty segmentów wymienionych w podpunktach (i)-(iv) powyżej zostały opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności BOŚ S.A. za 2007 rok w pkt. I ppkt. 3.

Produktami segmentu działalności na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych są bieżące i terminowe lokaty i depozyty międzybankowe, kredyty od innych banków oraz dłużne papiery wartościowe.

Aktywa i pasywa segmentów określonych w ppkt. (i)-(iv) powyżej zostały wyodrębnione w oparciu o bazę kredytową i depozytową Banku.

Na podstawie podziału aktywów i pasywów dokonuje się podziału:

- przychodów odsetkowych oraz kosztów odsetkowych,
- przychodów prowizyjnych,
- odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych.

Dodatkowo do segmentów przypisuje się wynik z pozycji wymiany w części dotyczącej dochodów z lokat negocjowanych oraz wylicza się wartość kosztów finansowania działalności kredytowej oraz wartość przychodów z inwestycji zgromadzonych środków depozytowych.

Koszty finansowania działalności kredytowej dla danego segmentu ustala się na podstawie średniego poziomu zadłużenia kredytowego ze środków własnych danego segmentu pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości oraz średniej wewnętrznej ceny pieniądza odrębnie dla każdej waluty.

Przychody z inwestycji środków depozytowych dla danego segmentu ustala się jako iloczyn średniej wewnętrznej ceny pieniądza i średniej bazy depozytowej, wyliczony oddzielnie dla każdej waluty. W ramach wyliczenia przychodów z inwestycji środków depozytowych wartość zgromadzonych depozytów pomniejsza się o kwotę rezerwy obowiązkowej wyliczoną w oparciu o stopę rezerwy obowiązkowej ustaloną przez NBP.

Wewnętrzna cena pieniądza jest to stawka oprocentowania rachunków bieżących placówek Banku prowadzonych w Centrali. Wysokość wewnętrznej ceny pieniądza ustalana jest w Banku co miesiąc w oparciu o średnie stawki referencyjne 1M dla poszczególnych walut z uwzględnieniem marży korygującej. Średnie stawki referencyjne są wyliczane na podstawie danych z systemu informacyjnego REUTERS.

Wyniki segmentów, wymienionych w ppkt. (i)-(iv) powyżej, stanowi suma następujących elementów:

- **wyniku z działalności depozytowej** stanowiącego sumę wyniku odsetkowego z działalności depozytowej oraz wyniku z pozycji wymiany z lokat negocjowanych.
Wynik odsetkowy z działalności depozytowej wyliczany jest jako różnica pomiędzy przychodami z inwestycji środków depozytowych wyliczonych na bazie wewnętrznej ceny pieniądza, a efektywnym kosztem pozyskania środków depozytowych (uwzględniającym rezerwę obowiązkową);
- **wyniku z działalności kredytowej** wyliczanego jako suma przychodów odsetkowych od kredytów ze środków własnych, prowizji odsetkowych od kredytów ze środków obcych oraz wyniku odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych, pomniejszonego o koszty finansowania działalności kredytowej (dotyczy kredytów ze środków własnych wyliczone na bazie wewnętrznej ceny pieniądza);
- **wyniku z tytułu opłat i prowizji** wyliczanego jako suma przychodów prowizyjnych od kredytów, przychodów prowizyjnych związanych z rachunkami depozytowymi oraz przychodów od kart płatniczych nieprzydzielonych do rachunku depozytowego i przychodów prowizyjnych od klientów anonimowych;
- przypisanych do segmentu **kosztów działania**.

Wynik segmentu działalności na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych stanowi suma następujących elementów:

- **wyniku odsetkowego z aktywów rynku międzybankowego i portfela dłużnych papierów wartościowych** - wyliczanego jako różnica pomiędzy przychodami odsetkowymi od lokat międzybankowych i dłużnych papierów wartościowych, a kosztem finansowania tych aktywów wyliczanego w oparciu o stawki wewnętrznej ceny pieniądza;
- **wyniku odsetkowego z pasywów rynku międzybankowego** (depozyty międzybankowe, kredyty od banków zagranicznych) - wyliczanego jako różnica pomiędzy kosztami odsetkowymi od środków pozyskanych w formie depozytów międzybankowych oraz kredytów zaciągniętych w innych Bankach, a przychodami z inwestycji tych środków, wyliczanych w oparciu o stawki wewnętrznej ceny pieniądza;
- **wyniku z pozycji wymiany** (z wyłączeniem dochodów z lokat negocjowanych);
- **wyniku na operacjach finansowych** – w części dotyczącej dłużnych papierów wartościowych oraz wyceny instrumentów finansowych (bez uwzględnienia transakcji SWAP).

Od 1 stycznia 2007 roku obowiązuje nowa metodologia ustalania wewnętrznej ceny pieniądza w BOŚ S.A. Zarówno w starej jak i nowej metodologii wewnętrzna cena pieniądza równa jest średniej stawce referencyjnej 1M plus marża, ustalana jest raz w miesiącu i obowiązuje od początku miesiąca.

W starej metodologii marża proponowana była przez Departament Skarbu i akceptowana przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ZAP), a średnia stawka referencyjna wyliczana była za okres ostatnich 15 dni roboczych.

W nowej metodologii marża standardowo przyjmuje wartość równą zero, ale w uzasadnionej sytuacji komitet ZAP może ustalić inną wartość marży, a średnia stawka referencyjna wyliczana jest za okres ostatnich 10 dni roboczych.

31 grudnia 2007

Lp.	Wyszczególnienie	Finanse publiczne	Klienci korporacyjni	Klienci detaliczni	Fundusze ekologiczne	Rynek międzybankowy i dłużne papiery wartościowe	Pozostała działalność	Bank
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Wynik z tytułu odsetek:	23 771	79 604	77 585	2 461	756	-2 749	181 428
	<i>Przychody odsetkowe segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)</i>	84 781	142 805	104 763	1 148	111 533	958	445 988
	<i>Przychody odsetkowe segmentu (sprzedaż innym segmentom)</i>	31 962	110 113	105 145	35 306	33 324	390	316 240
	<i>Koszty odsetkowe segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)</i>	-24 899	-78 744	-68 764	-32 721	-38 415	-4 041	-247 584
	<i>Koszty odsetkowe segmentu (sprzedaż innym segmentom)</i>	-68 073	-94 570	-63 559	-1 272	-105 686	-56	-333 216
2	Wynik z tytułu opłat i prowizji:	3 036	27 712	23 837	165	-	37	54 787
	<i>Przychody segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)</i>	3 302	27 976	32 448	169	-	37	63 932
	<i>Koszty segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)</i>	-266	-264	-8 611	-4	-	-	-9 145
3	Przychody z tytułu dywidend	-	-	-	-	-	-	-
4	Wynik operacji finansowych	-	-	-	-	-1 640	-	-1 640
5	Wynik z pozycji wymiany *)	146	4 400	731	6	14 094	296	19 673
6	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych	6 169	1 740	993	-	6	-10	8 898
7	WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ SEGMENTU (1-6)	33 122	113 456	103 146	2 632	13 216	-2 426	263 146
8	Pozostałe Przychody/koszty nieprzypisane segmentom**\	-	-	-	-	-	-	52 990
9	Koszty działania	-30 457	-83 985	-96 318	-2 594	-	-	-213 354
10	Amortyzacja	-3 127	-8 623	-9 890	-266	-	-	-21 906
11	WYNIK FINANSOWY BRUTTO (7+8+9+10)	-462	20 848	-3 062	-228	13 216	-2 426	80 876
12	Obciążenia podatkowe							-10 117
13	WYNIK FINANSOWY NETTO (11+12)							70 759
	AKTYWA SEGMENTU	1 861 739	2 241 175	1 896 556	1 906	2 728 730	204	8 730 310
	Pozostałe aktywa (nieprzypisane)							351 153
	ZOBOWIĄZANIA SEGMENTU	583 641	2 603 829	2 354 486	1 513 873	966 437	3 288	8 025 554
	Pozostałe zobowiązania (nieprzypisane)							1 055 909
	NAKŁADY INWESTYCYJNE	2 464	6 790	7 788	210	-	-	17 252

*) Wynik z pozycji wymiany został przypisany do segmentu "rynek międzybankowy i dłużne papiery wartościowe" za wyjątkiem dochodów pozostałych segmentów z transakcji typu FX.

**) Przychody i koszty wymienione w wierszach 1-6 nie zostały w pełni przypisane wydzielonym segmentom rynku, w/w przychody i koszty w części nieprzypisanej do segmentów oraz pozostałe pozycje rachunku zysków i strat zostały zaprezentowane łącznie w wierszu 8. Kwota w wierszu 2 tabeli – wynik z tytułu prowizji jest wyższa niż wynik z prowizji w rachunku zysków i strat, ze względu na nie przypisanie wydzielonym segmentom rynku kosztów prowizji.

31 grudnia 2006

Lp.	Wyszczególnienie	Finanse publiczne	Klienci korporacyjni	Klienci detaliczni	Fundusze ekologiczne	Rynek międzybankowy i dłużne papiery wartościowe	Pozostała działalność	Bank
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Wynik z tytułu odsetek:	17 416	67 662	67 348	1 025	9 626	-1 394	161 683
	<i>Przychody odsetkowe segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)</i>	62 914	137 562	83 606	-	76 902	154	361 138
	<i>Przychody odsetkowe segmentu (sprzedaż innym segmentom)</i>	14 987	79 164	88 033	23 098	31 766	275	237 323
	<i>Koszty odsetkowe segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)</i>	-12 411	-59 472	-60 819	-22 073	-34 993	-1 793	-191 561
	<i>Koszty odsetkowe segmentu (sprzedaż innym segmentom)</i>	-48 074	-89 592	-43 472	-	-64 049	-30	-245 217
2	Wynik z tytułu opłat i prowizji:	5 923	30 708	27 513	61	-	571	64 776
	<i>Przychody segmentu (sprzedaż klientom zewnętrznym)</i>	5 923	30 708	27 513	61	-	571	64 776
3	Przychody z tytułu dywidend	-	-	-	-	-	-	-
4	Wynik operacji finansowych	-	-	-	-	-3 071	-	-3 071
5	Wynik z pozycji wymiany *\	7	4 435	606	-	22 896	6	27 950
6	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych	-24	-11 107	7 599	-	-8	-251	-3 791
7	WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ SEGMENTU (1-6)	23 322	91 698	103 066	1 086	29 443	-1 068	247 547
8	Pozostałe Przychody/koszty nieprzypisane segmentom**\	-	-	-	-	-	-	27 761
9	Koszty działania	-22 986	-79 456	-87 389	-1 031	-	-	-190 862
10	Amortyzacja	-2 746	-9 493	-10 440	-123	-	-	-22 802
11	WYNIK FINANSOWY BRUTTO (7+8+9+10)	-2 410	2 749	5 237	-68	29 443	-1 068	61 644
12	Obciążenia podatkowe							-9 778
13	WYNIK FINANSOWY NETTO (11+12)							51 866
	AKTYWA SEGMENTU	1 557 231	2 406 429	1 744 009	9	1 928 860	35	7 636 573
	Pozostałe aktywa (nieprzypisane)							431 301
	ZOBOWIĄZANIA SEGMENTU	495 699	2 375 390	2 310 972	1 061 298	1 031 593	2 840	7 277 792
	Pozostałe zobowiązania (nieprzypisane)							790 082
	NAKŁADY INWESTYCYJNE	2 280	7 899	8 686	105	-	-	18 970

*\Wynik z pozycji wymiany został przypisany do segmentu "rynek międzybankowy i dłużne papiery wartościowe" za wyjątkiem dochodów pozostałych segmentów z transakcji typu FX.

**\ Przychody i koszty wymienione w wierszach 1-6 nie zostały w pełni przypisane wydzielonym segmentom rynku, w/w przychody i koszty w części nieprzypisanej do segmentów oraz pozostałe pozycje rachunku zysków i strat zostały zaprezentowane łącznie w wierszu 8. Kwota w wierszu 2 tabeli – wynik z tytułu prowizji jest wyższa niż wynik z prowizji w rachunku zysków i strat, ze względu na nie przypisanie wydzielonym segmentom rynku kosztów prowizji.

40. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 31 grudnia 2007 roku BOŚ S.A. pełnił rolę dominująca wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.) natomiast jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Na dzień 31 grudnia 2007 roku oraz na dzień 31 grudnia 2006 roku nie miały miejsca żadne transakcje pomiędzy Bankiem i jednostką pośrednio zależną Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe Ekoleasing S.A. w upadłości.

(a) Opis transakcji z jednostką zależną, tj.: Domem Maklerskim BOŚ S.A.

Oddziały Banku prowadzą rachunki bieżące i lokat terminowych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Transakcje wykonywane na rachunkach bieżących to przede wszystkim wpłaty i wypłaty gotówkowe klientów Spółki. W ramach wolnych środków na koniec każdego dnia zakładane są standardowo depozyty terminowe typu O/N oprocentowane w oparciu o stawkę WIBOR.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku zadłużenie kredytowe DM BOŚ S.A. z tytułu kredytu inwestycyjnego wyniosło 660 tys. zł., natomiast stan depozytów łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 275 372 tys. zł. Ponadto przychody odsetkowe wyniosły 61 tys. zł, koszty odsetkowe 11 079 tys. zł, natomiast pozostałe przychody i koszty odpowiednio 329 tys. zł i 85 tys. zł.

Na 31 grudnia 2007 roku DM BOŚ S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 20 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 2 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 18 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2006 roku zadłużenie kredytowe DM BOŚ S.A. wyniosło 1 148 tys. zł., natomiast stan depozytów łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 174 233 tys. zł. Ponadto przychody odsetkowe wyniosły 92 tys. zł, koszty odsetkowe 5 173 tys. zł, natomiast pozostałe przychody i koszty odpowiednio 248 tys. zł i 86 tys. zł.

(b) Opis transakcji z udziałowcem Banku, tj.: NFOŚiGW

Na dzień 31 grudnia 2007 roku NFOŚiGW posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 904 434 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł na koniec 2007 roku od depozytów Funduszu wyniosły 18 759 tys. zł.

Na 31 grudnia 2007 roku NFOŚiGW posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 25 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 1 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 24 tys. zł.

Na 31 grudnia 2007 roku Bank poniósł również koszty od operacji papierami wartościowymi w wysokości 108 tys. zł

Na dzień 31 grudnia 2006 roku NFOŚiGW posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 230 600 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w 2006 roku od depozytów Funduszu wyniosły 7 253 tys. zł.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2006 roku NFOŚiGW posiadał limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 25 tys. zł, z czego wykorzystano 1 tys. zł. Zobowiązania pozabilansowe były w wysokości 24 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku NFOŚiGW posiadał również zabezpieczenia należytego wykonania umowy w wysokości 630 tys. zł udzielone przez Bank w 2005 roku.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku wartość środków powierzonych na kredyty NFOŚiGW wynosiła 280 718 tys. zł, a środków WFOŚiGW 33 358 tys. zł. Natomiast na koniec 2006 roku wartość tychże środków wynosiła odpowiednio NFOŚiGW 421 649 tys. zł, a środków WFOŚiGW 17 635 tys. zł.

(c) Informacje dotyczące kredytów i depozytów Członków Zarządu i Rady Nadzorczej BOŚ S.A. oraz członków ich rodzin

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzone transakcje z członkami organu zarządzającego i kluczowym personelem kierowniczym obejmują przede wszystkim kredyty i depozyty. Salda poszczególnych pozycji bilansu na 31 grudnia 2007 roku i koniec 2006 roku oraz związane z nimi koszty i przychody na 31 grudnia 2007 roku oraz na 31 grudnia 2006 roku zaprezentowano poniżej:

Kluczowy personel kierowniczy

	31-12-2007	31-12-2006
Stan kredytów	5	5
Udzielone zobowiązania z tytułu linii kredytowych	162	49
Stan depozytów	1 528	1 241
Koszty odsetek od depozytów	40	16

Kluczowy personel kierowniczy korzysta z kredytów i depozytów na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

Nie było żadnych transakcji z członkami rodzin Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

(d) Wynagrodzenie kluczowego personelu kierowniczego BOŚ S.A.

	31-12-2007	31-12-2006
Rada Nadzorcza Banku	844	838
Zarząd Banku	3 885	5 940
Razem	4 729	6 778
w tym:		
- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	4 496	5 481
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	726
- świadczenia po okresie zatrudnienia	233	571

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, koszt polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych.

41. Przejęcie i zbycie

W okresie sprawozdawczym i w okresach porównywalnych nie miały miejsca żadne połączenia ani zbycia z udziałem BOŚ S.A..

42. Dywidenda przypadająca na jedną akcję

Zgodnie z Uchwałą Nr 11/2007 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOŚ S.A. z dnia 28 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku za 2006 rok na wypłatę dywidendy przeznaczono 1 716 tys. zł. W dywidendzie za rok 2006 uczestniczyły wyemitowane przez Bank akcje od serii A do serii M w liczbie 13 200 000, co oznacza, że dywidenda brutto wypłacona za jedną akcję wyniosła 0,13 zł.

43. Zdarzenia po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły znaczące zdarzenia mające wpływ na prezentowane sprawozdanie finansowe, a które wymagałyby odrębnych informacji.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

Data 28.03.2008	Jerzy Pietrewicz	Prezes Zarządu	
Data 28.03.2008	Stanisław Kostrzewski	Wiceprezes Zarządu	
Data 28.03.2008	Marcin Romanowski	Wiceprezes Zarządu	